

VšĮ “Kultūros paveldo išsaugojimo pajėgos”

OLEGAS FEDIAJEVAS

**Stabatiškės dvarvietės (31275), Visagino sav., 2009 - 2010 metų
archeologinių tyrimų**

ATASKAITA

I TOMAS (TEKSTINĖ DALIS)

Vilnius, 2011

TURINYS

TOMAS I (TEKSTINĖ DALIS)

Įvadas	4
Istoriniai duomenys	6
Paruošiamieji darbai. Archeologiniai žvalgymai ir žvalgomieji tyrimai	8
Archeologiniai tyrinėjimai	20
Apibendrinimai	67
Išvados	73
Tomo bendras lapų skaičius	73

TOMAS II (RADINIŲ SĄRAŠAS)

TURINYS

I. Buitinė keramika	3
II. Plokštiniai kokliai	73
III. Fajanso, porceliano dirbiniai	82
IV. Stiklo dirbiniai	90
V. Masinės gamybos metalo dirbiniai	94
VI. Individualūs radiniai	97
VII. Šaudmenys ir jų dalys	120
VIII. Neinventorizuojama keramika	125
IX. Neinventorizuojami plokštiniai kokliai	127
X. Neinventorizuojamos fajanso, porceliano šukės	127
XI. Neinventorizuojamos stiklo šukės	128
XII. Gyvulių kaulai	129
Tomo bendras lapų skaičius	129

TOMAS III (RADINIŲ FOTONUOTRAUKOS, PIEŠINIAI)

TURINYS

Archeologinių radinių fotonuotraukų sąrašas	3
Archeologinių radinių piešinių sąrašas	10
Archeologinių radinių fotonuotraukos	11
Archeologinių radinių piešiniai	114
Tomo bendras lapų skaičius	135

TOMAS IV (SITUACIJOS PLANAI; PERKASŲ BRĖŽINIAI)

TURINYS

Brėžinių ir planų sąrašas	3
Stabatiškės dvarvietės (u.k.31275) teritorijos ribų planas (M 1:10000; M 1:2000)	5
Archeologinių žvalgymų ir tyrinėjimų situacijos planas (M1:1000)	6

Tyrinėjimų plotų koordinatės	7
Brėžiniai	11
Tomo bendras lapų skaičius	53

TOMAS V (TYRIMŲ FOTOFIKSACIJA I)

TURINYS

Archeologinių tyrimų fononuotraukų sąrašas	3
Archeologinių tyrimų fononuotraukos (Foto Nr. 1-381)	20
Tomo bendras lapų skaičius	209

TOMAS VI (TYRIMŲ FOTOFIKSACIJA II)

TURINYS

Archeologinių tyrimų fononuotraukų sąrašas	3
Archeologinių tyrimų fononuotraukos (Foto Nr. 382-693)	19
Tomo bendras lapų skaičius	178

TOMAS VII (ATASKAITOS PRIEDAI)

TURINYS

1. Archeologijos tyrinėjimų ir žvalgymų projektas (2009-09-18)	3
2. Archeologijos tyrinėjimų ir žvalgymų projektas (2010-04-26)	5
3. Archeologinių tyrinėjimų leidimas (2009-09-22, Nr. 197)	7
4. Archeologinių tyrinėjimų leidimas (2010-05-03, Nr. 32)	8
5. KPD MAK posėdžio protokolo išrašas Nr.18 (2009-11-24)	9
6. Ekspонатų priėmimo aktas	10
7. Atkastų statinių liekanų vizualūs architektūros tyrimai (autorius R. Zilinskas)	11 (3 lapai)
8. Stabatiškės dvarvietės (un.k. 31275) istoriniai tyrimai (autorė L. Rupšytė)	14 (88 lapai)
9. Antropologinės medžiagos analizė (autorius prof. R. Jankauskas)	102 (1 lapas)
10. Zooarcheologinės medžiagos analizė (autorius prof. L. Daugnora)	103 (27 lapai)
Tomo bendras lapų skaičius	129
IŠ VISO ATASKAITĄ SUDARO	906 lapai

IVADAS

Stabatiškės dvarvietė yra ŠR Lietuvoje, Visagino savivaldybėje, Drūkščių ežero PV krante, apie 5 km į R nuo Visagino, 10 km į ŠR nuo Rimšės, apie 0,50 km nuo plento, vedančio į Ignalinos VAE, atominės elektrinės teritorijoje, apie 2 km nuo reaktoriaus.

Stabatiškės dvarvietę (kaimavietę) 2006 m. aptiko archeologai E.Marcinkevičiūtė ir dr.E.Šatavičius, vykdydami archeologinius žvalgymus ir žvalgomuosius tyrimus Ignalinos atominės elektrinės teritorijoje¹. 2006 m. žvalgomųjų tyrinėjimų metu ištirtas 40 m² plotas, aptiktas 20-80 cm storio kultūrinis sluoksnis su gausiais keramikos, metaliniais, osteologiniai radiniais, datuotais XV a. II-ąja puse – XVI a., dalis iš kurių priskirti to meto sodybai. Kita, didžioji radinių dalis priskirta XVIII-XX a. dvareliui².

2007 m. buvo nustatyta dvarvietės 1,47 ha teritorija, ji įrašyta į Registrą. Kadangi saugomas objektas pateko į būsimosios radioaktyvių atliekų kapavietės žemės sklypą, jis turėjo būti pilnai ištirtas prieš šios kapavietės statybą.

2009 m. rugsėjo 18 d. buvo pasirašyta paslaugų teikimo sutartis Nr.108p-657(1352)/1066 tarp VĮ “Ignalinos atominės elektrinė” ir jungtinės veiklos pagrindu veikiančios ūkio subjektų grupės, sudarytos iš UAB “Sweco Hidroprojektas” ir VŠĮ “Kultūros paveldo išsaugojimo pajėgos”. 2009 m. rugsėjo mėn. archeologiniai tyrinėjimai ir archeologiniai žvalgymai Stabatiškės dvarvietės (kaimavietės) teritorijoje pradėti ir tęsėsi jie iki 2010 m. rugsėjo mėn. imtinai. Parengiamuosius darbus dvarvietės teritorijoje atliko ir tyrimus vykdė VŠĮ “Kultūros paveldo išsaugojimo pajėgos” archeologai ir žemkasiai. KPD leidimai vykdyti archeologinius tyrinėjimus ir žvalgymus išduoti tyrimų vadovui archeologui O.Fediajevui 2009-09-22, Nr.197, 2010-05-03, Nr. 32, jam talkino archeologės A.Zalėpūgienė ir E.Pranckėnaitė. Iš viso objekte dirbo daugiau kaip 40 įstaigos darbuotojų. Lauko fiksaciją (fotografavimas ir lauko brėžinių bei planų sudarymas), matavimus GPS aparatu ir tacheometru atliko archeologai O.Fediajevas, E.Pranckėnaitė ir A.Zalėpūgienė. Tyrimų teritoriją 3 D skeneriu skenavo UAB “TERRA MODUS“, tyrimų plotų fotofiksaciją iš viršaus (iš aeroįrenginio) atliko K.Fedirka. Zooarcheologinės medžiagos tyrimus vykdė prof. L.Daugnora,

¹ Marcinkevičiūtė E., Šatavičius E. V. 2008. Archeologiniai žvalgymai ir žvalgomieji tyrimai Ignalinos atominės elektrinės teritorijoje 2006 metais.

² Marcinkevičiūtė E., Šatavičius E. V. 2007. Ignalinos atominės elektrinės teritorijos žvalgomieji tyrinėjimai // Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2006 metais, p. 455-459.

antropologinės medžiagos analizę prof.R.Jankauskas. Istorinius tyrimus atliko istorikė L.Rupšytė, vizualinius architektūrinius tyrimus – architektas-ekspertas R.Zilinskas. Radinių piešinius piešė E.Tamulytė, D.Fediajevienė ir O.Fediajevas. Archeologinius radinius inventorizavo O.Fediajevas ir archeologo asistentas M.Škleinikas. Identifikuojant su karyba susijusius radinius konsultavo E.Kuckailis, Lietuvos kariuomenės Mokomojo pulko Žvalgų mokyklos vyresnysis instruktorius.

Radiniai perduoti Nalšios muziejui, neiššauti šoviniai – Vilniaus m. 5-ajam policijos komisariatui.

Ši ataskaita suskirstyta į septynis tomus, tuo siekta palengvinti jos analizę.

Reikia pažymėti, kad tyrimams atlikti ir ataskaitai už juos parašyti buvo skirta palyginus nedaug laiko ir tai sąlygojo tam tikrus keblumus. Ypač tai pasakytina apie radinių sąrašą. Jis sudarytas iš atskirų grupių – keramikos šukių, koklių, fajanso ir porceliano dirbinių fragmentų, stiklo šukių, masinės gamybos metalinių dirbinių, individualiųjų dirbinių, šaudmenų. Pabaigus 2009 m tyrimų lauko darbus, aptikti radiniai buvo inventorinti (taip pat užrašant inv.Nr. ant šukių), pirmiausiai numeruojant gausiausiai aptiktus keramikos fragmentus. Po to registruoti kokliai, fajanso ir porceliano, stiklo šukės ir t.t. Kai kurie masinės gamybos daiktai ar jų dalys įregistruoti kaip individualūs radiniai, pavyzdžiui stiklo šukės su užrašais, išskirtinis koklis, geležiniai įrankiai ir panašiai. Sutvarkyta medžiaga buvo perduota į muziejų. 2010 m. tyrimų eigoje aptikti radiniai buvo inventorinami tęstine tvarka. Kadangi dalis radinių buvo perduota piešimui, dalis – identifikavimui, jie registruoti tik po to, kai buvo gražinti. Todėl radinių numeracija išliko tęstinė ne pagal radinio grupę ir tyrimų plotą, o pagal registravimo eigą. Aprašant šurfus, pjūvius ir perkakas, jose aptikti radiniai išvardinti, nurodant inv.Nr. Inventorintų ir toliau tekste minimų buitinės keramikos indų fragmentų skaičius – kaip taisyklė, tai ne šukių, o indų, kuriems priklausė šie fragmentai, kiekis. Jei pavykdavo suklijuoti indą iš kelių ar net keliasdešimt šukių, jam buvo priskirtas vienas inv.Nr. (radinių sąrašo pastabose įrašyta, iš kiek dalių suklijuotas vienas ar kitas indas). Kai kuriems indams teko po kelis inv.Nr., kadangi 2010 m. tyrimų metu būdavo randama fragmentų, „limpančių“ prie jau užregistruotų radinių. Keramikinių, stiklinių, fajansinių, porcelianinių indų šukės bei plokštinių koklių fragmentai buvo surenkami visi, dalis jų (neinformatyvūs, maži ir pan.) nebuvo registruoti, bet muziejui perduoti - galbūt ateityje bus galima suklijuoti daugiau indų? Archeologinių žvalgymų metu surinkti XX a. II-osios pusės geležiniai daiktai bei jų nuolaužos, taip pat 2010 m. rastos neinformatyvios stiklo šukės po tyrimų buvo užkastos šurfe Nr.23.

Taip pat susidurta su klausimu – ką registruoti? Visų pirma, didžiąją radinių dalį sudaro XIX–XX a. daiktai, kurių vertė archeologijos mokslui yra sąlyginė. Antra – be jų registravimo nebūtų pilnas tiriamo objekto vaizdas.

ISTORINIAI DUOMENYS

VšĮ „Kultūros paveldo išsaugojimo pajėgos“ užsakymu istorinius tyrimus atliko istorikė L.Rupšytė. Šių tyrimų studija yra įsepta į šios ataskaitos VII tomą. Žemiau pateikiama istorinių duomenų, tiesiogiai susijusių ar papildančių tyrimų medžiaga, santrauka.

Stabatiškės pavadinimo kilmė nėra žinoma, jos nėra minimos Lietuvos vietovardžių žodynuose. Tai rodo, kad vietovė nebuvo gausiai apgyventa. Istorinių duomenų, kad XV a. 2 pusėje–XVI a. Stabatiškėse buvo sodybvietė, priklausiusi Drūkšių dvarui, nepavyko rasti. Stabatiškių pavadinimas neaptiktas XV a.–XVIII a. 1 pusės šaltiniuose: Stabatiškės vietovės nemini nei Drūkšių rakto 1682 ir 1722 m. inventoriai, nei Drūkšių parapijos kronika, kurioje yra išvardinti 1744 m. jai priklausę kaimai. Pirmą kartą Stabatiškės paminėtos 1780 m. kaip Drūkšių dvarui priklausantis kaimas (tais metais LDK dvaras už 2 mln. zlotų paskolą buvo perduotas Radviloms). Tai leidžia daryti prielaidą, kad ši vietovė greičiausiai buvo apgyventa XVIII a. 2 pusėje. Ankstyvesnį šios vietovės apgyvendinimą, manoma, trukdė Drūkšių apylinkėse vykę dažni karai, o XVII a.–XVIII a. ir kilusios epidemijos bei maras. Dėl tų pačių priežasčių Stabatiškėse dar kurį laiką galėjo būti gyvenama ne nuolat.

Pirmąkart kartografinėje medžiagoje Stabatiškės pažymėtos XIX a.vid. Rusijos generalinio štabo žemėlapyje kaip palivarkas. Nuo to laiko Stabatiškės žymėtos visuose šio regiono žemėlapiuose. Tai rodo, kad nuo XIX a. 1 pusės Stabatiškėse gyventa pastoviai. XX a. pradžioje išleista dar keletas žemėlapių, kur taip pat Stabatiškės nurodomos, tačiau neaiškus jų dydis.

Stabatiškių, kaip ir kitų šio regiono gyvenviečių, augimą sustabdė prasidėjęs Pirmasis pasaulinis karas. Patekusios į fronto ar pafrontės liniją, per tris šio karo metus (1915–1917) daugelis jų buvo visiškai sunaikintos ar sudegintos. Pirmosiomis 1915 m. rugsėjo dienomis į Dūkšto, Rimšės ir Drūkšių valsčių teritoriją įžengė vokiečių kariuomenė. Nors vokiečiai čia neketino apsistoti (Lietuva jiems tebuvo tik tarpinė stotelė žygiuojant į Rusijos gilumą), jie šiose apylinkėse įstrigo ilgam. Atsitraukusi už Drūkšių ežero, Rusijos kariuomenė pergrupavo savo pajėgas ir perėjo į gynybą. Prasidėjus poziciniam karui, nuo Adutiškio, per Drūkšius, Turmantą iki Stelmužės stėjo fronto linija. Rusijos kariuomenė stovėjo ŠR, Vokietijos – PV Drūkšių ežero krante. Baigiantis Pirmajam

pasauliniui karui, vokiečiai pasitraukė, sugriaudami ar sudegindami beveik visas Drūkšių ežero pakrantės gyvenvietes, įskaitant ir Stabatiškes.

1920 m. Stabatiškės pateko į lenkų užimtą teritoriją. Kaip ir visos Drūkšių apylinkės, jos turėjo nukentėti ir Antrojo pasaulinio karo metais.

Tikslių žinių, kiek Stabatiškėse buvo žmonių ir pastatų, yra tik nuo XX a. 3 dešimtmečio pradžios, kuomet minimi 2 namai, pastatyti 1904 ir 1912 m., juose gyveno dvylika asmenų. 1945 m. Stabatiškių kaime gyveno 6 šeimos, buvo 12 namų, 10 iš kurių pastatyti 1930-1939 m. 1946 m. 4 šeimos repatriavo į Lenkiją, 1959 m. Stabatiškėse tebegyveno tik 2 žmonės, 1989 m. paskutinis gyventojas išvyko iš šio kaimo. Tačiau mūsų tyrinėtoje teritorijoje šių namų liekanų nerasta. Taip pat nėra žinomos tikslios vietovės, vadinamos Stabatiškėmis, ribos, todėl manoma, kad aukščiau paminėti pastatai buvę apie 0,5 km į PR, kur išlikę statinių liekanų.

2001 m. gyventojų surašymo duomenimis, Stabatiškės viensėdyje (2001 m. priklausė Rimšės seniūnijai, Ignalinos r.) buvo negyvenama. Minėtoje teritorijoje gyvenamųjų namų nėra išlikę.

PARUOŠIAMIEJI DARBAI. ARCHEOLOGINIAI ŽVALGYMAI IR ŽVALGOMIEJI TYRIMAI

Nustatyta dvarvietės teritorija apibrėžta prieš 200 m. sodintų medžių alėjos likučiais. Iki archeologinių tyrinėjimų pradžios būsimosios tyrimų teritorijos V dalį užėmė prieš 50-60 m. tankiai susodintų eglių miškas, R dalį – apleistos pievos, kuriose augo prieš kelis metus buvo sodintos eglaitės. Į ŠV nuo teritorijos yra užpelkėjęs ežeras, į R – pelkė. Teritorijos kampų koordinatės pateiktos plane Nr.1.

Prieš tyrimus, dvarvietės teritorija buvo nušienauta, išpjauti krūmai ir sausuoliai, viskas išnešta už teritorijos ribų. Po to buvo genimos apatinės lapuočių bei užsodintų eglių šakos, išpjauti ir išvežti medžiai (*foto Nr.1-8*). Lygiagrečiai su šiais sklypo tvarkymo darbais 3D skeneriu buvo nuskenuotas sklypo paviršius. Surinkti duomenis apdoroti, jų pagalba sukurta koordinuotų taškų sistema, kurios pagrindu buvo parenkamos tyrimų vietos. Tacheometro pagalba nužymėtos visos teritorijos ribos bei būsimųjų perkasų koordinatės. P sklypo dalyje įrengta stovyklavietė, darbuotojų apsaugai nuo lietaus pastatyta laikina polietilenu dengta palapinė (*foto Nr.81, 83*). Tyrimų eigoje viena iš perkasų ar jos dalis buvo saugoma nuo lietaus, įrengiant polietileno stogines. Krentant temperatūrai, stoginių skydais būdavo uždengiami tiriami plotai (*foto Nr.14, 15, 227*).

Pirmiausiai visa teritorija išžvalgyta metalo ieškikliu, surinkta virš 100 kg XX a. geležinių daiktų – spygliuotos vielos, mechanizmų detalių, vinių, indų liekanų ir pan., daug stiklo šukių ir butelių, keli XIX a. datuotos keramikos fragmentai. Toliau tyrinėta archeologiniais šurfais (*foto Nr.10-74*). Parinkti koordinuoti taškai, šalia kurių atmatuoti 1x2 m dydžio šurfai, orientuoti išilgai Š-P kryptimi. Matuota taip, kad parinkti taškai atsidurtų ant tirtu ploto Š sienelės vidurio (*foto 9*). Šurfų išdėstymas pateiktas plane Nr. 2 – situacijos plane M1:1000.

Tyrinėjimai pradėti į R ir PR nuo būsimosios tyrimų teritorijos. Šioje dalyje atmatuotos trys lygiagrečios šurfų eilės, siekiant maksimaliai uždengti visą plotą. Jie numeruoti nuo Nr.1 iki Nr.22 pagal kasimo ir fiksavimo eigą. Į ŠR ir į Š nuo būsimųjų tyrimų teritorijos kasti šurfai Nr.23-51. Į ŠV nuo būsimųjų tyrimų teritorijos kasti šurfai Nr.52-56 bei pamatų vietoje daryti archeologiniai pjūviai Nr.1 ir Nr.2.

Žemiau pateikiamas šurfų ir pjūvių aprašymas. Aukštis Habs – šurfo ŠR ir PR kampų paviršius, dugnas – šurfo centro aukštis.

Šūrfas Nr.1 (brėžinys Nr.1, foto Nr.17).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 154,50-154,40 m, dugno – 153,80 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,05-0,10 m storio velėna, 0,20-0,40 m pilkas povelėninis sluoksnis, po juo 0,05-0,15 maišyto rusvo molio sluoksnelis, po kuriuo 0,60 m gylyje pasiektas rudo molio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šūrfas Nr.2 (brėžinys Nr.1, foto Nr.18).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 154,31-154,25 m, dugno – 153,50 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10-0,15 m storio velėna, 0,40 m pilkas povelėninis sluoksnis, po juo 0,05-0,10 m storio tamsiai pilko grunto su angliukais sluoksnelis, giliau – 0,05-0,15 maišyto rusvo molio sluoksnelis. 0,80 m gylyje pasiektas rudo molio įžemis. Jokių radinių neaptikta. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šūrfas Nr.3 (brėžinys Nr.1, foto Nr.19).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 154,18-154,05 m, dugno – 153,30 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10-0,20 m storio velėna, 0,50 m pilkas povelėninis sluoksnis, kuriame itin gausu šaknų. Giliau buvo kastas 0,05-0,10 m storio tamsiai pilko grunto su angliukais sluoksnelis, po juo – 0,05-0,15 maišyto rusvo molio sluoksnelis. 0,80-0,90 m gylyje pasiektas rudo molio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šūrfas Nr.4 (brėžinys Nr.1, foto Nr.20).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 154,29-154,00 m, dugno – 153,36 m) kasti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,50-0,60 m pilkas povelėninis sluoksnis, kuriame itin gausu šaknų. Giliau buvo 0,10-0,20 m storio maišyto rusvo molio sluoksnelis, po kuriuo 0,80-0,90 m gylyje pasiektas rudo molio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šūrfas Nr.5 (brėžinys Nr.1, foto Nr.21).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 154,18-154,05 m, dugno – 153,30 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,30 m pilkas povelėninis sluoksnis, 0,05-0,10 m storio maišyto rusvo molio sluoksnelis. 0,50 m gylyje pasiektas rudo molio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šūrfas Nr.6 (brėžinys Nr.1, foto Nr.22).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 154,55-154,52 m, dugno – 153,69 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,30 m pilkas povelėninis sluoksnis, 0,40 m storio maišyto rusvo

molio sluoksnis. 0,80 m gylyje pasiektas rudo molio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šurfas Nr.7 (brėžinys Nr.1, foto Nr.23, radinių foto Nr.1).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 154,70 m, dugno – 154,09 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,30-0,40 m storio pilkas povelėninis kultūrinis sluoksnis, 0,10 m storio maišyto rusvo molio sluoksnis. 0,60 m gylyje pasiektas rudo molio įžemis. Pilkame kultūriniame sluoksnyje aptikta 11 žiestos keramikos šukių, priklausiusių XIX a. indams, 4 iš jų įrašytos į radinių sąrašą (inv.Nr.1-4), 7 neinventorintos. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šurfas Nr.8 (brėžinys Nr.1, foto Nr.24, radinių foto Nr.1).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 154,70-154,80 m, dugno – 154,13 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,30-0,40 m storio tamsiai pilkas povelėninis kultūrinis sluoksnis, 0,10 m storio maišyto rusvo molio sluoksnis. 0,60 m gylyje pasiektas rudo molio įžemis. Tamsiai pilkame kultūriniame sluoksnyje aptikta 10 žiestos keramikos fragmentų, priklausiusių XIX a. indams. 2 šukės įtrauktos į radinių sąrašą (inv.Nr.5-6), 8 neinventorintos. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šurfas Nr.9 (brėžinys Nr.1, foto Nr.25).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 154,80 m, dugno – 154,26 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,20-0,30 m storio pilkas povelėninis sluoksnis, 0,10 m storio maišyto rusvo molio sluoksnis. 0,50 m gylyje pasiektas rudo molio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šurfas Nr.10 (brėžinys Nr.1, foto Nr.26).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 154,94-154,90 m, dugno – 154,43 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,20-0,30 m storio pilkas povelėninis sluoksnis, 0,10 m storio maišyto rusvo molio sluoksnis. 0,50 m gylyje pasiektas rudo molio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šurfas Nr.11 (brėžinys Nr.1, foto Nr.27).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 154,65 m, dugno – 154,00 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,40 m storio pilkas povelėninis sluoksnis, 0,20 m storio maišyto rusvo molio sluoksnis. 0,70 m gylyje pasiektas rudo molio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šūrfas Nr.12 (brėžinys Nr.1, foto Nr.28).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 154,54 m, dugno – 153,93 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,30 m storio pilkas povelėninis sluoksnis, 0,10 m storio maišyto rusvo molio sluoksnis. 0,50 m gylyje pasiektas rudo molio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šūrfas Nr.13 (brėžinys Nr.1, foto Nr.29).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 154,27-154,08 m, dugno – 153,65 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,30 m storio pilkas povelėninis sluoksnis su dideliu kiekiu šaknų, 0,10 m storio maišyto rusvo molio sluoksnis. 0,50 m gylyje pasiektas rudo molio įžemis. P sienelėje liko 0,40x0,60x0,70 m dydžio akmuo. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šūrfas Nr.14 (brėžinys Nr.1, foto Nr.30).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 154,35-154,40 m, dugno – 153,78 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,30 m storio pilkas povelėninis sluoksnis, 0,10 m storio maišyto rusvo molio sluoksnis. 0,50 m gylyje pasiektas rudo molio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šūrfas Nr.15 (brėžinys Nr.1, foto Nr.31).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 155,18-155,11 m, dugno – 154,66 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,30 m storio pilkas povelėninis sluoksnis, 0,10 m storio maišyto rusvo molio sluoksnis. 0,50 m gylyje pasiektas rudo molio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šūrfas Nr.16 (brėžinys Nr.1, foto Nr.32).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 155,26-155,13 m, dugno – 154,54 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,20 m storio pilkas povelėninis sluoksnis, 0,30 m storio maišyto rusvo molio sluoksnis. 0,60 m gylyje pasiektas rudo molio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šūrfas Nr.17 (brėžinys Nr.1, foto Nr.33).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 155,42-155,46 m, dugno – 154,93 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,30 m storio pilkas povelėninis su smulkiais angliukais sluoksnis, 0,10 m storio maišyto rusvo molio sluoksnis. 0,50 m gylyje pasiektas rudo molio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šūrfas Nr.18 (brėžinys Nr.1, foto Nr.34).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 155,47-155,54 m, dugno – 155,00 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,20 m storio tamsiai pilkas su smulkiais angliukais povelėninis kultūrinis sluoksnis, 0,10-0,20 m storio maišyto rusvo molio sluoksnis. 0,50 m gylyje pasiektas rudo molio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šurfas Nr.19 (brėžinys Nr.1, foto Nr.35, radinių foto Nr.1).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 155,20 m, dugno – 154,91 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,10 m storio tamsiai pilkas povelėninis su smulkiais angliukais kultūrinis sluoksnis, 0,10 m storio maišyto rusvo molio sluoksnis. 0,30 m gylyje pasiektas rudo molio įžemis. Tamsiai pilkame kultūriniame sluoksnyje aptiktos 7 žistos keramikos šukės, priklausiusios XIX a. indams, 2 iš kurių įrašytos į radinių sąrašą (inv.Nr.7-8), 5 - neinventorintos. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šurfas Nr.20 (brėžinys Nr.1, foto Nr.36, radinių foto Nr.1).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 155,25 m, dugno – 154,45 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,30-0,40 m storio tamsiai pilkas povelėninis su smulkiais angliukais kultūrinis sluoksnis, 0,30 m storio maišyto rusvo molio sluoksnis. 0,80 m gylyje pasiektas rudo molio įžemis. Tamsiai pilkame kultūriniame sluoksnyje 23 žistos keramikos šukės, priklausiusios XVIII-XIX a. indams, 6 iš kurių įrašytos į radinių sąrašą (inv.Nr.9-14), 17 - neinventorinta. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šurfas Nr.21 (brėžinys Nr.1, foto Nr.37).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 154,90-155,00 m, dugno – 154,50 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,30 m storio pilkas povelėninis sluoksnis, 0,10 m storio maišyto rusvo molio sluoksnis. 0,50 m gylyje pasiektas rudo molio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šurfas Nr.22 (brėžinys Nr.1, foto Nr.38).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 154,86-155,00 m, dugno – 154,45 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,20-0,30 m storio pilkas povelėninis su dideliu kiekiu šaknų sluoksnis, 0,10 m storio maišyto rusvo molio sluoksnis. 0,50 m gylyje pasiektas rudo molio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šurfas Nr.23 (brėžinys Nr.1, foto Nr.39).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 155,50-154,31 m, dugno – 155,00 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,20-0,30 m storio pilkas povelėninis sluoksnis, 0,10 m storio

maišyto rusvo molio sluoksnis. 0,50 m gylyje pasiektas rudo molio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šurfas Nr.24 (brėžinys Nr.1, foto Nr.40).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 155,59-155,50 m, dugno – 154,96 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,20-0,30 m storio pilkas povelėninis su dideliu kiekiu šaknų sluoksnis, 0,30 m storio maišyto rusvo molio sluoksnis. 0,60 m gylyje pasiektas rusvo, žvyringo molio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šurfas Nr.25 (brėžinys Nr.1, foto Nr.41).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 156,17-156,21m, dugno – 155,73 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,20 m storio pilkas povelėninis sluoksnis, 0,10 m storio maišyto rusvo molio sluoksnis. 0,40 m gylyje pasiektas rudo molio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šurfas Nr.26 (brėžinys Nr.1, foto Nr.42).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 156,68-156,79 m, dugno – 156,28 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,20 m storio pilkas povelėninis sluoksnis, 0,10 m storio maišyto rusvo priemolio sluoksnis. 0,40 m gylyje pasiektas gelsvo smėlio su molio intarpais įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šurfas Nr.27 (brėžinys Nr.1, foto Nr.43).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 155,62-155,71 m, dugno – 155,27 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,20-0,30 m storio pilkas povelėninis sluoksnis, 0,10 m storio maišyto rusvo molio sluoksnis. 0,50 m gylyje pasiektas rusvo molio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šurfas Nr.28 (brėžinys Nr.1, foto Nr.44).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 156,12-156,29 m, dugno – 155,81 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,20 m storio pilkas povelėninis sluoksnis, 0,10 m storio maišyto rusvo molio sluoksnis. 0,40 m gylyje pasiektas rusvo molio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šurfas Nr.29 (brėžinys Nr.1, foto Nr.45).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 156,88-156,91 m, dugno – 156,38 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,20-0,30 m storio pilkas povelėninis sluoksnis, 0,10 m storio maišyto rusvo priemolio sluoksnis. 0,50 m gylyje pasiektas gelsvai pilko smėlio su molio intarpais

įžemis. Įžemyje buvo 0,30x0,47x0,51 m dydžio akmuo. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šurfas Nr.30 (brėžinys Nr.1, foto Nr.46).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 157,27-157,39 m, dugno – 156,85 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,20-0,30 m storio pilkas povelėninis sluoksnis, 0,10 m storio maišyto pilko priemolio sluoksnis. 0,50 m gylyje pasiektas gelsvai pilko smėlio su molio intarpais įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šurfas Nr.31 (brėžinys Nr.1, foto Nr.47).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 157,60-157,88 m, dugno – 157,29 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,20 m storio pilkas povelėninis su dideliu kiekiu šaknų sluoksnis, 0,20 m storio maišyto pilko priemolio sluoksnis. 0,50 m gylyje pasiektas gelsvai pilko smėlio su molio intarpais įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šurfas Nr.32 (brėžinys Nr.1, foto Nr.48).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 157,52-157,70 m, dugno – 157,08 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,20 m storio pilkas povelėninis su dideliu kiekiu šaknų sluoksnis, 0,10 m maišyto pilkšvo molio sluoksnis, 0,20 m storio maišyto rudo molio su pilko grunto dėmėmis sluoksnis. 0,60 m gylyje pasiektas rudo molio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šurfas Nr.33 (brėžinys Nr.1, foto Nr.49).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 157,83-157,93 m, dugno – 157,25 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,30-0,40 m storio pilkas povelėninis su dideliu kiekiu šaknų sluoksnis, 0,10-0,20 m maišyto pilkšvo molio sluoksnis. 0,70 m gylyje pasiektas rudo molio su buvusių šaknų dėmėmis įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šurfas Nr.34 (brėžinys Nr.1, foto Nr.50).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 157,52-157,66 m, dugno – 157,19 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,10-0,20 m storio pilkas povelėninis sluoksnis, 0,20 m maišyto rusvo molio sluoksnis. 0,50 m gylyje pasiektas rudo molio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šūrfas Nr.35 (brėžinys Nr.1, foto Nr.51).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 156,96-157,20 m, dugno – 156,69 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,20-0,30 m storio tamsiai pilkas povelėninis sluoksnis, 0,20 m maišyto rusvo priesmėlio sluoksnis. 0,50 m gylyje pasiektas rusvo priesmėlio su molio intarpais įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šūrfas Nr.36 (brėžinys Nr.1, foto Nr.52).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 156,62-156,65 m, dugno – 156,20 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,20-0,30 m storio tamsiai pilkas povelėninis sluoksnis, 0,10-0,20 m maišyto rusvo priesmėlio sluoksnis. 0,60 m gylyje pasiektas rusvo priesmėlio su molio intarpais įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šūrfas Nr.37 (brėžinys Nr.1, foto Nr.53, radinių foto Nr.1).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 156,29-156,37 m, dugno – 155,92 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,30 m storio tamsiai pilkas, juodas povelėninis kultūrinis sluoksnis, 0,10 m maišyto rusvo priesmėlio sluoksnis. 0,50 m gylyje pilkšvo molio įžemis. Kultūriniam sluoksnyje rastos 7 žistos keramikos šukės, 2 iš kurių (inv.Nr.15, 16) įrašytos į radinių sąrašą, 5 - neinventorintos. Radiniai datuoti XVIII-XIX a. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šūrfas Nr.38 (brėžinys Nr.1, foto Nr.54).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 157,04-157,11 m, dugno – 156,46 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,30 m storio pilkas povelėninis sluoksnis, 0,10 m maišyto pilkšvo priemolio sluoksnis, 0,20 m storio kiek maišyto rudo molio su pilko grunto intarpais. 0,70 m gylyje pasiektas rudo molio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šūrfas Nr.39 (brėžinys Nr.1, foto Nr.55).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 157,00-157,18 m, dugno – 156,59 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,10 m storio pilkas povelėninis sluoksnis, 0,30 m storio kiek maišyto rudo molio su pilko grunto intarpais. 0,50 m gylyje pasiektas rudo molio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šūrfas Nr.40 (brėžinys Nr.1, foto Nr.56).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 157,25-157,53 m, dugno – 156,78 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,20-0,30 m storio pilkas povelėninis sluoksnis, 0,30-0,40 m storio kiek maišyto rusvo priesmėlio su pilko grunto dėmėmis sluoksnis. 0,70-0,80 m gylyje pasiektas rudo

molio ir rusvo priesmėlio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šurfas Nr.41 (brėžinys Nr.1, foto Nr.57).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 157,12-157,23 m, dugno – 156,66 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,10 m storio pilkas povelėninis sluoksnis, 0,20 m storio kiek maišyto rusvo molio su pilko grunto dėmėmis sluoksnis. 0,40 m gylyje pasiektas rudo, pilko molio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šurfas Nr.42 (brėžinys Nr.1, foto Nr.58, radinių foto Nr.1).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 157,21-157,27 m, dugno – 156,76 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,20-0,30 m storio juodas su smulkiais angliukais povelėninis kultūrinis sluoksnis, 0,10 m storio kiek maišyto rusvo molio su pilko grunto dėmėmis sluoksnis. 0,50 m gylyje pasiektas rudo, pilko molio su žvyro intarpais įžemis. Kultūriniame sluoksnyje rastos 18 žiestos keramikos šukių, 3 iš kurių (inv.Nr.17-19) įrašytos į radinių sąrašą, 15 - neinventorinta. Radiniai datuoti XIX a. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šurfas Nr.43 (brėžinys Nr.1, foto Nr.59).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 157,22-157,24 m, dugno – 156,81 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,20-0,30 m storio juodas su angliukais povelėninis sluoksnis, 0,10-0,20 m storio kiek maišyto rusvo molio su pilko grunto dėmėmis sluoksnis. 0,40-0,60 m gylyje pasiektas rudo, pilko molio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Šurfas parinktas ant būsimųjų pilno ištyrimo teritorijos ribos. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šurfas Nr.44 (brėžinys Nr.1, foto Nr.60).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 156,12-156,20 m, dugno – 155,50 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,30 m storio pilko grunto su dideliu šaknų kiekiu povelėninis sluoksnis, 0,10-0,20 m storio kiek maišyto pilkšvo priemolio sluoksnis, 0,10-0,20 rusvo molio su pilko grunto dėmėmis sluoksnis. 0,70-0,80 m gylyje pasiektas rudo, pilko molio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šurfas Nr.45 (brėžinys Nr.1, foto Nr.61).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 156,50 m, dugno – 155,95 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,10-0,30 m storio pilko grunto povelėninis sluoksnis, 0,10-0,20 rusvo molio su pilko grunto dėmėmis sluoksnis. 0,40-0,50 m gylyje pasiektas rudo, pilko molio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šūrfas Nr.46 (brėžinys Nr.1, foto Nr.62).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 156,68-156,92 m, dugno – 156,30 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,10-0,30 m storio pilko grunto povelėninis sluoksnis, 0,10-0,20 rusvo molio su pilko grunto dėmėmis sluoksnis. 0,50-0,60 m gylyje pasiektas rudo, pilko molio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šūrfas Nr.47 (brėžinys Nr.1, foto Nr.63, radinių foto Nr.1).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 157,05-157,08 m, dugno – 156,70 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,10-0,20 m storio pilko grunto povelėninis kultūrinis sluoksnis, 0,10 rusvo molio su pilko grunto dėmėmis sluoksnis. 0,40 m gylyje pasiektas rudo, pilko molio įžemis. Kultūriniame sluoksnyje rastos 8 žiestos keramikos šukės, 2 iš kurių (inv.Nr.20, 21) įrašytos į radinių sąrašą, 6 neinventorintos. Radiniai datuoti XIX a. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šūrfas Nr.48 (brėžinys Nr.1, foto Nr.64).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 157,43-157,52 m, dugno – 156,82 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,25-0,30 m storio pilko, juodo grunto povelėninis kultūrinis sluoksnis, 0,100,15 gelsvo smėlio su pilko grunto dėmėmis sluoksnis. 0,50 m gylyje pasiektas rudo, pilko molio įžemis. Kultūriniame sluoksnyje aptikta ir į radinių sąrašą įrašyta XIX a. indo šukė (inv.Nr.22). Šūrfas parinktas būsimosios tyrimų teritorijos dalyje. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šūrfas Nr.49 (brėžinys Nr.1, foto Nr.65).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 154,54-154,92 m, dugno – 153,63 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,50-0,60 m storio pilko grunto su dideliu kiekiu šaknų povelėninis sluoksnis, 0,20-0,30 pilko, peleningo grunto sluoksnis, kiek maišytas 0,20-0,30 gelsvo smėlio su molio intarpais sluoksnis. 1,20-1,30 m gylyje pasiektas gelsvo smėlio su molio intarpais įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šūrfas Nr.50 (brėžinys Nr.1, foto Nr.66).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 155,16-155,26 m, dugno – 154,64 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,20 m storio pilko grunto povelėninis sluoksnis, 0,20 rusvo, maišyto, su pilko grunto dėmėmis sluoksnis. 0,50 m gylyje pasiektas rudo molio įžemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šūrfas Nr.51 (brėžinys Nr.1, foto Nr.67).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 155,99-156,03 m, dugno – 155,47 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,30 m storio pilko grunto povelėninis sluoksnis, 0,20 rusvo,

maišyto, su pilko grunto dėmėmis sluoksnis. 0,60 m gylyje pasiektas rudo molio žemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šurfas Nr.52 (brėžinys Nr.1, foto Nr.68).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršius – 154,41-154,46 m, dugno – 153,12 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,60 m storio pilko grunto povelėninis, užartas (užstumtas?) sluoksnis, 0,30-0,40 tamsiai pilko grunto su pavieniais angliukais sluoksnis, 0,10-0,20 m storio gelsvo smėlio su pilko grunto dėmėmis sluoksnis. 1,30 m gylyje pasiektas gelsvo smėlio su molio intarpais žemis. Jokių radinių neaptikta. Kultūrinis sluoksnis – tamsiai pilkas gruntas su pavieniais angliukais 0,70-1,00 m gylyje. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šurfas Nr.53 (brėžinys Nr.1, foto Nr.69-71, radinių foto Nr.1, piešinys 16).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršius – 154,10-154,29 m, dugno – 153,14 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,50 m storio pilko grunto povelėninis, užartas (užstumtas?) XIX a. kultūrinis sluoksnis, 0,40 juodo, pilko grunto su pavieniais angliukais XVI-XVII a. kultūrinis sluoksnis, 0,10-0,20 m storio gelsvo smėlio su pilko grunto dėmėmis sluoksnis. 1,10-1,20 m gylyje pasiektas gelsvo smėlio su molio intarpais žemis. Siekiant patikslinti kultūrinio sluoksnio gylį, šurfas išplėstas dar 2 m² ŠV kryptimi. Išplėstoje dalyje fiksuota tokia pati stratigrafija. Viršutiniame, užstumtame kultūrinio sluoksnio horizonte aptiktos 9 žistos XIX a. keramikos fragmentai (smulkūs, todėl neinventorinti), apatiniame – 7 šukės, įrašytos į radinių sąrašą (inv.Nr.23-27), datuotos XVI-XVII a. Padaryta prielaida, kad aptiktas ankstyvesnis kultūrinis sluoksnis, susidaręs buvusios sodybvietės, įrengtos šalia šiuo metu užakusio ežero, vietoje. Todėl nuspręsta šioje vietoje archeologinius tyrimus plėsti. Iš viso ištirtas 4 m² dydžio plotas.

Šurfas Nr.54 (brėžinys Nr.1, foto Nr.72).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršius – 154,56-154,64 m, dugno – 153,82 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,30 m storio pilko grunto povelėninis, užartas (užstumtas?) sluoksnis, 0,30 tamsiai pilko grunto su pavieniais angliukais sluoksnis, 0,10-0,20 m storio gelsvo smėlio su pilko grunto dėmėmis sluoksnis. 0,80-0,90 m gylyje pasiektas gelsvo smėlio su molio intarpais žemis. Jokių radinių neaptikta. Kultūrinis sluoksnis – tamsiai pilkas gruntas su pavieniais angliukais 0,60 m gylyje. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šurfas Nr.55 (brėžinys Nr.1, foto Nr.73).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršius – 154,63-154,69 m, dugno – 153,79 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,40 m storio pilko grunto povelėninis, užartas (užstumtas?) sluoksnis, 0,10 šviesiai pilko grunto su pavieniais angliukais sluoksnis, 0,20 m storio gelsvo smėlio

su pilko grunto dėmėmis sluoksnis. 0,80 m gylyje pasiektas gelsvo priesmėlio su molio intarpais žemis. Jokių radinių neaptikta. Kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

Šūrfas Nr.56 (brėžinys Nr.1, foto Nr.74).

1x2 m dydžio šurfe (Habs paviršiaus – 154,63-154,69 m, dugno – 153,79 m) fiksuoti šie sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,20 m storio pilko grunto povelėninis sluoksnis, 0,30 rusvo, maišyto, su pilko grunto dėmėmis sluoksnis. 0,60 m gylyje pasiektas rudo molio žemis. Jokių radinių neaptikta, kultūrinis sluoksnis neužfiksuotas. Iš viso ištirtas 2 m² dydžio plotas.

V teritorijos dalyje jau prieš tyrimų pradžią buvo užfiksuotos užkasto statinio liekanos (foto 5). Žvalgymų ir žvalgomųjų tyrinėjimų etape nuspręsta padaryti šio statinio pjūvius - Nr.1 ir Nr.2.

Pjūviai Nr.1 ir Nr.2 (brėžinys Nr.1, 27, foto Nr.75-80).

Pjūvis Nr.1 (2x22 m dydžio) užmatuotas išilgai užkasti konstrukcijai, kasant per jos vidurį, pjūvis Nr.2 (2x13 m dydžio) – skersai, statmenai pirmajam pjūviui. Nuėmus iki 0,50 m storio plastiško, mažai maišyto molio kauburius, atidengti iš lauko akmenų (kai kurie iš jų buvo skaldyti) bei kalkinio skiedinio mūryti pamatai. Jie buvo 0,80-1,10 m aukščio, 0,60-0,62 m storio, įkasti į pilką gruntą, kuris po apatiniais akmenimis buvo iki 0,20 m storio, o šalia – nuo 0,30 iki 0,45 m storio. Išskyrus pavienius angliukus ir XX a. šiukšles, kitų radinių šiame grunte nerasta. Po juo pasiektas rudo priemolio žemis. Spėta, kad pamatai užkasti XX a. pradžioje. Numatyta šioje vietoje atlikti archeologinius tyrimus ir pilnai atidengti visą statinį, pavadintą pastatu Nr.1 (perkasa Nr.27). Iš viso pjūviuose Nr.1 ir Nr.2 ištirtas 66 m² dydžio plotas.

Atlikus archeologinius žvalgymus ir archeologinius žvalgomuosius tyrinėjimus, padarytos išvados, dalis kurių padarė įtaką tolesnei tyrimų eigai. Šurfuose Nr.7, 8, 19 ir 20 aptiktas kultūrinis sluoksnis su XVIII-XIX a. datuota keramika, todėl nuspręsta teritorijoje tarp jų iškasti papildomą perkasą (perkasa Nr.28). Šurfuose Nr.52-54 aptiktas vėlesnių arimų uždengtas kultūrinis sluoksnis, kuris pagal šurfe Nr.53 aptiktą keramiką datuotas XVI-XVII a. Čia taip pat buvo numatyti papildomi archeologiniai tyrimai (perkasos Nr.25 ir Nr.35). Žvalgymų metu dvarvietės teritorijos Š dalyje, šurfų Nr.49-50 aplinkoje aptikti dar vieno statinio (pastatas Nr.2) pamatai, kurie atkasti tyrinėjimų metu (perkasa Nr.26). PV žvalgymų teritorijos dalyje šurfai nekasti – būsimųjų tyrimų riba sutapo su žvalgymų teritorijos riba. Žvalgomųjų tyrimų metu iš viso iškasti 56 1x2 m dydžio šurfai, 1 šūrfas išplėstas iki 2x2 m dydžio, padaryti 2 pjūviai – 2x13 ir 2x22 m dydžio. Iš viso iki žemio ištirtas 180 m² dydžio plotas, išžvalgyta 9000 kv.m. teritorija.

ARCHEOLOGINIAI TYRINĖJIMAI

Dvarvietės teritorijos dalį, numatytą pilnai iširti, sudarė netaisyklingas keturkampis, kurio kraštinės nesutapo su pasaulio šalių kryptimis (žr. situacijos planą M 1:1000). Siekiant užmatuoti perkasas, kurios dengtų visą teritoriją bei būtų orientuotos pagal pasaulio šalis, pirmiausiai nužymėta teritorijos ašis, orientuota Š-P kryptimi. Nuo jos po 1,00 m į abi puses buvo atmatuota 2 m pločio kontrolinė juosta, kuria ketinta vaikščioti, kad netrypti jau iširtą plotą. Šios kontrolinės juostos atkarpos buvo priskirtos konkrečioms perkasoms. Vėliau vaikščiojimui palikta ir R-V kryptimi besitęsianti 1 m pločio kontrolinė juosta. V jos dalis iki susikirtimo su Š-P krypties kontroline priskirta perkasai Nr.29, R – perkasoms Nr.32 ir Nr.36. Siekta, kad juostų susikirtimo taškas būtų aukščiausioje dalyje ir dalintų dvarvietės teritoriją į 4 beveik lygias dalis. Be to, kontrolinėse juostose fiksuota stratigrafija turėjo parodyti pokyčius visoje dvarvietės teritorijoje. Tam, kad tyrimų perkasos sutaptų su pasaulio šalių kryptimis, jos buvo užmatuojamos pilno ištyrimo apibrėžtoje teritorijoje nuo kraštinės iki kraštinės, atmatavus 4 ar 5 m pločio juostą. Pirmoji iš tirtų perkasų (Nr.2 – perkasų numeracija tęsiama nuo 2007 metų tyrinėjimų, tačiau perkasos Nr.1 tiksli vieta nenustatyta, todėl jos bendrame plane nėra) parinkta 5 m pločio. Eigoje išaiškėjus, kad ji per plati (iškasto grunto išmetimui), kitos buvo matuojamos 4 m pločio. Už pilno ištyrimo teritorijos ribų plotų dydžiai parinkti taip, kad atidengti juose aptiktus objektus (perkasos Nr.25-28). Galiausiai centrinės dalies perkasa (Nr.36) parinkta tokio dydžio, kad joje tilptų visas buvęs centrinis pastatas bei sujungtos visi aplink jį iširti plotai. Perkasos suskirstytos 1 m² dydžio kvadratais, pažymėtais raidėmis nuo A iki V Š-P kryptimi, skaičiais nuo 1 iki 91 V-R kryptimi (priklausomai nuo perkaso dydžio).

Tyrinėjimų metu gruntas buvo kasamas 2-5 cm sluoksniais ištisai, iškastos žemės išmetamos į jau iširtą ir užfiksuotą plotą. Ištyrus pirmąsias keturias perkasas Š teritorijos dalyje, kiek pakeista darbų eiga – tyrimų plotai buvo parenkami ir P dalyje, numeruojant juos pagal tyrimų vyksmą. Tokiu būdu siekta iš P ir iš Š priartėti prie centrinės teritorijos dalies, kurioje ankstesnių archeologinių tyrimų ir žvalgymų dėka fiksuoti ryškiausiai išlikę buvusios dvarvietės pastatų pamatai.

Lygiagrečiai su kasinėjimu teritorijoje vykdyti tyrimai ir už jos ribų, kur 2009 m. spalio mėn. archeologinių žvalgymų metu nustatytos vietos su kultūriniu sluoksniu.

Kasant perkasas buvo įsikasama į žemį 0,10-0,20 m. Ataskaitos brėžiniuose pateiktas vaizdas, jį pasiekus. Tuo atveju, jei žemyje fiksuoti tam tikri objektai, jie brėžiniuose atsispindi. Objektai, buvę kultūriniame sluoksnyje, bet ne žemyje (pavyzdžiui, akmenys, radiniai, dėmės, neregistruotos kaip duobės ir pan.), brėžiniuose ne visada atsispindi, jie parodyti fonuotrukose. Taip pat jose

matomi perkasoje buvę kelmai (brėžiniuose jie nepažymėti), kurie po fiksacijos buvo išrauti, o gruntas po jais ištirtas.

Perkasa Nr.2 (brėžinys Nr.1, foto Nr.92-101, radinių foto Nr.2, 127, 181).

Perkasa Nr.2 (5x35 m dydžio) užmatuota teritorijos Š dalyje. Perkastos paviršius nelygus, daugelyje vietų, ypač R dalyje, paviršius išvagotas arimų griovių. Reljefas nelygus, ji nužemėjo V kryptimi per 2,55 m (Habs 157,02-154,48). Fiksuotos perkastos P, R ir V sienelės. Sienelių pjūviuose išsiskyrė du pagrindiniai stratigrafiniai sluoksniai: 0,05-0,10 m storio velėna, po ja – pilkos žemės kultūrinis sluoksnis, kurio storis 0,14-0,25 m (kv.A-E/10-35), 0,29-0,59 m (kv.A-E/1-10). Smėlio įžemis kv.A-E/1-5 pasiektas 0,60-0,70 m gylyje, priesmėlio – kv.A-E/6-10, 0,40-0,60 m gylyje. Molio įžemis buvo kv.A-E/11-35, 0,20-0,40 m gylyje.

Perkasoje iš aptiktų radinių inventorintos 9 buitinės žistos keramikos šukės (inv.Nr.28-36), 6 masinės gamybos metalo dirbiniai (inv.Nr.511-516) bei 1/2 pasagos, įrašytos į individualių radinių sąrašą (inv.Nr.568). Dar 19 buitinės keramikos fragmentų bei 2 stiklo šukės neregistruotos. Pagal radinius kultūrinis sluoksnis datuotas XIX a. Įžemyje kv.E/22 rastas 0,30x0,32x0,43 m dydžio lauko akmuo, kv.A-B/1-2 fiksuota duobė Nr.1.

Duobė Nr.1 – pailga, 0,95 m pločio, 1,90 m ilgio. Duobės pjūvis (a-a1) – nupjauto apskritimo formos, 0,30 m gylio, užpildytas juoda, maišyta žeme su angliukais. Duobėje aptikti 3 nedideli lauko rieduliai, archeologinių radinių nerasta.

Perkasoje iš viso ištirtas 175 m² dydžio plotas.

Į Š nuo perkastos Nr.2 liko netirtas (žr.situacijos planą M 1:1000) trikampio formos plotas, patenkantis į „pilno ištyrimo teritoriją“. Pradžioje manyta tyrimus šioje vietoje pratęsti, tačiau vėliau atsisakyta, kadangi tiek perkasoje Nr.2, tiek šurfuose Nr.51 ir Nr.52 užfiksuotas kultūrinis sluoksnis buvo mažiau vertingas, nei kitose vietose už „pilno ištyrimo teritorijos“ ribų.

Perkasa Nr.3 (brėžinys Nr.2, foto Nr.102-111, radinių foto Nr.3, 115, 127, 193, piešinys 16).

Perkasa Nr.3 (4x36 m dydžio) užmatuota teritorijos Š dalyje, į P nuo perkastos Nr.2. Jos reljefas nelygus, paviršius išvagotas, nužemėjo V kryptimi per 2,56 m (Habs 157,22-154,66). Fiksuotos perkastos P, R ir V sienelės. Jų pjūviuose išsiskirti du stratigrafiniai sluoksniai: velėna, kurios storis 0,05-0,10 m ir po ja buvęs pilkos žemės kultūrinis sluoksnis. Jo storis buvo nuo 0,10 iki 0,25 m kv.A-D/20-35 ir nuo 0,25 iki 0,55 m kv.A-D/1-19. Kv.1-9 smėlio ir priesmėlio įžemis pasiektas 0,50-0,60 m gylyje, kv.A-D/30-36 – molis – pasiektas 0,20-0,50 m gylyje. Įžemyje fiksuoti 3 lauko rieduliai: 0,30x0,35x0,42 m dydžio kv.D/5-6, 0,28x0,30x0,46 m dydžio kv.D/8 ir 0,40x0,41x0,50 m dydžio kv.C/14-15.

Perkasoje iš aptiktų radinių inventorintos 5 buitinės keramikos šukės (inv.Nr.37-41). 1/2 pasagos (inv.Nr.569) ir balto metalo (sidabrinis?) šaukštas (inv.Nr.570) įrašyti į individualių radinių sąrašą. Taip pat inventorinta 1 šovinio gilzė³ (inv.Nr.1883). Neinventorinta 12 buitinės keramikos šukių. Pagal radinius kultūrinis sluoksnis datuotas XIX a. su pavienėmis XVII a. šukėmis ir XX a. radiniais.

Perkasoje iš viso ištirtas 144 m² dydžio plotas.

Perkasa Nr.4 (brėžinys Nr.3, foto Nr.112-123, radinių foto Nr.3, piešinys 16, 20).

Perkasa Nr.4 (4x36 m dydžio) užmatuota teritorijos Š dalyje, į P nuo perkamos Nr.3. Jos reljefas nelygus, paviršius išvagotas, perkasa nužemėjo V kryptimi per 2,48 m (Habs 158,37-155,89). Fiksuotos perkamos P, R ir V sienelės. Sienelių pjūviuose išskirti du pagrindiniai stratigrafiniai sluoksniai: 0,05-0,10 m storio velėna ir po ja buvęs pilkos žemės kultūrinis sluoksnis. Šio storis buvo nuo 0,10 iki 0,40 m R dalyje, kv.20-36, ir nuo 0,35 iki 0,50 m (kv.1-19). Priesmėlio ir smėlio įžemis kv.A-D/1-5 pasiektas 0,40-0,50 m gylyje, molio – kv.A-D/6-36, 0,15-0,50 m gylyje. Įžemyje užfiksuoti 2 akmenys, kv.C/14-15 ir D/5-6, jų dydžiai – 0,15x0,28x0,35 m ir 0,20x0,36x0,43 m.

Perkasoje iš aptiktų radinių inventorintos 4 buitinės keramikos šukės (inv.Nr.42–45), dar 34 keramikos šukės ir 3 fajanso, porceliano indų fragmentai neregistruoti. Tiriant kontrolinę juostą, aptiktos ir inventorintos dar 4 buitinės keramikos šukės (inv.Nr.1451-1454). Pagal radinius kultūrinis sluoksnis datuotas XIX a.

Perkasoje iš viso ištirtas 144 m² dydžio plotas.

Perkasa Nr.5 (brėžinys Nr.4, foto Nr.124-137, radinių foto Nr.4, 5, 6, 102, 116-118, 168, 174, 182).

Perkasa Nr.5 (4x45,50 m dydžio) užmatuota teritorijos Š dalyje, į P nuo perkamos Nr.4. Jos reljefas nelygus, paviršius išvagotas, perkasa nužemėjo V kryptimi per 2,65 m (Habs 157,58-154,93). Fiksuotos P, R ir V sienelės. Sienelių pjūviuose išsiskyrė du pagrindiniai stratigrafiniai sluoksniai: velėna, kurios storis 0,05-0,10 m, ir po ja buvęs pilkos žemės kultūrinis sluoksnis. Šio storis buvo nuo 0,25 iki 0,55 m kv.A-D/10-46 ir nuo 0,30 iki 0,45 m kv.A/D1-10. Priemolio įžemis pasiektas 0,25-0,65 m gylyje. Ant įžemio užfiksuoti 4 akmenys (kv.D/28-29 ir A-C/29-30), kurių vidutinis dydis 0,20x0,30x0,20 m bei duobė Nr.2.

Duobė Nr.2 (kv.C-D/27-35) pailga, 7,80 m ilgio ir 1,40-1,70 m pločio. Padaryti 2 duobės pjūviai (a-a1, b-b1). Abu – nupjauto apskritimo formos, užpildyti pilka, maišyta žeme. Duobės gylis – 0,33-0,38 m. Duobėje rasta 11 buitinės keramikos indų fragmentų, koklio šukė ir 3 individualūs

³ Dažniau vartojamas terminas “tūta”, “tūtelė”. Kadangi archeologinių tyrimų Stabatiškių dvarvietėje metu aptiktos ir kitokios tūtos, šovinio tūtelės ir toliau vadintos tarptautiniu žodžiu “gilzės”.

radiniai – 1915-1916 m. vokiško smaiginio šalmo, dar vadinamo „pikelhaube“⁴ (toliau tekste – „pikelhaubė“) smaigo pagrindas (inv.Nr.572), įtvieriamojo peilio ar skustuvo fragmentas (inv.Nr.573) ir geležinis raktas (inv.Nr.574). Radiniai datuoti XIX-XX a.

Iš viso perkasoje aptikti ir inventorinti 23 buitinės keramikos indų fragmentai (Inv.Nr.46-68), plokštinio koklio dalis (inv.Nr.414), 3 fajanso, porceliano šukės (inv.Nr.419-421), stiklinis butelis (inv.Nr.479), 4 masinės gamybos metalo dirbinių fragmentai (inv.Nr.518-521), 4 radiniai įtraukti į individualių radinių sąrašą, (inv.Nr.571-574). Be jau minėtų aptiktųjų duobėje Nr.2, inventorintas sulankstomas kišeninis peiliukas, datuotas XX a. (inv.Nr.571). Be šių radinių dar 48 buitinės keramikos šukės, 6 fajanso, porceliano indų fragmentai bei 6 stiklo šukės neinventorintos. Kasant kontrolinę juostą individualių radinių sąrašas papildytas akmeniniu galastuvu (inv.Nr.1456). Pagal radinius kultūrinis sluoksnis datuotas XIX-XX a., vienintelis XVII a. keramikos fragmentas pateko atsitiktinai.

Perkasoje iš viso ištirtas 182 m² dydžio plotas.

Perkasa Nr.6 (brėžinys Nr.5, foto Nr.138-149).

Perkasa Nr.6 (4x24 m dydžio) užmatuota teritorijos P dalyje. Perkasos reljefas nelygus, ji nužemėjo R kryptimi per 0,90 m (Habs 156,43-155,52). Fiksuotos Š, R ir V sienelės. Jų pjūviuose išsiskyrė du pagrindiniai stratigrafiniai sluoksniai: 0,05-0,10 m storio velėna ir 0,20-0,25 m storio šviesiai pilkos žemės sluoksnis. Priemolio įžemis pasiektas 0,25-0,35 m gylyje. Virš įžemio (kv.B/2, C/3, B/5-6, A-B/7) aptikti 6 pavieniai lauko rieduliai, jų vidutinis dydis 25x30x15 cm. Kv. D/7-8 fiksuotas 0,45x1,10 m dydžio akmuo, dalis kurio liko perkastos P sienelėje. Įžemyje fiksuoti 3 objektai – duobės Nr.3-5.

Duobė Nr.3 (kv.B-C/1-2), netaisyklingo ovalo formos, 0,86x1,00 m dydžio. Padarytas duobės pjūvis b-b1. Jis pusapskritimio formos, užpildytas pilka žeme maišyta su priemoliu. Duobės gylis – 0,24 m. Jokių radinių nebuvo.

Duobė Nr.4 (kv.B-C/1-2), netaisyklingo ovalo formos, 1,10x1,20 m dydžio. Fiksuotas duobės pjūvis a-a1. Jis pusapskritimio formos, užpildytas pilka žeme maišyta su priemoliu. Duobės gylis – 0,20 m. Jokių radinių nebuvo.

Duobė Nr.5 (kv.D/1). Jos plotis perkasoje – 0,32 m, ilgis – 0,70 m, gylis – 0,25 m. Duobės pjūvis – pusapskritimio formos, užpildytas pilka žeme, maišyta su priemoliu. Jis fiksuotas P ir V sienelėje. Duobėje radinių nebuvo. Kiek tęsėsi už perkastos ribų – neišsiaiškinta, nes perkasa šia kryptimi neplėsta.

⁴ Nuo vok. *Pickel* – smaigalys + *Haube* – kepurė.

Perkasoje iš viso ištirtas 96 m² dydžio plotas. Archeologinių radinių neaptikta.

Perkasa Nr.7 (brėžinys Nr.6, foto Nr.150-163, radinių foto Nr.7-8, 103, 116-117, 119, 131, 169, 181, 183-184, 193, piešiniai 15-16, 20).

Perkasa Nr.7 (4x49 m dydžio) užmatuota teritorijos Š dalyje, į P nuo perkastos Nr.5. Perkastos reljefas nelygus, perkasa nužemėjo V kryptimi per 2,45 m (Habs 157,6-155,15). Fiksuotos perkastos P, R ir V sienelės. Sienelių pjūviuose išsiskyrė du pagrindiniai stratigrafiniai sluoksniai: velėna, kurios storis 0,05-0,10 m, ir po ja buvęs pilkos žemės kultūrinis sluoksnis, šio storis 0,14-0,62 m. Molis (kv.A-D/1-41) ir smėlio (kv.A-D/42-49) įžemis pasiektas 0,25-0,66 m gylyje. Įžemyje fiksuota 14 duobių – Nr.2, 6-18.

Duobė Nr.2 (A-B/32-39) tęsėsi iš perkastos Nr.5. Ji netaisyklingos formos, ištęsta, 0,85-1,60 m pločio, 6,80 m ilgio, 0,48-0,50 m gylio, duobės kontūrai išryškėjo dar nepasiekus įžemio. Duobėje, kv.A-B/33-34, aptikta 12 lauko riedulių, vidutiniškai 0,30x0,40x0,45 m dydžio. Jos pjūvis, fiksuotas kontrolinės juostos R dalyje – stačiakampio formos, užpildytas maišyta pilka žeme, su priemoliu ir degėšiais, su plytų nuolaužomis ir pavieniais lauko rieduliais. Duobėje rastas 1 buitinės keramikos fragmentas (inv.Nr.91).

Duobė Nr.6 (kv.A-D/16-21) keturkampio užapvalintais galais formos, 5,10 m ilgio, 2,90 m pločio. Pjūvyje a-a1 duobė nupjauto ovalo formos, užpildyta pilka žeme, maišyta su degėšiais ir 0,10 m storio molio tarp sluoksniu. Duobės gylis pjūvyje – 0,50 m. Jokių radinių joje nebuvo.

Duobė Nr.7 (kv.B-D/22-23) ovalo formos, perkasoje 1,30x2,80 m dydžio. Ją riboja perkastos P sienelė, kurioje fiksuotas duobės pjūvis. Jis pusapskritimio formos, 0,27 m gylio, užpildytas pilka žeme, be radinių.

Duobė Nr.8 (kv.C/24-25) apskritimo formos, 0,50 m skersmens. Padarytas duobės pjūvis b-b1 nupjauto pusapskritimio formos, užpildytas pilka žeme. Duobės gylis – 0,19 m. Jokių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.9 (kv.A-C/25-26) ištempto ovalo formos, 0,60 m pločio, 2,20 m ilgio, 0,60 m gylio. Duobės pjūvis d-d1 – nupjauto ovalo formos, užpildytas pilka žeme. Duobėje surasti 2 stiklinių dirbinių šukės (inv.Nr.480-481).

Duobė Nr.10 (kv.C-D/25-26) netaisyklingo ovalo formos, 0,95 m ilgio, 0,55 m pločio. Duobės pjūvis c-c1 – nupjauto ovalo formos, 0,16 m gylio, užpildytas pilka žeme, be radinių.

Duobė Nr.11 (kv.C-D/27-28) ovalo formos, 0,85 m ilgio, 0,58 m pločio. Duobės pjūvis e-e1 – nupjauto ovalo formos, 0,15 m gylio, užpildytas pilka žeme, be radinių.

Duobė Nr.12 (kv.C-D/28-29) – 0,60 m pločio, 2,00 m ilgio, 0,30 m gylio griovelis, jo tęsinys liko perkastos P sienelėje, kur fiksuotas duobės pjūvis. Jis piltuvėlio formos, užpildytas pilka žeme, be radinių.

Duobė Nr.13 (kv.B-D/32-34) stačiakampio užapvalintais kampais formos, 1,10 m pločio, 2,10 m ilgio (perkasoje), ją riboja perkastos P sienelė. Netaisyklingos formos duobės pjūviai fiksuoti P sienelėje ir kontrolinės juostos R dalyje (K–K1 pjūvis). Duobė užpildyta maišyta pilka žeme, jos gylis – 0,50 m. Iš inventorintų radinių šioje duobėje aptikti 6 būtinių keramikos indų fragmentai (inv.Nr.79-84), 3 vinyai (inv.Nr.529-531), 3 radiniai, datuoti XIX a., įrašyti į individualiųjų sąrašą – bato kulno pasagėlė (inv.Nr.577), peilio kriaunos (inv.Nr.578), pasaga (inv.Nr.579).

Duobė Nr.14 (kv.D/36) netaisyklingo apskritimo formos, ją riboja perkastos P sienelė. Duobės plotis perkasoje 0,30 m ilgis – 0,75 m. Duobės pjūvis fiksuotas P sienelėje. Jis pusapskritimo formos, užpildytas pilka maišyta žeme, be radinių. Duobės gylis – 0,42 m. Jokių radinių duobėje nebuvo.

Duobės Nr.15-17 (kv.C-D/38-39) ištęsto ovalo formos, vidutiniškai 0,25x0,50 m dydžio. Fiksuotuose pjūviuose f-f1, g-g1, h-h1 duobių gyliai siekė 0,05-0,06 m, užpildyti pilka žeme, be radinių.

Duobė Nr.18 (kv.B-D/46-49) stačiakampio užapvalintais kampais formos, ją riboja perkastos P ir R sienelės, kuriose jis ir fiksuotas. Duobės ilgis perkasoje 3,80 m, plotis – 2,50 m, gylis – 0,25 m, ji užpildyta tamsiai pilka žeme. Jos paviršiuje aptikti 7 lauko rieduliai, kurių vidutinis dydis 0,20x0,26x0,32 m. Užpilde - 3 inventorintos stiklinių indų šukės (inv.Nr.482-484).

Virš įžemio kv.B/7 rastas 0,35x0,43x0,45 m dydžio lauko akmuo. Kv.C-D/33-35 atidengta lauko riedulių sancaupa iš 14 akmenų, jų vidutinis dydis 0,15x0,20x0,23 m. Ši akmenų krūsnis nesudarė aiškios konstrukcijos, jos paskirtis neaiški.

Perkasoje iš aptiktų radinių inventorinti 25 indų fragmentai (inv.Nr.69-93), iš kurių 3 datuoti XVII a., likę – XIX a. Dar 53 šukės neregistruotos. Į sąrašą įrašytos 3 fajanso, porceliano indų šukės (inv.Nr.422-424), dar 8 neregistruotos. Iš 35 stiklo dirbinių fragmentų 19 šukių neregistruota, 16 įrašyta į sąrašą (inv.Nr.480-495). Jį taip pat papildė 10 masinės gamybos metalo dirbinių ir jų nuolaužų (inv.Nr.522-529). Perkasoje aptiktos ir inventorintos kulka ir gilzė (inv.Nr.1883-1884). Iš viso individualiųjų sąrašą papildė 8 daiktai (inv.Nr.575-581, 1832). Be jau minėtų, aptiktų duobėje Nr.13, dar registruotas žiedas (inv.Nr.575), greičiausiai, arklių vežimo tvirtinimo detalė. Taip pat skaidraus stiklo briaunuotas dubenėlis su karūnos atvaizdu (inv.Nr.576), peilis nulaužtu smaigaliu (inv.Nr.580), tuščiavidurė dėžutė (inv.Nr.581), panaši į šovinių dėtuvę bei konservų raktas

(inv.Nr.1832). Preparuojant kontrolinę juostą, sąrašas papildytas 1 individualiu radiniu, bato kulno pasagėle (inv.Nr.1470), 2 fajanso, porceliano indų fragmentais (inv.Nr.1468-1469) bei 11 buitinės keramikos indų šukių (inv.Nr.1457-1467). Kultūrinis sluoksnis šioje perkasoje datuotas XVII -XX a.

Iš viso perkasoje ištirtas 196 m² dydžio plotas.

Perkasa Nr.8 (brėžinys Nr.7, foto Nr. 164-171, radinių foto Nr. 9, 116-117, 120, 128, 182).

Perkasa Nr.8 (4x27 m dydžio) užmatuota teritorijos P dalyje. Perkastos reljefas nelygus, ji nužemėjo R kryptimi per 0,85 m (Habs156,64-155,81). Fiksuotos perkastos Š, R ir V sienelės. Sienelių pjūviuose išsiskyrė du pagrindiniai stratigrafiniai sluoksniai: 0,05-0,08 m storio velėna ir šviesiai pilkos žemės kultūrinis sluoksnis. Šio storis – nuo 0,20 iki 0,50 m. Priemolio įžemis pasiektas 0,27-0,52 m gylyje. Įžemyje fiksuotos 2 duobės – Nr.19 ir Nr.20.

Duobė Nr. 19 (kv.C/5) apskritimo formos, 0,35 m skersmens, 0,12-0,15 m gylio. Pradėjus ją preparuoti, atidengtos XX a. II p. metalinių dirbinių nuolaužos. Duobės pjūvis nedarytas.

Duobė (stulpavietė?) *Nr. 20* (kv.A/15) apskritimo formos, 0,40 m skersmens, iš kraštų apdėta smulkiais, vidutiniškai 7x10x15 cm dydžio lauko rieduliais. Duobė iki 0,10 m gylio, fiksuota Š perkastos sienelėje. Pagal duobės užpildą (tamsiai pilka žemė su sutręšusia mediena) ir lauko riedulių išdėstymą galima spėti čia buvus stulpavietę. Archeologinių radinių joje nebuvo.

Skirtingai, nei piečiau tirtoje perkasoje Nr.6, šioje jau atsirado radinių, tiesa, nedaug. Čia aptikta 20 smulkių buitinės keramikos šukių, kurios neinventorintos, ir 1 lėkštės, įrašytos į radinių sąrašą, fragmentas (inv.Nr.94). Sąrašą papildė stiklinis butelis (inv.Nr.496) bei 4 individualūs radiniai – neaiškus geležinis dirbinys su inkrustuota stiklo akimi (inv.Nr.582), įvardintas kaip indo kamštis; surūdijusi „Mauser“ šautuvo valymo priemonių dėžutė (inv.Nr.583); pasaga (inv.Nr.584) bei aštuonbriaunis stiklo buteliukas (inv.Nr.584). Pagal radinius kultūrinis sluoksnis datuotas XIX-XX a.

Iš viso perkasoje ištirtas bendras 108 m² dydžio plotas.

Perkasa Nr.9 (brėžinys Nr.8, foto Nr.172-181).

Perkasa Nr.9 (2x13 m dydžio) užmatuota numatytos pilnai ištirti teritorijos P dalyje ir už jos ribų, buvusios medžių alėjos eilėje, iki 0,20 m aukščio virš aplinkinio reljefo iškilusio spėjamo pylimėlio ar buvusios tvoros vietoje. Norint išsiaiškinti šio reljefo pokyčio priežastį, buvo kastas 2x13 m dydžio pjūvis. Perkasa trumpąja kraštine orientuota Š-P kryptimi.

Perkastos reljefas nelygus, ties 9 m jis staigiai nužemėja P kryptimi per 0,90 m (Habs 156,60-155,70). Fiksuotos perkastos Š, P, ir R sienelės. Sienelių pjūviuose išskirti du stratigrafiniai sluoksniai: 0,05-0,07 m storio velėna ir pilkos žemės, 0,23-0,55 m storio sluoksnis. Įžemis –

priemolis pasiektas 0,30-0,60 m gylyje. Ant įžemio aptikti 2 pavieniai lauko rieduliai: 0,30x0,30x0,40 m dydžio, kv.A/4-5, ir 0,30x0,43x0,71 m dydžio, kv.B/7. Jokių radinių perkasoje nerasta. Spėjamo pylimėlio ar tvoros liekanų perkasoje nebuvo. Panašu, kad reljefo pokytis susidarė užariant ir sustumiant gruntą.

Iš viso perkasoje ištirtas bendras 26 m² dydžio plotas.

Perkasa Nr.10 (brėžinys Nr.9, foto Nr.182-197, radinių foto Nr. 10-16, 103, 121, 123, 127, 170, 185, 193, piešiniai 1-3, 5, 10, 16).

Perkasa Nr.10 (4x49 m dydžio) užmatuota teritorijos Š dalyje, į P nuo perkastos Nr.7. Perkastos reljefas nelygus, ji nužemėjo V kryptimi per 2,33 m (Habs 157,72-155,39). Fiksuotos perkastos P, R ir V sienelės. Sienelių pjūviuose išsiskyrė du pagrindiniai stratigrafiniai sluoksniai: 0,05-0,10 m storio velėna, po ja – pilkos žemės kultūrinis sluoksnis, šio storis buvo nuo 0,13-0,25 kv.A-D/1-21, iki 0,50-0,80 m kv.A-D/22-49. Įžemis (didžiojoje perkastos dalyje – molio, priemolio, kv.39-49 – priemolio) pasiektas 0,20-0,85 m gylyje. Įžemyje fiksuotos 8 duobės – Nr.7, 12-14, 18, 21-23, 25-26.

Duobė Nr.7 (kv.A/22-23) tęsiasi iš perkastos Nr.7. Jos ilgis perkasoje – 0,30 m, plotis – 1,30 m. Duobės Nr.7 pjūvis fiksuotas perkastos Nr.7 P sienelėje.

Duobė Nr.12 (kv.A/28) tęsiasi iš perkastos Nr.7, jos ilgis perkasoje 0,12 m, plotis 0,53 m. Duobės Nr. 2 pjūvis fiksuotas perkastos Nr.7 P sienelėje.

Duobė Nr.13 (kv.A-D/32-34) tęsiasi iš perkastos Nr.7. Duobės ilgis perkasoje 4,00 m, plotis – 2,20 m. Ją riboja perkastos Š ir P sienelės. Duobės pjūviai fiksuoti perkastos P sienelėje ir kontrolinės juostos R dalyje, pjūvyje K-K1. 0,45 m gylio duobė užpildyta degėsinga pilka žeme. Iš duobėje aptiktų radinių inventorinta 1 fajanso ar porceliano šukė su įrašu ir data „1842“ (inv.Nr.426), 2 šoviniai (inv.Nr.1896, 1906) ir 1 gilzė (inv.Nr.1899), likę nuo I Pasaulinio karo.

Duobė Nr.14 (kv.A-D/34-36) – griovys, plátėjantis į P, besitęsiantis perkasoje Nr.7 ir perkasoje Nr.13. Duobės plotis – nuo 0,95 m ties Š sieniele iki 1,80 m ties P. Pjūvis fiksuotas perkastos P sienelėje. Jis pusapskritimio formos, užpildytas maišyta pilka žeme su molio tarp sluoksniais, plytgaliais ir smulkiais lauko rieduliais. Duobės gylis – 0,85 m. Joje rastas korodavusio XIX a. šautuvo vamzdis su spyna, įrašytas į individualių radinių sąrašą (inv.Nr.589). Vamzdis priklausė „Mauser“ šautuvui, gamintam nuo 1888 m. („Gewehr 88“). Taip pat šioje duobėje aptikti I Pasaulinio karo 6 šoviniai (inv.Nr.1890-1895), 3 gilzės (inv.Nr.1897, 1898, 1900) ir 1 kulka (inv.Nr.1901). Radinių sąrašą papildė 3 buitinės keramikos indai (inv.Nr.111-113) ir 1 fragmentas (inv.Nr.121). Iš kelių ar keliasdešimt šukių pavyko suklijuoti monomorilonito puodą su įspaustu

įrašu (inv.Nr.111), mėlynu augaliniu ornamentu dekoruotą puodą (inv.Nr.112), masyvų gėlių vazoną (inv.Nr.113).

Duobė Nr.18 (kv.A-D/39-49) – netaisyklingos formos pagilėjimas, platus į P, besitęsiantis perkasoje Nr.7 ir perkasoje Nr.13. Ties Š sienelėje jis 5,00 m pločio, ties P – 7,70 m. Pjūvis fiksuotas perkasoje P sienelėje, duobės gylis tesiekė 0,20 m, užpildyta pilku maišytu gruntu. Duobėje rasta ir inventorinta fajansinio dubenėlio fragmentas (inv.Nr.425), stiklinės taurelės aštuonkampis dugnas (inv.Nr.497), 2 viny (inv.Nr.532, 533), I-ojo PK laikotarpio „Mauser“ šovinių 3 gilzės (inv.Nr.1887-1889). Individualių radinių sąrašą papildė pasaga (inv.Nr.587). Gausiausiai aptikta ir inventorinta buitinės keramikos – čia rasta 10 indų dalių ir atskirų šukių (inv.Nr.98-100, 106-110, 115, 116). Prie įdomesnių galima būtų priskirti iš 9 šukių suklijuotą ašotį (inv.Nr.98, foto 97, piešinys 1), ornamentuotą bangele, datuotą XVI-XVII a. Taip pat išskirtas XIX a. sidro butelis, suklijuotas iš 9 fragmentų (inv.Nr.116).

Duobė Nr.21 (kv.A-C/24-27) nupjauto ovalo formos (tęsinio perkasoje Nr.7 nebuvo), 2,20-2,40 m pločio, apie 3,00 m ilgio. Š jos dalyje fiksuoti 4 stambūs lauko rieduliai, kurių vidutinis dydis 50x55x60 cm. Duobės pjūvis a-a1 – nupjauto ovalo formos, 0,40 m gylio, užpildytas pilku gruntu. Šioje duobėje rasti 9 indų – lėkščių, dubenų, ašočio, puodų – fragmentai (inv.Nr.96, 97, 101-105, 117, 119), dauguma jų datuota XIX a.

Duobė Nr.22 (kv.A-D/29-31) netaisyklingo lęšio formos. Jos centre rastas 45x50x55 cm dydžio akmuo. Duobė 1,20 m pločio, 2,50 m ilgio. Pjūvis fiksuotas kontrolinės juostos V dalyje (pjūvis K-K2). Pjūvyje duobė – nupjauto ovalo formos, užpildyta juodu, maišytu gruntu su statybiniais molio sluoksniais. Jos gylis įžemyje – 0,50 m. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.23 (kv.D/37-39) ovalo formos, ją riboja perkasoje P sienelė. Duobės ilgis perkasoje – 0,85 m, plotis – 1,50 m, gylis – 0,50 m. Pjūvis fiksuotas perkasoje P sienelėje. Jis pusapskritimo formos, užpildytas pilka maišyta žeme su plytgaliais ir XX a. buitinėmis šiukšlėmis. Duobėje labai greitai rinkosi gruntinis vanduo.

Duobių Nr.25-26 (kv.D/28-30) didžioji dalis perkasoje Nr.13, jų pjūviai aprašomi žemiau.

Iš viso iš perkasoje aptiktų radinių inventorinti 27 buitinės keramikos fragmentai (inv.Nr.95-121), 2 fajanso, porceliano indų šukės (inv.Nr.425, 426), stiklinės taurelės padas (inv.Nr.497), 2 viny (inv.Nr.532, 533), 16 šovinių ir jų sudėtinių dalių (inv.Nr.1886-1901), 5 individualūs radiniai (inv.Nr.586-589, 1833) – be jau aukščiau minėto šautuvo ir pasagos dar buvo rasta antra pasaga (inv.Nr.586), „pikelhaubės“ dirželio grandis (inv.Nr.588) bei akmeninis galastuvas (inv.Nr.1833).

Surinktos, bet neregistruotos 62 buitinės keramikos, 2 stiklo, 13 fajanso ir porceliano šukės. Pagal radinius kultūrinis sluoksnis šioje perkasoje datuotinas XVII-XX a.

Iš viso perkasoje ištirtas bendras 196 m² dydžio plotas.

Perkasa Nr.11 (*brėžinys Nr.10, foto Nr.198-207, radinių foto Nr.17-18, 104, 116, 171, 185, piešinys 3*).

Perkasa Nr.11 (4x43 m dydžio) užmatuota teritorijos P dalyje, į Š nuo perkamos Nr.8. Perkamos reljefas nelygus, ji nužemėjo R kryptimi per 0,91 m (Habs 156,76-155,85). Fiksuotos perkamos Š, R ir V sienelės. Jų pjūviuose išskirti du pagrindiniai stratigrafiniai sluoksniai: 0,05-0,07 m storio velėna ir po ja buvęs pilkos žemės, 0,20-0,57 m storio kultūrinis sluoksnis. Jame aptikti 4 pavieniai akmenys: 0,18x0,21x0,28 m kv.B/2, 0,41x0,43x0,61 m kv.B-C/7-8, 0,31x0,33x0,38 m kv.D/8 ir 0,22x0,24x0,25 m dydžio. Įžemis – priesmėlis, pasiektas 0,34-0,67 m gylyje. Perkasoje surastas vienintelis inventorintinas radinys - keramikinė vazelė ar ašotėlis (inv.Nr.1834), kurį pavyko suklijuoti iš 4 fragmentų. Taip pat surinktos 4 fajansinių ir porcelianinių indų šukės, 46 buitinės keramikos indų fragmentai, tačiau vėlyvi ir smulkūs, todėl neinventorinti.

Iš viso perkasoje ištirtas 172 m² dydžio plotas.

Perkasa Nr.12 (*brėžinys Nr.11, foto Nr.208-215, radinių foto Nr.17*).

Perkasa Nr.12 (4x55 m dydžio) užmatuota teritorijos P dalyje, į Š nuo perkamos Nr.11. Perkamos reljefas nelygus, ji nužemėjo R kryptimi per 1,20 m (Habs 156,89-155,69). Fiksuotos perkamos P, R ir V sienelės. Jų pjūviuose išskirti du pagrindiniai stratigrafiniai sluoksniai: 0,05-0,10 m storio velėna ir po ja buvęs pilkos žemės 0,25-0,35 m storio kultūrinis sluoksnis. Įžemis – priesmėlis pasiektas 0,30-0,45 m gylyje. Įžemyje fiksuota duobė Nr.24.

Duobė Nr.24 (kv.A-D/42-46) netaisyklingo ovalo formos, 2,70 m pločio, 4,70 m ilgio. Padarytas pjūvis a-a1 – pusapskritimio formos, užpildytas pilka žeme, maišyta su smėliu. Duobės gylis – 1,10 m. Archeologinių radinių joje nebuvo.

Kv.A-B/8-10 surasta 15 riedulių sankaupa, jų vidutinis dydis 0,15x0,17x0,25 m. Ši akmenų krūsnis nesudarė aiškios konstrukcijos, todėl jos paskirtis neaiški.

Iš viso perkasoje surinktos 29 buitinės keramikos šukės ir 4 fajanso, porceliano indų dalys, tačiau jos buvo vėlyvos ir smulkios, todėl neregistruotos.

Iš viso ištirtas 220 m² dydžio plotas.

Perkasa Nr.13 (*brėžinys Nr.12-13, foto Nr.216-237, radinių foto Nr.19-24, 105, 115, 117, 121-122, 124, 131, 168-170, 172, 185, 193, 197, piešiniai 2, 7-9, 12, 16, 20*).

Perkasa Nr.13 (4x69 m dydžio) užmatuota teritorijos Š dalyje, į P nuo perkastos Nr.10. Perkastos reljefas nelygus, jis nužemėjo V kryptimi per 1,90 m (Habs 159,81-155,82). Fiksuotos perkastos P, R ir V sienelės. Sienelių pjūviuose išskirti du stratigrafiniai sluoksniai: 0,08-0,10 m storio velėna ir pilkos žemės kultūrinis sluoksnis, kurio storis 0,12-0,50 m. Įžemis – molis ir priemolis – pasiektas 0,20-0,66 m gylyje. Įžemyje rasti 4 pavieniai akmenys: kv.D/63 – 0,20x0,22x0,24 m dydžio, kv.D/65 – 0,32x0,38x0,43 m dydžio, kv.B/65 – 0,18x0,21x0,23 m dydžio, kv.A/27-28 – 0,28x0,37x0,55 m dydžio. Įžemyje fiksuotos 8 duobės – Nr.13, 18, 23, 25-29.

Duobė Nr.13 (kv.C/39-43) netaisyklingos formos, tęsėsi iš perkastos Nr.10, šioje perkasoje pasiektas jos kraštas. Duobės ilgis perkasoje – 2,70 m, plotis – 3,90 m, gylis – 0,40 m. Jos pjūvis fiksuotas perkastos Nr.10 P sienelėje. Preparuojant duobę aptiktas 1914 m. gamybos šovinys (inv.Nr.1906). Vėliau, tiriant kontrolinę juostą, dar rasta varinė stalo įrankio rankena, ant kurios buvo užrašas "BERNDORE ALPA(?)A" (inv.Nr.1483) bei ketvirčio litro talpos skaidraus stiklo buteliukas su užrašu "1/4 L" (inv.Nr.1484).

Duobė Nr.14 (kv.A/45-46) šioje perkasoje atidengtas jos 0,20 m pločio kraštas (duobės pjūvis aprašytas prie perkastos Nr.10). Jos užpilde aptikta ir inventorinta 1 buitinės keramikos šukė (inv.Nr.129).

Duobė Nr.18 (kv.A-D/43-54) – netaisyklingos formos pagilėjimas, tęsėsi iš perkasų Nr.7, Nr.10. Duobės pjūvis fiksuotas perkastos Nr.10 P sienelėje. Ties perkastos Nr.13 Š sieniele jo plotis apie 7,00 m, ties P – apie 5,50 m, gylis 0,20-0,25 m. Šiame griovyje kv.A-C/47-49) surastas šulinys Nr.1.

Šulinys Nr.1 (brėžinys Nr.13). Duobės Nr.18 paviršiuje fiksuoti 4 statmeni mediniai sutręšę kuolai. Nukasus 0,15 m grunto, atidengta pirmoji eilė horizontaliai sudėtų šulinio lentų. Šulinys - kiek netaisyklingo kvadrato formos, 1,10x1,15 m dydžio. Pilnai išpreparavus šulinį išaiškėjo, kad jis įgilintas 1,90 – 2,00 m. Jo konstruktyvą sudarė 4 vertikalūs mediniai (panašu, kad lapuočių) tašyti basliai, kurių vidinėse pusėse išpjauti grioveliai. Į juos išpraustos 7 eilės lentų. Lentos apie 5-6 cm storio, 25 cm pločio, apie 100 cm ilgio. Preparuojant šulinyje esantį pilką šlyną surasti 9 buitinės keramikos fragmentai (inv.Nr.122-128, 132-133), 7 fajanso ar porceliano šukės (inv.Nr.427-433), vienas sveikas stiklo buteliukas (inv.Nr.498), geležinė kabė (inv.Nr.534), 3 sveiki I Pasaulinio karo šoviniai (inv.Nr.1903-1905). Pagal šulinyje rastu archeologinius radinius šulinys datuotas XIX a.

Duobė Nr.23 (kv.A/45-47) tęsiasi iš perkastos Nr.10. Perkasoje Nr.13 atidengtas tik jos 0,15 m pločio kraštas. Pjūvis fiksuotas perkasoje Nr.10. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.25 (kv.A-C/36-38) „L“ raidės formos, 0,98 m pločio, 2,60 m ilgio, iki 0,20 m gylio. Virš duobės kv.B/36 ir kv.B-C/38 fiksuoti du stambūs lauko rieduliai – 0,21x0,32x0,42 m ir 0,38x0,41x0,43 cm dydžio. Duobės pjūvis b-b1 – pusapskritimio formos, užpildytas pilka žeme, maišyta su priemoliu. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.26 (kv.A/37-38) ovalo formos, 0,70x1,30 m dydžio, 0,10 m gylio, tęsiasi iš perkastos Nr.10. Perkasoje Nr.13 atidengtas jos 0,35x1,30 m dydžio kraštas. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.27 (kv.A-B/33-35) netaisyklingo apskritimo formos, apie 1,30 m skersmens. Padarytame jos pjūvyje a-a1, duobė pusapskritimio formos, 0,42 m gylio, užpildyta pilka maišyta žeme. Duobėje palyginus daug buitinės keramikos šukių – iš šios duobės patekę fragmentai (inv.Nr.146-165) priklausė ne mažiau 17 indų, didesnė dalis kurių datuota XVII a., o kai kurios ir kiek ankstyvesniu laikotarpiu.

Duobė Nr.28 (kv.C-D/30-32) ištęsto ovalo formos, ji tęsiasi ir perkasoje Nr.14. Duobės plotis – 1,10 m, ilgis – 1,20 m, gylis – apie 0,10 m. Virš duobės kv.D/31-32) fiksuoti trys akmenys – 0,18x0,21x0,22 m dydžio, 0,21x0,23x0,26 m dydžio, 0,18x0,27x0,40 m dydžio. Kiek giliau šalia akmenų aptikta XIX a. buitinės keramikos šukių, inventorinti 9 indų fragmentai (inv.Nr.167-175).

Duobė Nr.29 (kv.D/51) suspausto ovalo formos, ji tęsiasi ir perkasoje Nr.14. Duobės plotis – 0,23 m, ilgis – 1,00 m, gylis iki 0,10 m, užpildas – pilkas gruntas. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Iš viso iš perkasoje aptiktų radinių inventorinta 19 individualiųjų (inv.Nr.590-602, 1483-1484, 1835-1839), 66 buitinės keramikos indų fragmentai (inv.Nr.122-175, 1471-1482), 9 porceliano ir fajanso indų fragmentai (inv.Nr.427-435). Registruotos 2 gilzės ir 5 šoviniai (inv.Nr.1902-1908), 2 stiklo radiniai (inv.Nr.498, 499), metalinė kniedė (inv.Nr.534). Surinkta, bet neinventorinta 12 fajanso ir porceliano indų šukių, 133 buitinės keramikos fragmentai.

Dalis individualiųjų radinių į kultūrinį sluoknį pateko iš Stabatiškių dvarvietės laikotarpio – šakė (inv.Nr.591), 2 kirviai (inv.Nr.1835, 1839), pjautuvo fragmentas (inv.Nr.1836), žirgo pakinktų puošybos detalė (inv.Nr.1837), kažkokio įrankio įmova (inv.Nr.1838). Kita dalis radinių galėjo patekti I-ojo pasaulinio karo metu, kuomet čia stovėjo vokiečių kariuomenė – tai kareiviškų batų 2 pasagėlės (inv.Nr.595, 602), 1 geležinė dėžutė, skirta karinės amunicijos priemonėms (inv.Nr.590), konservų raktas (inv.Nr.592), alavinio (?) šaukšto dalis (inv.Nr.593), taip pat 6 sagtys ir sagtelės,

spėjama, nuo arklių pakinktų (inv.Nr.596-601) bei 1 neaiškus geležinis radinys (inv.Nr.594). Iš dalies prielaidą dėl šių radinių kilmės patvirtina surasti ir inventorinti šoviniai bei gilzės.

Žymiai įvairesni indų fragmentai. Pirmiausiai būtina pažymėti, kad šioje perkasoje rasta XVI-XVII a. datuotos buitinės keramikos šukių. Išskirtine reikėtų laikyti žalia glazūra dengtos lėkštės šukę (inv.Nr.134), taip pat neglazūrotų indų fragmentus, ornamentuotus bangelėmis (inv.Nr.127, 149, 161, 162). Be jų aptikta kiek vėlesnių, neglazūrotų, lygiu paviršiumi indų šukių, taip pat dengtų ruda, gelsva, įvairiai ornamentuotų indų fragmentų, datuotų XVIII-XIX a. Iš vėlyvųjų prie įdomiausių reikėtų priskirti „juodosios keramikos“ indą grietinėlės atskyrimui (separatorių – inv.Nr.153-158), puoštą įrėžtomis bangelėmis ir juostelėmis (foto 19, 99, piešinys 2). Pagal radinius kultūrinis sluoksnis šioje perkasoje datuotinas XVI-XX a.

Iš viso perkasoje ištirtas 276 m² dydžio plotas.

Perkasa Nr.14 (brėžinys Nr.14, foto Nr.238-257, radinių foto Nr.25-27, 102, 115, 117-118, 174, 185, 193, piešiniai 5, 17, 20).

Perkasa Nr.14 (4x70 m dydžio) užmatuota teritorijos Š dalyje, į P nuo perkamos Nr.13. Perkamos reljefas nelygus, ji nužemėjo V kryptimi per 2,29 m (Habs 157,52-155,23). Fiksuotos perkamos P, R ir V sienelės. Sienelių pjūviuose išskirti du pagrindiniai stratigrafiniai sluoksniai: 0,06-0,12 m storio velėna ir po ja buvęs pilkos žemės, 0,20-0,57 m storio kultūrinis sluoksnis. Priemolio ir molio įžemis pasiektas 0,27-0,80 m gylyje. Įžemyje fiksuota 14 duobių - Nr.18, 28-40.

Duobė Nr.18 (kv.A-D/42-51) – netaisyklingos formos pagilėjimas, tęsėsi iš perkamų Nr.7, 10, 13. Ties perkamos Nr.13 Š sienoje jo plotis apie 5,70 m, ties P – apie 5,50 m, gylis 0,20-0,25 m. Duobė buvo užpildyta šlapia, pilka žeme, šioje perkamos vietoje gruntiniai vandenys buvo labai aukštai. Iš 40 perkasoje rastų ir inventorintų buitinės keramikos fragmentų, šioje duobėje buvo 29, didžiąją dalį kurių sudarė XVI-XVII a. keramika lygiu paviršiumi ar ornamentuota bangelėmis, grioveliais (inv.Nr.176-184, 190-203, 209-214). Taip pat čia rastas plokštinio koklio fragmentas (inv.Nr.415), visos 6 šioje perkasoje aptiktos šukės nuo XIX-XX a. fajanso, porceliano indų (inv.Nr.436-444), XIX-XX a. stiklo butelio dugnas (inv.Nr.500). Radinių sąrašą papildė vienintelė iš šios perkamos gilzė (inv.Nr.1909), 6 ketaus puodo fragmentai (inv.Nr.538-543), 2 vynys (inv.Nr.544, 545). Iš 5 perkasoje rastų radinių duobėje aptikti 3 – tai geležinė stalo įrankio rankena (inv.Nr.605), „pikelhaubės“ smaigo pagrindas (inv.Nr.606) ir pats smaigas (inv.Nr.607).

Duobė Nr.28 (kv.A/32-33) tęsėsi iš perkamos Nr.13, kurioje ir fiksuotas duobės pjūvis. Šioje perkasoje jos ilgis – 0,45 m, plotis – 1,10 m, gylis – 0,10 m. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.29 (kv.A/53) tęsėsi iš perkastos Nr.13, ten fiksuotas jos pjūvis. Perkasoje Nr.14 duobė 0,40x0,90 m dydžio, 0,10 m gylio, užpildyta pilka žeme. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.30 (kv.B-D/32-35) trikampio formos, 2,00x3,60 m dydžio. Pjūvis fiksuotas perkastos P sienelėje. Jis pusapskritimio formos, užpildytas pilka maišyta žeme, iki 0,44 m gylio. Duobėje aptikti 3 XIX a. buitinės keramikos fragmentai (inv.Nr.188-189, 215).

Duobė Nr.31 (kv.B/28-29) netaisyklingo apskritimo formos, 0,40 m skersmens. Duobės pjūvis a-a1 – pusapskritimio formos, užpildytas pilka žeme, duobės gylis 0,14 m. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.32 (kv.A-B/50) netaisyklingo apskritimo formos, 0,75 m skersmens. Duobės pjūvis b-b1 – pusapskritimio formos, 0,18 m gylio, užpildytas pilka žeme. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.33 (kv.B/53) netaisyklingo apskritimo formos, 0,40 m skersmens. Duobės pjūvis d-d1 – pusapskritimio formos, 0,20 m gylio, užpildytas pilka žeme. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.34 (kv.B-C/52-55) netaisyklingo apskritimo formos, jos skersmuo 0,70 m. Duobės pjūvis c-c1 – pusapskritimio formos, 0,16 m gylio, užpildytas pilka žeme. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.35 (kv.B-C/55-56) trapecijos formos, 0,80x1,20 m dydžio. Duobės pjūvis e-e1 – pusapskritimio formos, 0,12 m gylio. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.36 (kv.C-D/55-57) apskritimo formos, iš kraštų apdėta 7 smulkiais, vidutiniškai 7x10x15 cm dydžio lauko rieduliais. Duobės skersmuo – 0,63 m, gylis - iki 0,10 m. Pagal duobės užpildą (tamsiai pilką žemę su sutręšusia mediena) ir lauko riedulių išdėstymą galima spėti čia buvus stulpavietę.

Duobė Nr.37 (kv.B/63) apskritimo formos, 0,39 m skersmens. Duobė užpildyta pilka žeme, jos gylis iki 0,10 m, todėl pjūvis nedarytas. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.38 (kv.A-B/68) netaisyklingo apskritimo formos, jos skersmuo 0,50 m. Duobės pjūvis f-f1 – pusapskritimio formos, 0,10 m gylio. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.39 (kv.D/70) netaisyklingo ovalo formos, 0,58x0,80 m dydžio. Jos pjūvis g-g1 – pusapskritimio formos, užpildytas pilka žeme, iki 0,15 m gylio. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.40 (D/63) pusapskritimio formos, 0,40x0,50 m dydžio, iki 0,10 m gylio. Duobė užpildyta pilka žeme, joje aptikta ir sutręšusios medienos likučių. Spėjama, jog šioje vietoje galėjo būti stulpavietė (?). Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Iš viso perkasoje Nr.14 aptikta 40 inventorintų buitinės keramikos fragmentų (inv.Nr.176-215), 1 plokštinio koklio šukė (inv.Nr.415), 6 fajansinių, porcelianinių indų šukės (inv.Nr.436-441), stiklinio butelio dugnas (inv.Nr.500). 11 radinių įtraukta į masinės gamybos metalo dirbinių sąrašą, iš kurių 9 fragmentai priklausė ketaus puodams, taip pat registruotos 2 vinys (inv.Nr.535-545), 1 į gilzę panašus radinys (inv.Nr.1909). Į individualiųjų sąrašą įrašyti 5 XIX-XXa.pr. radiniai (inv.Nr.603-607) – be 3 rastų duobėje Nr.18 ir jau aprašytų, užregistruotas guminis (?) šildymo pūslės (?) kamštis (inv.Nr.603) ir geležinis šaukštas (inv.Nr.604). Surinkti, bet neinventorinti 222 buitinės keramikos fragmentai, 9 fajanso, porceliano šukės, 3 stiklo šukės. Tiriant perkastos kontrolinę juostą, sąrašas buvo papildytas 1 individualiu radiniu - stikliniu indeliu su įrašu ant dugno "5178 B" (inv.Nr/1496). Taip pat rasta 11 buitinės keramikos indų fragmentų (inv.Nr.1485-1495). Pagal radinius kultūrinis sluoksnis šioje perkasoje datuotinas XVI-XX a.

Iš viso perkasoje ištirtas 280 m² dydžio plotas.

Perkasa Nr.15 (*brėžinys Nr.15, foto Nr. 258-269, radinių foto Nr.117, 121, 172, 193, 197, piešinys 8*).

Perkasa Nr.15 (4x68 m dydžio) užmatuota teritorijos P dalyje, į Š nuo perkastos Nr.12. Perkastos reljefas nelygus, nuo centrinės dalies (Habs 157,11) perkasa nužemėjo R kryptimi per 1,36 m (iki Habs 155,74), V kryptimi – iki 0,62 m (Habs 155,68). Fiksuotos perkastos Š, R ir V sienelės. Sienelių pjūviuose išskirti du pagrindiniai stratigrafiniai sluoksniai: 0,10 m storio velėna ir 0,16-0,45 m storio pilkos žemės povelėninis kultūrinis sluoksnis. Jame kv.A/44 rastas 0,12x0,16x0,18 m dydžio akmuo. Priesmėlio įžemis pasiektas 0,25-0,55 m gylyje. Jame kv.C/68 aptikti 2 pavieniai akmenys, 0,15x0,17x0,29 m ir 0,07x0,12x0,14 m dydžio. Įžemyje fiksuota 1 duobė – Nr.41.

Duobė Nr.41 (kv.C-D/66-67) – 0,55 m pločio, 1,40 m ilgio griovelis, iki 0,10 m gylio, užpildytas maišyta pilka žeme. Duobėje rasta geležinė kniedė (inv. Nr. 546), žąslai (inv. Nr. 609).

Iš viso perkasoje aptikti tik 3 individualūs radiniai (inv.Nr.608-609, 1840) – be jau minėtų žąslų inventorinta geležinė spyna (inv.Nr.608) bei kirvis (inv.Nr.1840). Taip pat aptikta viena I pasaulinio karo gilzė (inv.Nr.1910). Inventorintinos keramikos, fajanso, porceliano, stiklo radinių nebuvo. Surinkta, bet neregistruota 51 buitinės keramikos šukė. Pagal radinius perkastos Nr.15 kultūrinis sluoksnis datuotas XIX-XX a.

Iš viso perkasoje ištirtas 272 m² dydžio plotas.

Perkasa Nr.16 (brėžinys Nr.16, foto Nr.270-285, radinių foto Nr.28, 106, 169, piešinys 12).

Perkasa Nr.16 (4x77 m dydžio) užmatuota teritorijos P dalyje, į Š nuo perkastos Nr.15. Perkastos reljefas nelygus, nuo centrinės dalies (Habs 157,25) perkasa nužemėjo R kryptimi per 2,54 m (iki Habs 154,71), V kryptimi – iki 0,97 m (Habs 156,27). Fiksuotos perkastos Š, R ir V sienelės. Sienelių pjūviuose išskirti du pagrindiniai stratigrafiniai sluoksniai: velėna, kurios storis 0,10 – 0,15 m, po ja - pilkos žemės kultūrinis sluoksnis, šio storis buvo 0,30-0,50 m. Įžemis – smėlis, priesmėlis pasiektas 0,37-0,62 m gylyje. Įžemyje rasti 5 pavieniai lauko rieduliai: 0,12x0,14x0,18 m dydžio kv.B/32, 0,09x0,13x0,15 m kv.B/59, kv.A/47 – 0,20x0,22x0,26 m, kv.A/42 – 0,19x0,23x0,28 ir 0,12x0,13x0,21 m dydžio. Taip pat jame fiksuotos 6 duobės – Nr.42-47.

Duobė Nr.42 (kv.C-D/5-6) netaisyklingo apskritimo formos, 1,20 m skersmens, 0,30 m gylio. Duobės pjūvis a-a1 – pusapskritimo formos, užpildytas pilka žeme su 0,02-0,05 m storio juodos, degėsingos žemės tarp sluoksniais. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.43 (kv.B/21) netaisyklingo apskritimo formos, 0,85 m skersmens, 0,16 m gylio. Duobės pjūvis b-b1 – pusapskritimo formos, užpildytas pilka žeme. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.44 (kv.C-D/32-33) netaisyklingo apskritimo formos, 1,30 m skersmens, 0,20 m gylio. Duobės pjūvis c-c1 – pusapskritimo formos, užpildytas pilka žeme, maišyta su molium. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.45 (kv.C-D/40-41) stačiakampio užapvalintais kampais formos, 1,60x1,80 m dydžio, 0,35 m gylio. Duobės pjūvis d-d1 – pusapskritimo formos, užpildytas pilka žeme su plytų nuolaužomis. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.46 (kv.A-B/42-43) netaisyklingo apskritimo formos, 1,10 m skersmens, 0,20 m gylio. Duobės pjūvis e-e1 – pusapskritimo formos. Duobė užpildyta pilka žeme maišyta su molium ir plytų nuolaužomis. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.47 (kv.A-C/66-68) trikampio formos, 1,50x2,10 m dydžio, 0,28 m gylio. Duobės pjūvis f-f1 – pusapskritimo formos, užpildytas pilka žeme su 0,05 m storio juodos žemės tarp sluoksniais. Joje rastas XIX a. buitinės keramikos puodo dugnas (inv.Nr.217) bei fajansinio ar porcelianinio arbatinuko snapelis (inv.Nr.449).

Iš visų perkastos Nr.16 kultūriniame sluoksnyje aptiktų buitinės keramikos fragmentų registruoti tik 2 (inv.Nr.216-217), neinventorintos 33 šukės. Iš aptiktų fajansinių – 8 fragmentai (inv.Nr.442-449), dar 6 šukės neregistruotos. Į individualiųjų sąrašą įrašytas vienintelis neaiškios paskirties radinys (inv.Nr.1841). Dirbinį sudarė 3 detalės – 2 išorinės žalvarinės, išgaubtos, apskritos

skardelės ir jų formą atkartojantis, bet mažesnis švino svarelės. Visų detalių šonuose, priešingose pusėse yra po 2 įpjovas. Spėta, kad per šiuos įkirtimus abi pusės ir svarelis tarp jų buvo sujungti. Pagal radinius kultūrinis sluoksnis datuotas XIX-XX a.

Iš viso perkasoje ištirtas 308 m² dydžio plotas.

Perkasa Nr.17 (*brėžinys Nr.17, foto Nr.286-301, radinių foto Nr.127, 170, piešinys 10*).

Perkasa Nr.17 (4x82 m dydžio) užmatuota teritorijos P dalyje. Perkastos reljefas nelygus, nuo centrinės dalies (Habs 157,53) perkasa nužemėja R kryptimi per 1,79 m (iki H abs 155,74), V kryptimi – iki 1,25 m (Habs 156,28). Fiksuotos perkastos Š, R ir V sienelės. Sienelių pjūviuose išsiskyrė du pagrindiniai stratigrafiniai sluoksniai: 0,07-0,12 m storio velėna bei po ja buvęs 0,17 – 0,54 m storio pilkos žemės kultūrinis sluoksnis. Priemolio įžemis pasiektas 0,25-0,68 m gylyje. Įžemyje fiksuotos 3 duobės – Nr.48-50.

Duobė Nr.48 (kv.A/48-52) ištempto ovalo formos, pereinanti į perkasą Nr.20. Duobės dydis perkasoje – 0,70x3,70 m. Jos pjūvis, fiksuotas perkastos Š sienelėje, pusapskritimio formos, užpildytas pilka žeme, maišyta su degėsiomis. Duobės gylis – 0,38 m. Joje surastas akmeninis galąstuvus (inv.Nr.1842).

Duobė Nr.49 (kv.A-D/14-18) – sutrūnijusio rasto vieta. Duobė 0,30 m pločio, 5,20 m ilgio, 0,18 m gylio. Padarytas pjūvis a-a1, jis pusapskritimio formos, užpildytas pilka žeme su sutrūšusia mediena. Joje aptikta ketaus puodo šukė (inv.Nr.547).

Duobė Nr.50 (kv.A/69-70) netaisyklingo keturkampio suapvalintais kraštais formos, 0,30x0,84 m dydžio. Duobės pjūvis b-b1 iki 0,20 m gylio, užpildytas pilka žeme. Joje rastas 0,10x0,13x0,14 m dydžio akmuo. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Perkastos Nr.17 kultūriniame sluoksnyje be jau paminėtų, rasti dar 2 XIX-XX a. daiktai – pasagos (inv.Nr.610-611). Kitų radinių perkasoje nebuvo.

Iš viso perkasoje ištirtas 328 m² dydžio plotas.

Perkasa Nr.18 (*brėžinys Nr.18, foto Nr.302-325, radinių foto Nr. 29-35, 107, 119, 125-126, 131, 168-169, 193, 198, piešiniai 17-18, 20*).

Perkasa Nr.18 (4x80 m dydžio) užmatuota teritorijos Š dalyje. Jos reljefas nelygus, nuo centrinės dalies (Habs 158,01) perkasa nužemėja R kryptimi per 2,47 m (iki H abs 155,54), V kryptimi – iki 1,33 m (Habs 156,77). Fiksuotos perkastos P, R ir V sienelės. Sienelių pjūviuose išsiskyrė du pagrindiniai stratigrafiniai sluoksniai: 0,08-0,10 m storio velėna ir 0,10-0,60 m storio pilkos žemės kultūrinis sluoksnis. Priemolio bei molio įžemis pasiektas 0,20-0,70 m gylyje. Jame fiksuotos 5 duobės – Nr.18, 30, 51-53.

Duobė Nr.18 (kv.A-D/44-50) griovys, besitęsiantis iš perkasų Nr.7, 10, 13-14. Duobės plotis ties Š sieniele - 5,00 m, ties P susiaurėjo iki 1,80 m. Jos paviršiuje kv.A- B/47-48 fiksuotas stambus 0,80x0,70x0,65 m dydžio akmuo, o kv.A-B/45-46 atidengta 10 akmenų, kurių vidutinis dydis 0,30x0,25x0,25 m, krūsnis. Šioje perkasoje duobės pjūvis fiksuotas kontrolinės juostos R dalyje – pjūvis K–K1. Duobės gylis kv.C-D – iki 0,20 m, kv.A-B, ji gilėjo iki 0,60 m. Užpildas – pilka žemė, plytų nuolaužos bei vidutinio dydžio lauko rieduliai. Joje aptiktas 21 buitinės keramikos fragmentas (inv.Nr.235-254, 286), visi inventorinti fajansiniai – porcelianiniai bei masinės gamybos metaliniai dirbiniai (3 šukės. Inv.Nr.450-452). Duobės tęsinys išliko ir perkasoje Nr.19.

Duobė Nr.30 (kv.A-C/35-39) ištempto ovalo formos, besitęsianti iš perkastos Nr.14. Duobės perkasoje 2,80x3,50 m dydžio, 0,40 m gylio. Jos pjūvis fiksuotas perkasoje Nr.14. Duobėje rastas 1 inventorintas buitinės keramikos fragmentas.

Duobė Nr.51 (*stulpavietė*, kv.C/52) apskritimo formos, 0,35 m skersmens, jos P ir Š dalyje išlikusios medinio stulpo liekanos. Duobės pjūvyje b-b1 užfiksuotas 0,17 m skersmens medinis stulpas, į žemį įkastas 0,25 m.

Duobė Nr.52 (kv.A/54-55) netaisyklingo apskritimo formos, 0,78 m skersmens. Jos pjūvis c-c1 – stačiakampio užapvalintais kampais formos, užpildytas tamsiai pilka degėsinga žeme. Čia rasti 3 buitinės keramikos fragmentai (inv.Nr.278-280).

Duobė Nr.53 (kv.B-D/72-74) stačiakampio užapvalintais kampais formos, 1,30x1,90 m dydžio, 0,53 m gylio. Jos pjūvis a-a1 – pusapskritimio formos, viršutinė 0,30 m storio dalis užpildyta juoda degėsinga žeme, apatinė, 0,20 m storio – pilku, maišytu su priemoliu, gruntu. Duobėje aptikti 5 buitinės keramikos indų fragmentai (inv.Nr.263-266, 271).

Virš žemio, kv.C/53-56 atidengtas netaisyklingos formos smulkių (0,07x0,06x0,05 m dydžio) akmenų klojinys – grindinio fragmentas (?). Jis sietinas su stulpavietėmis, rastomis šalia (perkastos Nr.14 duobė Nr.36 bei šios perkastos duobė Nr.51). Spėjama, kad šioje vietoje galėjo būti neilgalaikis ūkinės paskirties pastatas. Po akmenimis fiksuotas 0,02x0,05 m storio pilkos žemės sluoksnelis be radinių.

Perkastos Nr.18 kultūriniame sluoksnyje, įskaitant ir kontrolinės juostos tyrimus, rasti 6 daiktai, įrašyti į individualių radinių sąrašą (inv.Nr.612-614, 1503, 1843-1844) – krištolinis grafino kamštis (inv.Nr.612), bato kulno pašagėlė (inv.Nr.613), kiek aplūžęs ketaus puodas ar ašotis (inv.Nr.614), dar vienas metalinis puodas be dugno (inv.Nr.1844), žalvarinis kišeninis laikrodis (inv.Nr.1843) bei geležinės replės (inv.Nr.1503). Taip pat inventorintas 71 buitinės žiestos keramikos indų fragmentas (inv.Nr.218-286, 1501-1502), 3 fajanso, porceliano indų šukės (inv.Nr.450-452), 5 masinės gamybos

metalinių dirbinių fragmentai (inv.Nr.548-552), 1 šovinio gilzė (inv.Nr.1911). Surinktos, bet neregistruotos 366 buitinės keramikos šukės, 3 stiklo indų fragmentai, 9 fajansinių, porcelianinių indų šukės. Pagal radinius kultūrinis sluoksnis šioje perkasoje datuotinas XVI-XX a.

Iš viso ištirtas 320 m² dydžio plotas.

Perkasa Nr.19 (*brėžinys Nr.19, foto Nr.326-345, radinių foto Nr.36-41, 108, 116, 117, 121-122, 124, 127-128, 131, 171, 175-176, 181, 186, 193-194, 197-198, piešiniai 10, 18, 20*).

Perkasa Nr.19 (4x86 m dydžio) užmatuota teritorijos Š dalyje. Jos reljefas nelygus, nuo centrinės dalies (Habs 158,20) perkasa nužemėjo R kryptimi per 2,94 m (iki Habs 155,26), V kryptimi – iki 1,51 m (Habs 156,69). Fiksuotos P, R ir V sienelės. Jų pjūviuose išskirti du pagrindiniai stratigrafiniai sluoksniai: 0,07-0,10 m storio velėna ir 0,15-0,60 m storio pilkos žemės kultūrinis sluoksnis. Priemolio, molio įžemis pasiektas 0,25-0,70 m gylyje. Įžemyje fiksuotos 3 duobės – Nr.18, 54-55.

Duobė Nr.18 (kv.A/48-50) tęsiasi iš perkasų Nr. 7, 10, 13, 14, 18, šioje baigėsi. Duobės dydis perkasoje – 0,40x2,40 m. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.54 (kv.D/34-35) netaisyklingo ovalo formos, 0,85x1,30 m dydžio. Fiksuoti 2 duobės pjūviai – vienas jų perkastos P sienelėje, kitas įvardintas pjūviu a-a1. Pjūviuose duobė pusapskritimio formos, 0,40 m gylio, užpildyta pilka žeme, maišyta su priemoliu. Duobės Š dalyje, kv.B-C/34 fiksuota 6 akmenų, kurių vidutinis dydis 0,10x0,12x0,15 m, sankaupa. Užpilde aptikti 4 buitinės keramikos indų fragmentai (inv.Nr.341-344).

Duobė Nr.55 (kv.A-C/70-72) apskritimo formos, 2,20 m skersmens. Duobės pjūvyje b-b1 ji pusapskritimio formos, užpildyta pilka žeme, 0,30 m gylio. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Kv.B-D/55-63 fiksuota lauko riedulių, kurių vidutinis dydis 0,20x0,35x0,40, konstrukcija. Tolimesnių tyrimų metu išaiškėjo, kad tai yra perkasoje Nr.36 atidengto pastato Nr. 6 ŠR dalyje esančio prieangio dalis (aprašymas pateiktas žemiau, prie perkastos Nr.36).

Dar viena akmenų sankaupa atidengta povelėniniame sluoksnyje kv.B-C/34-35. Ją sudarė 9 skaldyti akmenys, vidutinio 0,20x0,30x0,40 m dydžio, sumesti be jokios tvarkos, nesudarantys jokios aiškios konstrukcijos. Panašu, kad jie čia suversti arimo metu.

Kultūriniame sluoksnyje, įskatant kontrolinę juostą, rasti 67 buitinės keramikos fragmentai (inv.Nr.287-344, 1504-1512), absoliuti dauguma kurių priskirta XIX-XX a. indams, tik kelios šukės ankstyvesnės. Taip pat inventorinta 1 stiklinio dirbinio šukė (inv.Nr.501), 2 plokštinių koklių nuolaužos (inv.Nr.416-417). Vienas iš koklių padengtas žalia glazūra, datuotinas XVII-XVIII a (inv.Nr.416). Į masinės gamybos metalinių radinių sąrašą įrašyti 2 ketaus puodo šukės ir vinis

(inv.Nr.553-555). Taip pat aptikta ir inventorinta II PK kulka ir gilzės (inv.Nr.1912-1920), kai kurios iš jų buvo su išlikusios kulkosvaidžio juostos fragmentais. Individualių radinių sąrašą papildė 13 daiktų (inv.Nr.615-626, 1845) – dvi diržo sagtys (inv.Nr.616, 625), dvi arklio pasagos (inv.Nr.618-619), kareiviško (?) bato padas (inv.Nr.617), bato kulno pasagėlė (inv.Nr.623), plaktuko galva (inv.Nr.621), skustuvas ar įtveriamasis peilis (inv.Nr.620), konservų raktas su užsukta ant jo dėžutės skarda (inv.Nr.626), „pikelhaubės“ dirželio tvirtinimo detalė (inv.Nr.624). Dauguma šių radinių susiję su I PK vokiečių inventoriūmi. Prie ankstyviausių galėtų būti priskirtas rutulio formos išdegto molio verpstukas (inv.Nr.1845). Taip pat į individualių radinių sąrašą pateko (per klaidą, pradžioje įrašyta kaip neaiški) „elektros piemens“ keramikinė (fajansinė?) ritė (inv.Nr.622). Surinkta, bet neregistruota 241 buitinės keramikos šukė, 22 plokštinių koklių nuolaužos, 61 fajansinių, porcelianinių indų fragmentas, 4 stiklinių dirbinių šukės. Pagal radinius kultūrinis sluoksnis šioje perkasoje datuotinas XVII-XX a.

Iš viso perkasoje ištirtas bendras 344 m² dydžio plotas.

Perkasa Nr.20 (brėžinys Nr.20, foto Nr.346-381, radinių foto Nr.27,42-45, 109-110, 120-122, 124, 127-128, 170, 181, 187, 194, 197-198, piešinys 4-5, 9, 18).

Perkasa Nr.20 (4x91 m dydžio) užmatuota teritorijos P dalyje. Jos reljefas nelygus, nuo centrinės dalies (Habs 157,70) perkasa nužemėjo R kryptimi per 1,32 m (iki Habs 156,38), V kryptimi – iki 2,25 m (Habs 155,45). Fiksuotos Š, R ir V sienelės. Jų pjūviuose išsiskirti du pagrindiniai stratigrafiniai sluoksniai: 0,07-0,12 m storio velėna ir pilkos žemės, 0,12-0,45 m storio kultūrinis sluoksnis. Priemolio, priesmėlio bei molio žemės pasiektas 0,20-0,60 m gylyje. Jame užfiksuota 15 duobių – Nr.48, 56-68.

Duobė Nr.48 (kv.C-D/57-61) išstempto ovalo formos, 0,90x3,30 m dydžio, tęsiasi iš perkastos Nr.17, kurioje ir fiksuotas jos pjūvis. Duobėje šioje perkasoje rasti 6 buitinės keramikos fragmentai, datuoti XVII a. (inv.Nr.361-366).

Duobė Nr.56 (kv.A-D/3-8) netaisyklingos formos, perkasoje iki 5,00 m pločio, tęsinys fiksuotas ir vėliau tirtame plote Nr.22 bei netyrinėtoje teritorijoje į P nuo perkastos Nr.20. Duobės pjūvis fiksuotas perkastos Š sienelėje, taip pat padarytas dar vienas pjūvis k-k1. Pjūviuose duobė pusapvaliu dugnu, 1,00 m gylio, užpildyta pilku, maišytu gruntu. Jos apačioje, virš žemės užfiksuotas 0,05-0,20 m storio degusių sluoksnis su galvaninių elementų likučiais (neregistruoti). Duobėje rasti ir į individualių radinių sąrašą įtraukti 4 stikliniai buteliukai (inv.Nr.643-646), taip pat užpilde aptikta ir inventorinta 16 buitinės keramikos fragmentų (inv.Nr.348-358, 376, 378-380), datuotų XVII-XIX a. Radinių sąrašą papildė 8 fajanso, porceliano indų šukės (inv.Nr.468-475), dvi

iš jų su Vinogradovo ir Kuznecovo fabrikų įrašais. Vokiški užrašai ant dviejų iš buteliukų bei galvaniniai elementai dugne leidžia padaryti išvadą, kad duobė užpildyta I-ojo PK metu. Spėjama, kad ji buvo iškasta konservuojant moliu pastato Nr.1 pamatus.

Duobė Nr.57 (kv.C-D/10-11) pailga, siaura, iki 0,50 m pločio, 2,50 m ilgio. Duobės pjūvis a-a1 – pusapskritimo formos, užpildytas pilka žeme, 0,15 m gylio. Spėjama, kad tai suirusio rasto liekanos. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.58 (kv.B/16) apskritimo formos, 0,47 m skersmens. Duobės pjūvis b-b1 – pusapskritimo formos, 0,12 m gylio, užpildytas pilka žeme. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.59 (kv.A-C/15-17) – netaisyklingo stačiakampio formos, iš šonų apdėta horizontaliomis, iki 0,01 m storio lentomis. Duobė 0,95 m pločio, 2,20 m ilgio, 0,33 m gylio. Padarytas pjūvis c-c1 – stačiakampio formos, šonuose medinių lentų likučiai, užpildyta maišytu moliu, dugne – 0,04 m storio juodos žemės sluoksnelis. Kokiam tikslui ji buvo iškasta ir sutvirtinta lentomis, neaišku. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.60 (kv.D/20) netaisyklingo ovalo formos, 0,50x0,70 m dydžio. Pjūvyje e-e1 ji pusapskritimo formos, 0,16 m gylio, užpildyta pilka žeme. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.61 (kv.D/20-21) netaisyklingo ovalo formos, 0,46x0,63 m dydžio. Pjūvyje f-f1 ji pusapskritimo formos, 0,15 m gylio, užpildyta pilka žeme. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.62 (*arklių laidojimo vieta Nr.1*, kv.B-D/26-28) netaisyklingo keturkampio formos, paviršiuje 2,00x2,30 m dydžio (giliau – 1,60x1,90 m dydžio), 0,50 m gylio, užpildyta pilka žeme. Preparuojant duobę atidengti netvarkingai sumestų arklių palaikai. Akivaizdžiai truko skeletų dalių, todėl nustatyti vietoje pakastų gyvūnų kiekio nepavyko. Atlikus jų zooarcheologinę analizę (žr.priedas Nr.10) nustatyta, kad šioje duobėje sumesti trys žirgai. Ant kaulų nerasta požymių, kad jie būtų suvalgyti, panašu, kad bus pastipę nuo ligos. Kartu su arkliais aptikta jų priklausinių – 6 pakinktų sagtys (inv.Nr.627-632), 6 pasagos (inv.Nr.633-638), žąslai (inv.Nr.639). Tai, kad pasagų kiekis neatitiko pakastų gyvūnų skaičiaus galima paaiškinti – jie palaidoti sąlyginai negiliai ir todėl dalis kaulų buvo nuarta bei paskleista teritorijoje. Šis arklių palaidojimas siejamas su I PK metu čia stovėjusia vokiečių kariuomene.

Duobė Nr.63 (kv.A/33-34) netaisyklingo ovalo formos, 0,65x1,00 m dydžio. Pjūvis g-g1 – pusapvalės formos, 0,15 m gylio, užpildytas pilka žeme. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.64 (kv.C-D/36-37) netaisyklingo ovalo formos, 1,00x1,60 m dydžio, 0,55 m gylio. Kastame pjūvyje h-h1 duobė nupjauto apskritimo formos. Duobės užpildas – juodos degėsingos

žemės iki 0,27 m storio sluoksnis, giliau kurio – 0,28 m storio difuzinis pilko smėlio sluoksnis. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.65 (kv.B-C/40-41) – pilkos žemės 1,50 m skersmens ir 0,25 m pločio žiedas. Duobės pjūvis i-i1 pusapvalės formos, šonuose užpildytas 0,20 m storio pilkos žemės sluoksniu, viduryje – molis. Čia rastos 2 buitinės keramikos, puoštos grioveliais ir bangelėmis, šukės, datuotos XVII a. (inv.Nr.359-360).

Duobė Nr.66 (kv.A/50-52) 0,30x1,90 m dydžio, iki 0,10 m gylio. Atidengtas tik jos kraštas, tęsinys – perkasoje Nr.22. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

*Duobė Nr.67A*⁵ (kv.A-C/49-51) netaisyklingo ovalo formos, 1,60x2,10 m dydžio. Pjūvyje j-j1 ji 0,20 m gylio, užpildyta pilka žeme. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.67 (kv.A/32-33) perkasoje Nr.20 buvo tik 0,15-0,20 m pločio kraštas, visa duobė atidengta perkasoje Nr.22 ir Nr.24 (aprašymą žr. toliau). Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.74 (kv.A/68-70) tęsiasi perkasoje Nr.22. Duobės ilgis perkasoje 1,00 m, plotis – 0,20 m. Jos pjūvis fiksuotas perkamos Š sienelėje. Jis pusapvalės formos, 0,25 m gylio, užpildytas pilka žeme. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Dar vienas objektas fiksuotas kv.A/68-70 – žemės paviršiuje matėsi masyvaus akmens viršus, pilnai riedulys atidengtas 0,20 m gylyje. Jis buvo 0,42x0,55x0,58 m dydžio, šalia juodos žemės dėmėje aptikta plytų nuolaužų. Archeologinių radinių nerasta. Po akmeniu kasama nebuvo, siejant jį su centrinio pastato priklausiniais ir paliekant iki tyrinėjimų perkasoje Nr.36.

Iš viso perkamos kultūriniam sluoksnyje rasti ir registruoti 36 buitinės keramikos fragmentai (inv.Nr.345-380), 8 fajanso, porceliano indų šukės (inv.Nr.468-475). Stiklo radinių sąrašą papildė stiklainis ir buteliukas (inv.Nr.502-503), metalo dirbinių – 2 ketaus puodų šukės ir 2 vinys (inv.Nr.556-559). Taip pat užregistruotos 3 gilzės (inv.Nr.1923-1924). Į individualių sąrašą įtrauktas 21 radinys (inv.Nr.627-646, 1846). Be jau minėtų, dar buvo rastas pjautuvas (inv.Nr.1846), dar viena pasaga (inv.Nr.640), žalvarinė sagtelė (inv.Nr.641), plaktuko dalis (inv.Nr.642). 216 buitinės keramikos fragmentų, 2 plokštinių koklių nuolaužos, 4 stiklinių gaminių šukės, 28 fajansinių, porcelianinių indų fragmentai surinkti, bet neinventorinti. Pagal radinius kultūrinis sluoksnis šioje perkasoje datuotinas XVII-XX a.

Iš viso perkasoje ištirtas bendras 364 m² dydžio plotas.

⁵ Padaryta klaida – dvi duobės pažymėtos tuo pačiu Nr.67, todėl ši įvardinta kaip Nr.67A

Perkasa Nr.21 (*brėžinys Nr.21, foto Nr.382-399, radinių foto Nr.46-47, 118-120, 131, 169-170, 186, piešinys 10, 15, 18*).

Perkasa Nr.21 (4x47 m dydžio) užmatuota teritorijos Š dalyje. Jos reljefas nelygus, perkasa nužemėjo V kryptimi per 2,30 m (nuo Habs 157,81 iki Habs 155,46). Fiksuotos perkamos P, R ir V sienelės. Jų pūviuose išsiskirti du pagrindiniai stratigrafiniai sluoksniai: 0,05-0,12 m storio velėna ir po ja 0,16-0,50 m storio pilkos žemės kultūrinis sluoksnis. Įžemis – molis, priemolis pasiektas 0,28-0,60 m gylje. Įžemyje fiksuotos 6 duobės – Nr.69-73, 75.

Duobė Nr.69 (kv.B-D/7-9) ištempo ovalo formos, 1,30 m pločio, 2,30 m ilgio, tęsėsi perkasoje Nr.23. Pjūvis – apversto kūgio formos, 0,70 m gylio – fiksuotas perkamos P sienelėje. Dugne buvo iki 0,20 m storio juodos degėsingos žemės sluoksnis, visas kitas užpildas – kiek maišytas molis. Archeologinių radinių duobėje nerasta.

Duobė Nr.70 (kv.A/22-23) ovalo formos, 0,56x1,10 m dydžio. Pjūvis d-d1 apvalėjančiu dugnu, 0,20 m gylio, užpildytas pilkšvu maišytu molium. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.71 (kv.C-D/21-22) stačiakampio užapvalintais kampais formos, 0,85x1,20 m dydžio, primenanti kapo duobę. Padarytas pjūvis c-c1, pusapskritimio formos, 0,38 m gylio, užpildytas pilka žeme. Jame aptiktas „pikelhaubės“ smaigas (inv.Nr.650), daugiau radinių nebuvo. Duobės dugne gulėjo 0,15x0,20x0,31 dydžio akmuo.

Duobė Nr.72 (kv.B-C/24-25) keturkampio užapvalintais kampais formos, 1,10x1,30 m dydžio. Iškastas pjūvis b-b1 – netaisyklingos trapecijos formos, iki 0,35 m gylio, užpildytas pilka žeme, maišyta su molium, akmenukais, plytomis ir jų nuolaužomis. Tarp šiukšlių surastų radinių į individualių sąrašą pateko butelis (inv.Nr.651), stikliukas (inv.Nr.652) bei galastuvas (inv.Nr.1848). Keramikos sąrašą papildė puodo, kurį pavyko suklijuoti, 20 šukių (inv.Nr.389).

Duobė Nr.73 (*stulpavietė*, kv.C-D/37-38) apskritimo formos, 0,70 m skersmens. Duobės viršuje fiksuoti 7 akmenys, sudėti ratu. Keturi iš jų – masyvūs, vidutiniškai 0,30x0,40x0,50 m dydžio, likę smulkesni. Duobės pjūvyje a – a1 rastos sutrūnijusio, 0,20 m skersmens medinio rasto liekanos. Jis į žemį buvo įkastas 0,70 m, sutvirtintas iš visų pusių 0,15x0,20x0,20 m vidutinio dydžio akmenimis. Jokių kitų radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr. 75 (kv.D/41-47). Šioje perkasoje atidengtas tik kraštas duobės, jos tęsinys buvo perkasoje Nr.23, aprašymą žr. žemiau.

Kv.A-B/32-33 aptiktas apie kiek netaisyklingo ovalo formos, 1,20x1,60 m skersmens, iki 0,70 m aukščio akmuo, perskilęs į 3 dalis, su žymiais apdirbimo požymiais. Jo paviršius buvo lygus,

centre pradėta gręžti skylė, apatinė dalis dar neapdirbta. Panašu, kad iš akmens buvo daroma girnapusė, tačiau, skilus rieduliui, palikta.

Iš viso perkasoje Nr.21 kultūriniame sluoksnyje aptikti ir į individualių sąrašą įrašyti 8 daiktai (inv.Nr.647-652, 1847-1848). Be jau minėtų į jį pateko krištolinis grafino (?) kamštis (inv.Nr.647), skaidraus stiklo butelio fragmentas su įrašu lenkų kalba ir data „1782“ (inv.Nr.648), bato kulno pasagėlė (inv.Nr.649), karabinas, tikėtina, naudotas kariškių (inv.Nr.1847). Be šių radinių dar registruota 14 buitinės keramikos indų fragmentų (inv.Nr.381-394). Dalis jų glazūruota, pateko į gruntą XIX a., tačiau rasta ir neglazūruotos, puoštos bangelėmis, XVII a. keramikos. Masinės gamybos metalo dirbinių sąrašą papildė 2 ketaus puodų fragmentai (inv.Nr.560-561), stiklo – buteliukas ir stiklinės šukė (inv.Nr.504-505). Taip pat surinkta, bet neregistruota 216 keramikos šukių, 11 fajanso, porceliano indų fragmentų, 2 stiklinių dirbinių nuolaužos. Pagal radinius kultūrinis sluoksnis šioje perkasoje datuotinas XVII-XX a.

Iš viso perkasoje ištirtas bendras 188 m² dydžio plotas.

Perkasa Nr.22 (*brėžinys Nr.22, foto Nr.400-417, 439-441, radinių foto Nr.116-117, 121-122,129-131, 169, 181, 194-195, 197-198, piešinys 15*).

Perkasa Nr.22 (4x61 m dydžio) užmatuota teritorijos P dalyje. Jos reljefas nelygus, perkasa nužemėja V kryptimi per 2,10 m (nuo Habs 156,71 iki Habs 154,57). Fiksuotos perkastos Š, R ir V sienelės. Jų pjūviuose išskirti du pagrindiniai stratigrafiniai sluoksniai: 0,05-0,10 m storio velėna, po ja - pilkos žemės 0,20-0,40 m storio kultūrinis sluoksnis. Priemolio, molio įžemis pasiektas 0,25-0,50 m gylyje. Jame fiksuotos 5 duobės – Nr.56, 66-68, 74).

Duobė Nr.56 (kv.C-D/3-7) tęsėsi iš perkastos Nr.20, ten aprašyti duobės pjūviai. Šiame plote ji 1,90x4,40 m dydžio, iki 1,00 m gylio. Joje rasti 4 geležiniai daiktai, įrašyti į individualių sąrašą - 2 sagtys (inv.Nr.661-662), pasaga (inv.Nr.663) bei neaiškios paskirties radinys (inv.Nr.664). Be to surastos ir registruotos 3 keramikinės lėkštės šukės, kurias pavyko suklijuoti (inv.Nr.395).

Duobė Nr.66 (kv.A-D/50-53) tęsėsi iš perkastos Nr.20. Šioje perkasoje ji netaisyklingos formos, 2,80 m pločio, 3,70 m ilgio. Padarytame pjūvyje b-b1 duobė 0,10 m gylio, užpildyta pilka žeme. Užpilde surastos 8 vieno puodo šukės (inv.Nr.396).

Duobė Nr.67 (arklių laidojimo vieta Nr.3⁶, kv.A-D/29-34, perkasoje Nr.24 C-D/25-28) pailga, 3,40 m pločio, tęsėsi perkasoje Nr.20, 24. Pradėjus ją preparuoti, 0,20 m gylyje atidengtas arklio palaidojimas, orientuotas PR-ŠV kryptimi (foto 416). Šalia jo rastas balnas (inv.Nr.668). Arklys pakastas ant kairiojo šono, priekinės galūnės sulenktos. Užpakalinės dalies, įskaitant ir kojas,

⁶ Duobė Nr.67 buvo išpreparuota tik atidengus perkasą Nr.24, todėl arklių laidojimo vietai suteiktas Nr.3. Arklių laidojimo vieta Nr.2 buvo duobėje Nr.74, kuri išpreparuota anksčiau.

neišklię - spėjama, kad nuarta. PR duobės dalyje atidengti du sutręšę ir apdegę 0,20 m pločio ir 1,30 m ilgio rąstigaliai. Kasant giliau, buvo atidengta ir daugiau netvarkingai suguldytų arklių (foto 439-441). Kadangi duobė tęsėsi ir perkasoje Nr.24, ji buvo preparuojama abiejose perkasoje vienu metu. Į duobę pastipę gyvūnai buvo sumesti be jokios tvarkos, nustatyti jų kiekį perkasoje nebuvo galimybių, kadangi dalis skeletų buvo pažeista (nuarta). Ant arklių galūnių aptiktos 6 pasagos (inv.Nr.669-674), taip pat viena atsitiktinai į duobę patekusi bato kulno pasagėlė (inv.Nr.666) bei 4 gilzės, priskirtos I PK laikotarpiui (inv.Nr.1927-1930). Atlikus zooarcheologinės medžiagos analizę (priedas Nr.10), nustatyta, kad šioje laidojimo vietoje rasta 12 arklių palaikai. Ant kaulų nebuvo kirčių ir įkartų, todėl padaryta išvada, kad jie nesuvalgyti, o pastipę ir užkasti. Šis arklių palaidojimas siejamas su vokiečių kariuomene, stovėjusia Stabatiškėse I PK metu. Įžemis duobėje pasiektas 0,70-0,90 m gilyje.

Duobė Nr.68 (arklių laidojimo vieta Nr.4, kv.A/23-25) netaisyklingo pusapskritimio ar keturkampio, užapvalintais kampais, formos, 0,80x1,50 m dydžio. Duobė atsirėmė į perkasos Š sienelę, kurioje fiksuotas jos pjūvis, tęsinys išpreparuotas perkasoje Nr.24. Duobė 0,35 m gylio, plokščiu dugnu, užpildyta pilka žeme, maišyta su moliu ir arklių bei galvijų kaulais. Šie sumesti netvarkingai, jie sudarė tik skeleto dalis. Kadangi dauguma kaulų buvo perkasoje Nr.24, „arklių laidojimo vietai“ suteiktas Nr.4. Kitų radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.74 (arklių laidojimo vieta Nr.2, kv.B-D/25-26) pailga, netaisyklingos formos, 1,10 m pločio, 2,90 m ilgio. Duobės pjūvis a-a1 pusapskritimio formos, iki 0,20 m gylio. Jos užpildas – pilka žemė, maišyta su degėsiomis ir arklio suardyto skeleto kaulais. Šie buvo pakasti ir uždengti lauko rieduliais – iš viso išimti 6 akmenys, nuo 0,15x0,20x0,20 iki 0,30x0,35x0,45 m dydžio. Nors įpjovų ant kaulų nebuvo, atlikus zooarcheologinės medžiagos analizę ant vieno iš jų rasta daužimo pėdsakų, t.y., šis arklys galėjo būti panaudotas maistui. Tarp kaulų aptikta „pikelhaubės“ kokardos dalis (inv.Nr.1849).

Perkasos Nr.22 kultūriniame sluoksnyje be radinių, kurie jau aprašyti, dar buvo rasti ir individualiųjų sąrašą įrašyti 9 daiktai – labai erodavusi durklo ar peilio makštis (inv.Nr.653), 1 žalvarinė sagtis su 3 skylutėmis, per kurias galėjo būti tvirtinamas skiriamasis ženklas (inv.Nr.654), 1 geležinė sagtis su neišlikusiu liežuvėliu ar grandis (inv.Nr.655), 1 Rusijos imperijos pėstininko žalvarinė diržo sagtis (inv.Nr.1850). Taip pat sąrašą papildė sulankstomas peilis (inv.Nr.656), žąslai (inv.Nr.657), bato kulno pasagėlė (inv.Nr.658), neaiškios paskirties žalvarinis dirbinys ar jo nuolauža (inv.Nr.659), branktas (inv.Nr.660). Tokiu būdu visi į individualiųjų radinių sąrašą patekę daiktai buvo vėlyvi, dauguma jų sietini su vokiečių kariuomene, datuoti XIX-XX a.

Be jau minėtų keramikos indų fragmentų, daugiau perkasoje Nr.22 tinkamų registruoti nebuvo, nors neinventorintų surinkta dar 212 šukių. Į masinės gamybos metalinių radinių sąrašą įrašyta 1 vinis (inv.Nr.562), taip pat registruotos 2 gilzės (inv.Nr.1925-1926).

Iš viso perkasoje ištirtas bendras 244 m² dydžio plotas.

Perkasa Nr.23 (brėžinys Nr.23, foto Nr.418-433, radinių foto Nr.48, 107, 117, 195, 197).

Perkasa Nr.23 (4x54 m dydžio) užmatuota teritorijos Š dalyje. Perkasos reljefas nelygus, ji nužemėjo V kryptimi per 2,60 m (Habs 157,83-155,22). Fiksuotos perkasos P, R ir V sienelės. Jų pjūviuose išsiskirti du pagrindiniai stratigrafiniai sluoksniai: 0,09-0,14 m storio velėna ir 0,19-0,47 m storio pilkos žemės kultūrinis sluoksnis. Priesmėlio, priemolio, molio įžemis pasiektas 0,28 – 0,61 m gylyje. Įžemyje fiksuotos 5 duobės – Nr.69, 75-78.

Duobė Nr.69 (kv.A/14-15) tęsėsi iš perkasos Nr.21, šioje fiksuotas tik jos kraštas. Pjūvis aprašytas aukščiau, prie perkasos Nr.21.

Duobė Nr.75 (kv.A-D/48-56) apie 8,00 m pločio, 0,10-0,20 m gylio įdubimas, užpildytas pilka žeme. Virš jo kv.A-C/50-52 fiksuotas masyvus, netaisyklingos formos, apie 1,10x1,40 m dydžio, 0,30 m storio akmuo su lygiu, apdorotu (?) paviršiumi, nuskeltais kraštais. Spėjama, kad tai atskilusi dalis nuo girnapusės, aptiktos gretimose perkasoje Nr.21. Netolies, kv.B-49 gulėjo dar vienas, smulkesnis riedulys (0,25x0,32x0,37 m dydžio). Duobėje rasta beveik visa šios perkasos inventorinta keramika (9 iš 10, inv.Nr.397-405), datuota XIX a.

Duobė Nr.76 (kv.C-D/23-25) ovalo formos, 1,10x1,60 m dydžio. Pjūvis b-b1 pusapvalis, 0,42 m gylio, užpildytas pilka žeme, maišyta su priemoliu. Joje rasta gilzė (inv.Nr.1931).

Duobė Nr.77 (kv.C-D/26-27) apskrita, 0,75 m skersmens, 0,30 m gylio. Duobės pjūvis c-c1 – pusapskritimo formos, užpildytas pilkos žemės ir maišyto molio sluoksniais. Jokių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.78 (kv.D/8-9) lėšio formos, 0,80x1,20 m dydžio. Jos pjūvis a-a1 – pusapskritimo formos, 0,20 m gylio, užpildytas geltonu smėliu (geologinis darinys?). Jokių radinių duobėje nebuvo.

Perkasos Nr.23 kultūriniame sluoksnyje aptikta keletas pavienių įvairaus dydžio lauko riedulių, kv.B-C/22 fiksuota 3 akmenų, vidutiniškai 0,20x0,30x0,40 m dydžio, koncentracija. Į individualių radinių sąrašą pateko vienintelis radinys – grafitinė lazdelė (baterijos šerdis?, inv.Nr.669). Taip pat inventorinta 10 buitinės keramikos indų fragmentų (inv.Nr.397-406), 3 fajanso, porceliano šukės (inv.Nr.476-478), 1 žalvarinė plokštelė (inv.Nr.563), jau minėta gilzė. Surinkta, bet neinventorinta

11 fajanso, porceliano indų šukių bei 132 buitinės keramikos indų fragmentai. Pagal radinius perkaso Nr.23 kultūrinis sluoksnis datuotas XIX-XX a.

Iš viso perkasoje ištirtas bendras 216 m² dydžio plotas.

Perkasa Nr.24 (brėžinys Nr.24, foto Nr.434-447, radinių foto Nr.48, 129-132, 169, 172, piešiniai 7, 15).

Perkasa Nr.24 (4x57 m dydžio) užmatuota teritorijos P dalyje. Perkaso reljefas nelygus, ji nužemėjo V kryptimi per 2,23 m (Habs 157,72-155,49). Fiksuotos perkaso Š, R ir V sienelės. Jų pjūviuose išskirti du pagrindiniai stratigrafiniai sluoksniai: 0,07-0,12 m storio velėna ir 0,15-0,40 m storio pilkos žemės kultūrinis sluoksnis. Molio įžemis, pasiektas 0,25-0,55 m gylyje. Jame fiksuotos 6 duobės – Nr. 67-68, 79-82.

Duobė Nr.67 (kv.C-D/24-28) šioje perkasoje buvo 3,50 m ilgio, 2,50 m pločio, nuo žemės paviršiaus – iki 0,90 m gylio. Ji tęsėsi iš perkaso Nr.22, kurios aprašymas pateiktas aukščiau.

Duobė Nr.68 (kv.D/19-21) pusapskritimio formos, 1,00x1,40 m dydžio, 0,35 m gylio, užpildyta pilka žeme ir galvijų kaulais, tęsėsi iš perkaso Nr.22 – aprašymas pateiktas aukščiau.

Duobė Nr.79 (kv.A-D/1-6) – netaisyklingos trapecijos formos perkasimas, ties P sienoje jis 3,60 m, ties Š – 5,60 m pločio, iki 0,50 m gylio. Pjūvis fiksuotas perkaso Š sienelėje, užpildytas pilku gruntu bei lauko rieduliais. Duobėje surinkta virš 40 akmenų, rieduliai nuo 0,15x0,15x0,20 m iki 0,50x0,60x0,70 m dydžio. Spėta, kad jie čia buvo sandėliuoti pastato Nr.1 statybos metu. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.80 (kv.A-B/44-45) šioje perkasoje nupjauto ovalo formos, 1,50x2,00 m dydžio, tęsinys liko Š sienelėje (išpreparuotas perkasoje Nr.29). Statmenai perkaso sienoje iškastas pjūvis a-a1 netaisyklingo pusapskritimio formos, 0,55 m gylio, užpildytas pilka žeme, be radinių.

Duobė Nr.81 (kv.C-D/46-48) – vos žymi, netaisyklingos formos, 1,00x2,00 m dydžio dėmė, išilgai orientuota ŠV-PR kryptimi. Duobe įvardinta todėl, kad 0,10 m gylyje (0,40 m nuo buvusio paviršiaus) joje atidengtas kapas Nr.1.

Kapas Nr.1 (Habs 157,20). Jame aptiktas apardytas 1,20 m ilgio skeletas. Mirusysis palaidotas aukštiekninkas, galva į ŠV. Rankų padėtis neaiški, kadangi neišliko alkūnkaulių ir plaštakų kaulų. Panašu, kad mirusysis palaidotas ne karste, kadangi neaptikta nei jo liekanų, nei kontūrų grunte. Taip pat galima teigti, kad nenustatytas ir kapo duobės dydis, kadangi ji neišryškėjo (prie skeleto likučių buvo pilkas gruntas, tačiau jis susidarė yrant kūnui), o duobės Nr.81 matmenys buvo labai sąlyginiai. Prie mirusiojo jokių įkapių ar kitų radinių nerasta, todėl kapo datavimas nenustatytas. Atlikus

antropologinės medžiagos analizę padaryta išvada, kad kape palaidotas 9-15 m paauglys (priedas Nr.9).

Duobė Nr.82 (kv.C-D/49-51) – netaisyklingos formos, 1,10x1,30 m dydžio, nežymiai iš aplinkinio grunto išsiskirianti kiek pilkesnė dėmė. Duobe įvardinta todėl, kad joje 0,10 m gylyje (0,40 m nuo buvusio paviršiaus) aptikti kapai Nr.2 ir Nr.3.

Kapas Nr.2. Mirusiojo kaulai labai apardyti – išlikęs tik kaukolės fragmentas, keli pieniniai dantys ir kaklo slanksteliai. Antropologinės medžiagos analizė parodė, kad aptiktas 3-5 m vaiko kapas. Neaišku, ar mirusysis buvo palaidotas karste, kadangi neužfiksuota nei jo kontūrų, nei kokių nors liekanų. Taip pat nenustatytas ir kapo duobės dydis, kadangi ji neišryškėjo. Kapo matmenys liko neaiškūs, kaip ir jo orientavimas. Pagal kaukolės fragmento ir kaklo slankstelių išsidėstytą spėta, kad mirusysis galėjo būti palaidotas ta pačia ŠV kryptimi. Jokių įkapių, leidžiančių nustatyti kapo chronologiją, neaptikta.

Kapas Nr.3 surastas 0,30 m atstumu į R nuo kapo Nr.2. Skeletas labai apardytas – išlikęs tik kaukolės fragmentas, kairės rankų kaulų ir dalis dešiniojo blauzdikaulio. Aptiktos skeleto dalies ilgis – 0,80 m. Mirusysis palaidotas aukštieknikas, galva į ŠV, kairė ranka sulenkta 90⁰ kampu. Liko neaišku, ar mirusysis buvo palaidotas karste, kadangi neužfiksuota nei jo kontūrų, nei kokių nors liekanų. Taip pat nenustatytas kapo duobės dydis, kadangi ji neišryškėjo. Jokių įkapių, leidžiančių nustatyti kapo chronologiją, neaptikta.

Kada ir kodėl šie vaikai buvo palaidoti ne kapinėse, bet šioje vietoje, galima tik spėlioti. Spėta, kad palaidojimai nėra sietini su smurtine mirtimi dėl išlaikytos vienodos laidosenos (kapų orientavimo).

Perkasos Nr.24 kultūriniame sluoksnyje aptikta ir individualiųjų radinių sąrašą įrašyta 11 radinių, 9 iš jų (inv.Nr.666-674) rasti duobėje Nr.67 (aprašyti prie perkastos Nr.22). Be šių dar įtraukti raktas, spėta, priklausęs XX a. karinei teknikai (inv.Nr.1852) bei XX a. kirvis (inv.Nr.1851). Iš masinės medžiagos inventorintos 3 buitinės keramikos šukės (inv.Nr.407-409), durų vyris (inv.Nr.564) ir 2 ketaus puodo nuolaužos (inv.Nr.565-566). Surinkta, bet neregistruota 30 buitinės keramikos šukių. Pagal radinius perkastos kultūrinis sluoksnis datuotas XIX-XX a.

Iš viso perkasoje ištirtas 228 m² dydžio plotas.

Perkasa Nr.25 (*brėžinys Nr.25, foto Nr. 448-455*).

Perkasa Nr.25 (8x30 m dydžio) užmatuota už pilno ištyrimo teritorijos V dalies, ant užakusio ežero kranto, šurfų 53-54 aplinkoje. Į užmatuotą plotą šurfas Nr.54 pateko visas, šurfo Nr.53 - 1/2 dalis. Perkasa orientuota ŠR-PV kryptimi, ji buvo suskirstyta 1 m² dydžio kvadratais, sunumeruotais

skaičiais nuo 1 iki 30 ŠR-PV kryptimi bei įvardintais raidėmis nuo A iki D PR-ŠV kryptimi. Fiksuotos ŠV ir PV perkamos sienelės. Jų pjūviuose išsiskyrė keli pagrindiniai stratigrafiniai sluoksniai: 0,10 m storio velėna, 0,25-0,40 m storio pilkos žemės povelėninis sluoksnis. Giliau fiksuotas dviejų horizontų, 0,50-0,80 m storio kultūrinis sluoksnis. Viršutinį horizontą sudarė 0,30-0,50 m storio juodos žemės sluoksnis, apatinį – 0,20-0,30 m storio pilko, maišyto su smėliu, grunto sluoksnis. Šie horizontai buvo užfiksuoti jau kasant šurfą Nr.53, kuriame, kaip paaiškėjo, koncentravosi didžioji dalis surastos keramikos. Perkamos Nr.25 viršutiniame sluoksnyje aptikta vos 10 XIX-XX a. indų šukių, kurios nebuvo inventorintos. Apatiniame horizonte radinių iš viso nebuvo, išskyrus atidengtą pastato, pavadinto Nr.3, dalį. Žvalgomųjų tyrinėjimų metu parinktas šurfas Nr.53 pateko į patį pastato vidurį.

Pastatas Nr.3. Perkamos Š dalyje, kv.B-D/6-10 atidengta vienoje plokštumoje gulėjusių akmenų konstrukcija. Ją sudarė 6 rieduliai, sudėti į vieną eilę, nuo kv.C/6 iki kv.B10. Kraštiniai akmenys buvo 0,30x0,35x0,40 m dydžio. Tarp jų buvo kiek mažesni, vidutiniškai 0,20x0,25x0,30 m dydžio. Kv.B 10 gulėjo dar vienas, 0,30x0,42x0,47 m dydžio riedulys, sudarydamas šiame kvadrato statų kampą su pagrindine atkarpa. Priešingame jos gale, kv.C-D/6 atidengti dar 3 akmenys, vidutiniškai 0,20x0,25x0,30 m dydžio, gulėję vienas šalia kito, stačiu kampu pagrindinei atkarpai. Ant šių akmenų išryškėjo suirusios medienos rąsto likučiai. Medienos fragmentai buvo 0,40 m pločio, apie 1,70 m ilgio. Tapo aišku, kad atidengtas pastato kraštas su 2 kampais, jo kontūrą apibrėžė apatinio vainiko akmenys. Statinio ilgis ar plotis turėjęs būti apie 4,50 m. Pastatas orientuotas P-Š kryptimi, atidengta R jo dalis. Siekiant rasti jo V sieną ir pilnai atidengti pastatą, perkama ties kv.D/1-20 išplėsta ŠV kryptimi dar 4 m (perkama Nr.35).

Smėlio įžemis pasiektas 1,10-1,20 m gylyje. Ant jo kv.A-B/19 fiksuotas dar vienas 0,24x0,27x0,41 m dydžio lauko riedulys. Iš viso 4x30 m dydžio perkasoje ištirtas bendras 116 m² dydžio plotas (išminusavus šurfuose Nr.53 ir Nr.54 ištirtus 4 m²).

Perkama Nr. 26 (brėžinys Nr. 26, foto 456-465).

Perkama Nr.26 (5x7 m dydžio) užmatuota už numatytos pilnai ištirti teritorijos Š dalies, šurfų Nr.49-50 aplinkoje, žvalgymų metu aptiktų pastato liekanų vietoje. Perkama orientuota ŠR-PV kryptimi. Fiksuota jos ŠV sienelė. Pastatui suteiktas Nr.2.

Pastatas Nr.2. Čia atidengti buvusios rąstinės pirties lauko akmenų, be rišamosios medžiagos, pamatai. Jų išorinės dalies plotis – 3,50 m, ilgis – 5,20 m. Akmenys stambūs, vidutiniškai 0,25x0,40x0,50 m dydžio, tik keli iš jų nuskelti. Jie sudėti viena eile plokščiosiomis pusėmis į viršų, suformuojant kuo lygesnį paviršių rąstų klojimui. Kai kur į tarpus įkišti smulkūs, apie 0,10 m

skersmens lauko rieduliai. Kv.C/3-44 ir kv.D/3 buvo užfiksuoti 5 smulkesni (vidutiniškai 0,20x0,25x0,35 m dydžio) akmenys, galėję formuoti atskiros patalpos pagrindą, taip pat naudoti ir grindų gulekšnių atramoms. Grindų ar aslos liekanų neužfiksuota. Pastato viduje ir išorėje inventorintų radinių nebuvo, paviršiuje rastos tik 7 smulkios buitinės keramikos (XIX-XX a. gėlių vazono) šukės. Panašu, kad pastato medinė dalis nesudegė, o buvo nuardyta, labai tikėtina, kad I PK laikotarpiu. Taip pat spėta, kad pirtis buvo naudota labai trumpai arba iš viso nebaigta statyti, kadangi pamatų aplinkoje nerastas kiek žymesnis degėsių sluoksnis. Pagal surastus keramikus fragmentus ir tai, kad pamatų akmenys buvo pačiame paviršiuje padaryta išvada, kad statinys datuotinas XIX a.pab.–XX a.pr. Šiai išvadai neprieštaravo ir vizualūs architektūros tyrimai, kuriuos atliko architektas ekspertas R.Zilinskas (priedas Nr.7). Užfiksavus statinį, akmenys buvo nurinkti ir gilintasi toliau.

Perkasos ŠV sienelėje (žemėje P kryptimi per 0,45 m) fiksuotas 0,10 m storio velėna, po ja – 0,45-0,65 m storio pilkos žemės sluoksnis. Po juo atidengtas juodas gruntas, gylin besitęsiantis 0,45-0,50 m. Tiek viršutiniame pilkame, tiek apatiniame juodame sluoksniuose pasitaikydavo pavienių angliukų, tačiau jokių radinių nebuvo. 1,00-1,20 m visoje perkasoje pasiektas smėlio su molio intarpais žemės.

Iš viso perkasoje ištirtas bendras 35 m² dydžio plotas.

Perkasa Nr.27 (brėžinys Nr.27, 466-475, radinių foto Nr.122, 177, 195-198, piešinys 10).

Perkasa Nr.27 (12x16 m dydžio) užmatuota už pilno ištyrimo teritorijos V dalies, pastato Nr.1 pamatų liekanų vietoje, 2 m atstumu nuo pamatų, aplink visą jų perimetrą. Ji orientuota ŠR-PV kryptimi. Perkasos reljefas nelygus, ŠV dalyje ji žemėjo Š kryptimi per 0,44 m. (Habs 154,94-154,5). Fiksuotos perkastos ŠV ir PR sienelės. ŠV sienelėje po 0,05-0,10 m storio velėna atidengtas 0,35-0,55 m storio pilkos žemės sluoksnis, dar giliau – 0,15-0,45 m storio juodos žemės sluoksnis, tačiau jame jokių radinių nebuvo. Po juo, 0,55-1,00 m gilyje pasiektas priemolio žemės.

PR perkastos dalis žemėjo Š kryptimi 0,24 m (Habs 155,46-155,22). PR sienelėje po 0,05-0,10 m storio velėna buvo 0,35-0,45 m storio pilkos žemės sluoksnis. Priemolio žemės pasiektas 0,40-0,55 m gilyje.

Pastatas Nr.1. Perkasos centre pilnai atidengti 7,90 m pločio, 12,00 m ilgio (matuojant išorines sienas) pastato pamatai. Jie buvo 0,80-1,10 m aukščio, 0,60-0,62 m storio. ŠR statinio dalyje paliktas 1,10 m pločio įėjimas. Akmenys įvairaus dydžio – nuo smulkių, 0,10x0,10x0,10 m dydžio iki labai stambių, 0,70x0,80x0,90 m dydžio. Dauguma akmenų skaldyti. Jie sumūryti preciziškai, plokščiaja ir lygiausia puse į pastato išorę. Žiūrint iš pastato vidaus mūras nebuvo toks lygus, todėl padaryta

išvada, kad papildoma pamatų apdaila nebuvo numatyta. Tarp pamatų akmenų užfiksuota skirtinga rišamoji medžiaga – apatinė dalis (0,20-0,40 m) įkasta į gruntą, vidurinė (0,40-0,50 m) rišta moliu, viršutinė (0,30-0,40 m) – molio ir tinko mišiniu. Viršutinė pamatų sienos dalis bei jų paviršius papildomai užglaistyti molio ir kalkinio skiedinio mišiniu. Kadangi glaiste nebuvo įsispaudusių plytų mūro ar rąstų pėdsakų, padaryta išvada, kad pastatas nebaigtas statyti, atidedant tai neribotam laikui. Siekiant išsaugoti mūrą jis buvo užklotas apie 0,50 m storio neliesinto (geologinio) molio sluoksniu. Manoma, kad tai sąlygojo prasidėjęs I Pasaulinis karas (ši prielaida jau buvo padaryta kasant archeologinius pjūvius būsimos perkastos Nr. 27 vietoje). Jam pasibaigus statybos nepratęstos. Atlikti architektūriniai tyrimai leido padaryti prielaidą, kad buvo numatytas statyti daugiau medinis, nei mūrinis pastatas (priedas 7). Po archeologinių tyrinėjimų perkasoje Nr.36, kur atidengtas centrinis Stabatiškių dvarvietės pastatas, padaryta išvada, kad pastatas Nr.1 galėjo būti statomas vietoje jau suirusio centrinio statinio.

Šalia pamatų fiksuotas iki 0,30 m storio pilko grunto su pavieniais angliukais kultūrinis sluoksnis. Jame rastas ir inventorintas plokštinis koklis – liūto formos karūnėlė (inv.Nr.418), patekusi čia atsitiktinai. Individualių radinių sąrašą papildė „pikelhaubės“ žalvarinės puošybos detalės (inv.Nr.675, F.127). Taip pat pamatų aplinkoje surinkta 13 I Pasaulinio karo šovinių, gilzių bei kulku (inv.Nr.1932-1944, F.193-196). Tai leido padaryti išvadą, kad I PK užkonservuoti pamatai galėjo atlikti ir apkasų funkciją.

Po pilko grunto kultūriniu sluoksniu ŠV perkastos dalyje (kv.A-D/1-16) fiksuotas juodos žemės iki 0,45 m storio sluoksnis, tačiau jame jokių radinių nebuvo. Panašu, kad jis galėjo susidaryti yrant vandens augalijai. Šioje dalyje priemolio žemės pasiektas 0,55-1,00 m gylyje, PR - 0,40-0,55 m gylyje.

Iš viso perkasoje ištirtas 139 m² dydžio plotas (išminusavus pjūvių Nr.1 ir Nr.2 ištirtus m²) .

Perkasa Nr.28 (brėžiniai Nr.28, 29, foto Nr.476-501, radinių foto Nr.48, 124, 133).

Perkasa Nr.28 (4x20 m dydžio) užmatuota už teritorijos R dalies, buvusių šurfų Nr.1, 7, 19, 20 aplinkoje. Perkasa išilgai orientuota R-V kryptimi. Jos reljefas nelygus, nužemėja R kryptimi per 1,11 m (Habs 151,79-150,68). Fiksuotos perkastos Š, R ir V sienelės. Sienelių pjūviuose išskirti du pagrindiniai stratigrafiniai sluoksniai: 0,10-0,15 m storio velėna ir pilkos žemės 0,15-0,45 m storio kultūrinis sluoksnis. Priesmėlio žemės pasiektas 0,30-0,60 m gylyje.

Virš žemio kv.A-B/3-4, surasti 4 vidutiniškai 0,25x0,30x0,40 m dydžio rieduliai, o kv.A-C/5-7 – šulinys.

Šulinys Nr. 2 buvo užpiltas gruntu, jo centre, pačiame paviršiuje, atidengtas 0,35x0,60x0,75 m dydžio akmuo. Tyrimų metu šulinys pirmiausia buvo atidengtas iš išorės. Nustatyta, kad jis buvo netaisyklingo kvadrato formos, 1,30x1,40 m dydžio, rentinės konstrukcijos, surestas iš 11 eilių 0,13-0,18 m storio tašytų rąstų. Išlikęs šulinio aukštis - 1,60 m. Preparuojant šulinio vidų (šlapias smėlis ir šlynas) archeologinių radinių nerasta. Spėta, kad šulinys buvo naudotas trumpa laiką arba išvalytas ir užpiltas. Kad vėliau lengviau atrasti, vieta pažymėta, ant viršaus padedant minėtą akmenį (rezistencija?). Šulinys, datuotas XIX a., buvo įrengtas teritorijos žemoje vietoje, netolies užakusio vandens telkinio. Kadangi tyrimų darbai vyko lietinguoju sezonu, perkasa nuolat prisipildydavo dideliu vandens kiekiu. Siekiant pilnai ištirti šulinį, buvo naudojamas vandens siurblys bei įrengiami laikini sutvirtinimai.

Perkasos kultūriniam sluoksnyje rastos 3 sagtys (inv.Nr.678-680) bei 2 darbo įrankiai –XVII-XIX a. noragas (inv.Nr.676) ir XIX-XX a. dvišakė šakė (inv.Nr.677) – įrašyti į individualiųjų sąrašą. Taip pat registruotos 4 buitinės keramikos fragmentai (inv.Nr.410-413), 1 vinis (inv.Nr.567). Surinktos ir į muziejų perduotos, bet neinventorintos dar 8 keramikos šukės.

Iš viso perkasoje ištirtas 80 m² dydžio plotas.

Perkasa Nr.29 (brėžinys Nr.30, foto Nr.502-519, 688, radinių foto Nr.49-66, 111-112, 133-137, 139, 166, 178, 188-189, 196, 198, piešinys 12, 13, 19).

Perkasa Nr.29 (5x55 m dydžio) užmatuota teritorijos centrinėje dalyje. Jos reljefas nelygus, nuo centrinės dalies (Habs 157,82) perkasa nužemėja V kryptimi per 2,61 m (iki Habs 155,21). Fiksuotos perkastos P, R ir V sienelės. Jų pjūviuose išskirti du pagrindiniai stratigrafiniai sluoksniai: 0,07-0,12 m storio velėna ir 0,20-0,30 m storio pilkos žemės kultūrinis sluoksnis. Molio, priemolio įžemis pasiektas 0,27-0,45 m gylyje. Įžemyje fiksuotos 9 duobės Nr.75, 79-80, 83-88.

Duobė Nr.75 (įdubimas, kv.A-C/50-57 apie 8 m pločio, tęsiasi iš perkastos Nr.23. Įdubimas apie 0,10-0,20 m gylio, užpildytas pilka žeme. Jos užpilde aptiktas XIX-XX a. raktas (inv.Nr.742), XVIII a. datuoto plokštinio koklio su žalios glazūros pėdsakais fragmentas (inv.Nr.711), 24 buitinės XVII-XIX a. keramikos šukės (inv.Nr.684-694, 698-710) bei 3 stiklinių indų nuolaužos (inv.Nr.695-697).

Duobė Nr.79 (kv.C-E/1-5) netaisyklingos formos, tęsiasi iš perkastos Nr.24. Šioje perkasoje ji 2,70x4,40 m dydžio. Pjūvis fiksuotas perkastos Nr. 24 Š sienelėje. Jos užpilde archeologinių radinių nebuvo.

Duobė Nr.80 (kv.E/41-43) tęsiasi iš perkastos Nr.24, šioje perkasoje ji 0,30x1,90 m dydžio, iki 0,50 m gylio. Duobės pjūvis fiksuotas perkastos Nr. 24 Š sienelėje. Archeologinių radinių joje nerasta.

Duobė Nr.83 (kv.B-C/23-25) ovalo formos, 1,00x1,20 m dydžio. Duobės paviršiuje aptikti 3 vidutiniškai 0,16x0,20x0,25 m dydžio akmenys. Kasant pjūvį d-d1, jo užpilde aptikti dar 8 panašaus dydžio rieduliai bei buitinės keramikos lizdas (foto Nr.506). Inventorinta 16 XVII a. puodų ir dubenų fragmentai, kai kurie iš jų puošti bangelėmis, likę – lygiu paviršiumi. Pjūvyje duobė pusapvaliu dugnu, 0,25 m gylio, užpildyta akmenimis, keramika ir pilku gruntu.

Duobė Nr.84 (kv.A/25-26) netaisyklingo apskritimo formos, apie 1,00 m skersmens. Pjūvyje e-e1 ji 0,25 m gylio, pusapvaliu dugnu, užpildyta pilka žeme su degėisiais. Jos užpilde archeologinių radinių nebuvo.

Duobė Nr.85 (arklių laidojimo vieta Nr.5, kv.A-B/33-35) keturkampė, 0,80x1,50 m dydžio. Pradėjus kasti duobės pjūvį, atsidendę arklio palaikai, todėl toliau buvo preparuota ištisai. Suspausto duobėje arklio skeleto ilgis – 1,40 m, plotis ties galva – 0,77 m, ties kojomis – 0,70 m. Kaukolės nebuvo. Viena galinė ir viena priekinė kojos nukirstos – matėsi žymės, be to rastos tik dvi pasagos (inv.Nr.759-760). Panašu, kad kaulai, siekiant įtalpinti į duobę, laužti. Duobė ties dugnu –1,32 m ilgio, ties arklio galva – 0,72 m, ties kojomis – 0,65 m pločio. Tarp kaulų aptiktos anglys ir išsilydęs stiklas – galbūt nustipusį arklį bandyta deginti (?).

Duobė Nr.86 (kv.C-E/39-42) netaisyklingo keturkampio formos, 1,50x2,90 m dydžio. Pjūvis a-a1 nupjauto ovalo formos, 0,40 m gylio, užpildyta tamsiai pilku gruntu, maišytu su moliu ir stambiais, vidutiniškai 0,25x0,30x0,35 m dydžio akmenimis. V duobės dalyje aptiktos 2 rankinių girnų girnapusės (inv.Nr.761-762), datuotos XIX-XX a., įrašytos į individualiųjų radinių sąrašą. Be jų dar aptiktas XIX a. sudužęs ašotis (inv.Nr.729), kuriam visiškai suklijuoti pritrūko keleto šukių (suklijuoti 36 fragmentai, foto Nr.51). Taip pat rasta XVII a. buitinės keramikos 4 indų fragmentai (inv.Nr.7360-733).

Duobė 87 (kv.A/44) netaisyklingo ovalo formos, 0,48 m skersmens. Pjūvis c-c1 pusapvaliu dugnu, 0,12 m gylio, užpildytas pilka maišyta žeme. Be radinių.

Duobė 88 (kv.C-D/49-50) netaisyklingo keturkampio formos, apie 1,20 m pločio, 1,50 m ilgio. Pjūvis b-b1 pusapvaliu dugnu, 0,20 m gylio. Užpildytas plytų nuolaužomis, tamsiai pilku gruntu, skardinės krosnelės nuolaužomis ir dalimis. Tarp šiukšlių aptiktas vienas radinys, įrašytas į individualiųjų sąrašą - žalvarinė sagtelė, be liežuvėlio (inv.Nr.746).

Iš viso perkastos Nr.29 kultūriniam sluoksnyje, surastas ir individualiųjų sąrašą įrašytas 31 radinys (inv.Nr.734-764). Šiuos (be tų, kurie jau aukščiau aprašyti) galima būtų suskirstyti į kelias grupes. Pirmajai – darbo įrankiams – priklausytų plaktukas (inv.Nr.734), geležinis kuolas ar pleištas (inv.Nr.735), šakė puodui iš krosnies ištraukti (inv.Nr.736), įrankis, primenantis ir šiuo metu

miškininkų naudojamą pjaunamiems medžiams pastumti, nuversti (inv.Nr.737). Taip pat šiai grupei galima būtų priskirti šulinio kibirui prisegti prie grandinės naudojamą karabiną (inv.Nr.741), kaltelį – ylą (inv.Nr.754), medienos apdorojimo (?) peilį (inv.Nr.755), reples (inv.Nr.756), galastuvą (inv.Nr.757).

Antrąją individualiųjų radinių grupę sudarė įvairios sagtys ir sagtelės (inv.Nr.739, 743-749. Dalis jų neabejotinai galėjo priklausyti išskirtai trečiajai grupei - su karyba susijusiems radiniams. Spėta, kad jai galima priskirti kulkosvaidžio apkabą primenantį radinį (inv.Nr.738), žalvarinius kamščius (inv.Nr.751, 753), cilindrinę neaiškia ritę (inv.Nr.758), taip pat žalvarinę plokštelę, skirtą siūlams ar vielai susukti (spėjama). Kiti su karyba susiję radiniai nustatyti - tai „pikelhaubės“ tvirtinimo detalė (inv.Nr.750), jos smaigas (inv.Nr.740) ir perlūžusi pusiau, tačiau išlikusi geros būklės, kokarda (inv.Nr.763). Taip pat rasta 12 „Mauser“ šovinių gilzių, datuotų I PK laikotarpiu, bei artilerinio sviedinio graižtvo fragmentas (inv.Nr.1967). Šie įrašyti į atskirą radinių lentelę.

Tiriant kontrolinę juostą rastas dar vienas individualus radinys - pieštuko antgalį primenanti žalvarinė tūtelė, puošta iškiliumi spurgelių ir „kuto“ ornamentu (inv.Nr.1513).

Perkasos Nr.29 kultūriniame sluoksnyje rasta stiklinių indų fragmentų, vienas iš kurių – stiklinės su įrašu dalys (inv.Nr.764) – įtrauktas į individualiųjų, dar 15 šukių (inv.Nr.695-697, 712, 865-875) – į stiklo dirbinių sąrašus. Taip pat 15 indų šukių papildė fajansinių, porcelianinių radinių sąrašą (inv.Nr.683, 876-887). Kai kurie iš jų buvo su gamintojų įrašais. 12 fragmentų, priklausiusių ketaus puodams (ar puodui?), įrašyti į masinės gamybos metalo dirbinių sąrašą (inv.Nr.853-864). Tiriant kontrolinę juostą aptiktas plokštinio koklio fragmentas (inv.Nr.852).

Didžiausią radinių grupę sudarė buitinė keramika – iš viso perkamos Nr.29 kultūriniame sluoksnyje, įskaitant ir kontrolinę juostą, surastos 135 indų šukės (inv.Nr.681-694, 698-710, 713-733, 765-850). Dauguma indų – puodų, lėkščių, ąsočių, dubenų ir vazonų – datuoti XIX a. Jie padengti įvairiaspalvėmis glazūromis, rečiau – neglazūruoti. Puošti įvairiais augaliniais ornamentais, bangelėmis, gijomis ir t.t. Kitą keramikos grupę sudarė žemos kokybės, „kaimiška“ keramika, neornamentuota ir neglazūruota. Trečiąją – XVII a. datuojama, puošta bangelėmis arba neornamentuota, lygiu paviršiumi, tačiau su būdingu šiam laikotarpiui profiliu. Į keramikos lentelę įrašytas vienintelis molinio žaislo (?) fragmentas (inv.Nr.851)⁷. Dar 782 buitinės keramikos šukės ir 1 fajansinio indo fragmentas neinventorinti. Pagal radinius perkamos Nr.29 kultūrinis sluoksnis datuotas XVII-XX a.

Iš viso perkasoje ištirtas bendras 275 m² dydžio plotas.

⁷ Šis radinys į individualiųjų neįrašytas per klaidą, kuri pastebėta tik perdavus dalį radinių į muziejų.

Perkasa Nr.30 (brėžinys Nr.31, foto Nr.520-531, radinių foto Nr.67, 112, 138-139, 190 piešinys 19).

Perkasa Nr.30 (4x21 m dydžio) užmatuota teritorijos R dalyje. Jos reljefas nelygus, nuo centrinės dalies (Habs 157,33) perkasa nužemėjo R kryptimi per 0,59 m (iki Habs 156,74). Fiksuotos jos Š, R ir V sienelės. Sienelių pjūviuose išskirti du pagrindiniai stratigrafiniai sluoksniai: 0,08-0,10 m storio velėna ir 0,35-0,50 m storio pilkos žemės kultūrinis sluoksnis. Jame kv.A-B/5-11 aptiktas palyginus smulkių, vidutiniškai 0,15x0,15x0,20 m dydžio lauko akmenų sankaupa, nesudariusi jokios konstrukcijos. Kv.A-D/15-17 rasti dar 3 pavieniai, stambūs, vidutiniškai 0,50x0,55x0,60 m dydžio rieduliai. Priemolio įžemis pasiektas 0,38-0,60 m gylyje. Įžemyje fiksuotos 4 duobės – Nr.89-92.

Duobė Nr.89 (kv.B-C/11-12) ovalo formos, 0,80x1,10 m dydžio. Duobės pjūvis a-a1 pusapvalės formos, 0,12 m gylio, užpildytas juoda žeme. Jos užpilde surastos 2 vienos lėkštės šukės (inv.Nr.888).

Duobė Nr.90 (kv.A/10-11) pusapvali, jos tęsinys liko perkasoje Š sienelėje. Jos dydis perkasoje - 0,43 x 0,66 m. Duobės pjūvis fiksuotas perkasoje Š sienelėje. Jis kiek netaisyklingo stačiakampio formos, 0,35 m gylio, užpildytas pilka maišyta žeme. Duobės užpilde surasta XVII a. datuota buitinės keramikos šukė (inv.Nr.889).

Duobė Nr.91 (kv.C-D/3-5) netaisyklingo ovalo formos, 1,10x1,60 m dydžio. Duobės pjūvis b-b1 pusapvaliu dugnu, 0,10 m gylio, užpildytas pilka žeme. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.92 (kv.C/1) apskritimo formos, 0,37 m skersmens. Pjūvis c-c1 pusapvaliu dugnu, 0,10 m gylio, užpildyta pilka žeme, be radinių.

Perkasos Nr.30 kultūriniame sluoksnyje aptikti 5 daiktai, įrašyti į individualiųjų sąrašą (inv.Nr.939-943) – krištolinio butelio dugnas su įrašu (inv.Nr.939), šepetėlį primenantis 2 dalių kaulinis radinys (inv.Nr.940), geležinė pakabinama spyna (inv.Nr.941), geležinis pleištas ar kaltas (inv.Nr.942) bei geležinis svarmuo (inv.Nr.943). Visi šie radiniai datuoti XIX a.pab. – XX a.pr. Inventorinti 33 buitinės keramikos fragmentai (inv.Nr.888-920). Apie 20 proc. jų sudarė XVII a. datuojama keramika, 80 proc. – XIX a. indų šukės. Rasti 2 XIX a. koklių fragmentai (inv.Nr.921-922), 6 fajanso, porceliano indų šukės (inv.Nr.933-938). Radinių sąrašą papildė 9 stiklo dirbinių fragmentai (inv.Nr.924-932). Prie masinės gamybos metalinių dirbinių priskirta geležinė kniedė (inv.Nr.923). Neinventorinta 130 buitinės keramikos šukių bei 3 plokštinių koklių fragmentai. Pagal radinius perkasoje Nr.30 kultūrinis sluoksnis datuotas XVII-XX a.

Iš viso perkasoje ištirtas bendras 84 m² dydžio plotas.

Perkasa Nr.31 (brėžinys Nr.32, foto Nr.532-539, radinių foto Nr.68, 140, 191, piešinys 19).

Perkasa Nr.31 (4x23 m dydžio) užmatuota teritorijos R dalyje. Jos reljefas nelygus, perkasa nužemėja R kryptimi per 1,62 m (Habs 157,65-156,03). Fiksuotos perkamos P, R ir V sienelės. Sienelių pjūviuose išskirti du pagrindiniai stratigrafiniai sluoksniai: 0,10 m storio velėna, ir 0,15-0,45 m storio pilkos žemės kultūrinis sluoksnis. Molio, priemolio įžemis pasiektas 0,25-0,55 m gylyje. Įžemyje fiksuotos 2 duobės – Nr.93-94.

Duobė Nr.93 (kv.C-D/9-10) netaisyklingo ovalo formos, 0,90x1,10 m dydžio. Duobės pjūvis a-a1 pusapvaliu dugnu, 0,45 m gylio, užpildytas pilka žeme. Joje rastos 2 XIX a. ir 1 XVII a. buitinės keramikos šukės (inv.Nr.944-946).

Duobė Nr.94 (kv.D/17-18) netaisyklingos trapecijos formos, 0,73x0,85 m dydžio, ją riboja perkamos P sienelė. Statmenai jai kastame pjūvyje b-b1 duobė plokščiu dugnu, 0,23 m gylio, užpildyta pilka žeme. Užpilde rastos 4 XIX a. datuotos buitinės keramikos šukės (inv.Nr.947-950).

Perkamos Nr.31 kultūriniame sluoksnyje aptiktas vienintelis į individualiųjų sąrašą patekęs radinys – 1768 m kaldinimo moneta „Denga“ (Jekaterina II, 762-1796). Taip pat jame rasta 17 inventorintų buitinės keramikos fragmentų (inv.Nr.944-960), dar 62 šukės neregistruotos. Pagal radinius perkamos Nr.31 kultūrinis sluoksnis datuotas XVII-XX a.

Iš viso perkasoje ištirtas bendras 92 m² dydžio plotas.

Perkasa Nr.32 (brėžinys Nr.33, foto Nr.540-553,689-690, radinių foto Nr.69-76, 113, 141-144, 163, 167, 179, piešinys 14, 19-20).

Perkasa Nr.32 (5x23 m dydžio) užmatuota teritorijos R dalyje. Jos reljefas nelygus, perkasa nužemėjo R kryptimi per 1,63 m (Habs 157,57-155,94). Fiksuotos perkamos R ir V sienelės bei kontrolinės juostos sienelė (pjūvis K-K1). Sienelių pjūviuose išskirti du pagrindiniai stratigrafiniai sluoksniai: 0,07-0,10 m storio velėna ir 0,25-0,45 m storio pilkos žemės kultūrinis sluoksnis. Jame kv.B/7 0,20 m gylyje užfiksuota 5 akmenų, nuo 0,10x0,15x0,20 iki 0,20x0,30x0,45 m dydžio, sankaupa. Kad tai ne grindinio fragmentas patvirtino nelygus konstrukcijos paviršius. Dar 6 rieduliai, vidutiniškai 0,20x0,25x0,30 m dydžio, atidengti kv.E/11-12. Molio, priemolio įžemis pasiektas 0,33-0,55 m gylyje. Įžemyje fiksuotos 2 duobės – Nr.95-96.

Duobė Nr.95 (kv.D-E/1-2) ovalo formos, 0,80x1,00 m dydžio. Pjūvyje b-b1 duobė pusapvaliu dugnu, 0,33 m gylio, užpildyta pilka žeme, be radinių.

Duobė Nr.96 (kv.A-E/7-11) netaisyklingo ovalo formos, 3,80x4,20 m dydžio, išryškėjo tik prie įžemio. Jos pjūviai fiksuoti kontrolinėje juostoje (kv.B/1-23) bei papildomai pjūvyje a-a1. Duobė apie 1,00 m gylio (1,50 m nuo paviršiaus), užpildyta juoda, pilka, permaišyta žeme, su angliukais,

molio tarpstuksniais bei ypač gausiomis XX a. I-osios pusės buitinėmis šiukšlėmis – stiklo duženomis, surūdijusių indų bei mechanizmų detalėmis, skardos gabalais, spygliuotos ir lygios vielos fragmentais, plytgaliais ir pan. Preparuojant duobę, prasidėjo 2 dienas trukęs lietus, sutrukdęs pilnai ją išpreparuoti. Kadangi po liūčių duobė prisipildė vandens, teko tolesnius tyrimus perkelti į perkasą Nr.33. Todėl radinių numeracija kiek persimaišė – pradžioje inventorinti radiniai iš visos perkastos, išskyrus duobę Nr.96 (inv.Nr.962-1009), po to registruoti perkasoje Nr.33 aptikti. Toliau pratęsus duobės Nr.96 preparavimo darbus, iš jos surinkta medžiaga registruota tęstinai (inv.Nr.1049-1078). Galiausiai sąrašas papildytas, kuomet buvo nukasama kontrolinė juosta (inv.Nr.1448, 1514-1525). Spėjama, kad duobė iškasta ūkinėms atliekoms supilti I PK metu.

Perkasos Nr.32 kultūriniame sluoksnyje, neskaitant duobės Nr.96, aptikti 3 individualūs radiniai – dvi žalsvo stiklo XVIII-XIX a. indų šukės su įrašais (inv.Nr.1007-1008) bei XX a. veržliaraktis (inv.Nr.1009). Keramikos sąrašą papildė 36 XVII-XIX a. indų fragmentai (inv.Nr.962-997), fajanso, porceliano – 5 šukės (inv.Nr.1003-1006), stiklo – 4 fragmentai (inv.Nr.999-1002), koklių - 1 (inv.Nr.998). Duobės Nr.96 užpildė tarp šiukšlių aptikta medžiagos, kuri inventorinta. Individualiųjų sąrašą papildė 9 radiniai (inv.Nr.1070-1078): stiklinio indo su įrašu šukė (inv.Nr.1070), užsukamas stiklinis indelis su įrašu dugne (inv.Nr.1071), sveiki stikliniai buteliukas (inv.Nr.1072) bei 3 buteliai (inv.Nr.1073-1075), vienas iš kurių su įrašu (inv.Nr.1074). Taip pat registruotas skardinis butelio kamštis su vokišku įrašu (inv.Nr.1076), švininis lango stiklo tvirtinimo apvadėlis (inv.Nr.1077) bei kiek aplūžęs ketaus puodas (inv.Nr.1078). Aptikta ir registruota 15 buitinės keramikos XIX a. indų fragmentų (inv.Nr.1049-1063), 4 fajanso, porceliano dirbinių šukės (inv.Nr.1066-1069) bei 2 stiklinių butelių dugneliai (inv.Nr.1064-1065). Tiriant perkastos kontrolinę juostą radinių sąrašas papildytas 12 buitinės keramikos indų fragmentų (inv.Nr.1514-1525), 2 fajanso, porceliano indų šukėmis (inv.Nr.1526-1527) bei 5 individualiais radiniais (inv.Nr.1448, 1528-1531). Duobėje Nr.96 buvo aptiktas 1871 m. modelio vokiečių pionierių durtuvas su pusiau nulūžusia geležte (inv.Nr.1448). Taip pat surastas vienintelis čerpės ar grindų plytelės, dengtos žalia glazūra, fragmentas (inv.Nr.1528), bato kulno pasagėlė (inv.Nr.1529) bei 2 raktai (inv.Nr.1530-1531). Surinkta, bet neinventorinta 281 buitinės keramikos bei 10 fajanso, porceliano indų šukių. Pagal radinius perkastos Nr.31 kultūrinis sluoksnis datuotas XVII-XX a.

Iš viso perkasoje ištirtas bendras 115 m² dydžio plotas.

Perkasa Nr.33 (*brėžinys Nr.34, foto Nr.554-561, radinių foto Nr.77-78, 141, 179, 192, piešinys 19*).

Perkasa Nr.33 (4x27 m dydžio) užmatuota teritorijos R dalyje. Jos reljefas nelygus, perkasa nužemėjo R kryptimi per 1,91 m (Habs 157,58-155,67). Fiksuotos perkasos P, R ir V sienelės. Jų pjūviuose išskirti du pagrindiniai stratigrafiniai sluoksniai: 0,08-0,10 m storio velėna ir 0,25-0,35 m storio pilkos žemės kultūrinis sluoksnis. Priemolio įžemis pasiektas 0,30-0,45 m gylyje. Įžemyje išryškėjo 3 duobės – Nr.94, 97-98.

Duobė Nr.94 (kv.A/18-19) fiksuota perkasoje Nr.31, šioje atidengtas 0,15 m pločio jos kraštas. Duobė 0,20 m gylio, užpildyta pilka žeme, be radinių.

Duobė Nr.97 (kv.D/2-4) pusapskritimio formos, 0,70x1,70 m dydžio. Ją riboja perkasos P sienelė (tęsinys liko perkasoje Nr.34), kurioje fiksuotas jos pjūvis. Jis netaisyklingo keturkampio formos, plokščiu dugnu, 0,65 m gylio, užpildytas pilka žeme. Duobės užpilde aptiktos ir inventorintos 3 buitinės keramikos šukės (inv.Nr.1010-1012).

Duobė Nr.98 (kv.D/15-17) netaisyklinga, 0,72x1,20 m dydžio, ją riboja perkasos P sienelė (tęsinys liko perkasoje Nr.34), kurioje fiksuotas jos stačiakampio užapvalintais kampais formos pjūvis. Duobė 0,40 m gylio, užpildyta pilku gruntu, be radinių.

Perkasos Nr.33 kultūriniame sluoksnyje 31 buitinės keramikos fragmentas (inv.Nr.1010-1040), 2 koklių dalys (inv.Nr.1041-1042), 3 stiklinių dirbinių šukės (inv.Nr.1044-1046), geležinė vinis (inv. Nr.1043). Individualių radinių sąrašą papildė XIX-XX a. butelis su įrašu (inv.Nr.1047) bei pasaga (inv.Nr.1048). Taip pat surinktos, bet neinventorintos 107 buitinės keramikos indų šukės. Pagal radinius perkasos Nr.33 kultūrinis sluoksnis datuotas XIX-XX a.

Iš viso perkasoje ištirtas bendras 108 m² dydžio plotas.

Perkasa Nr.34 (*brėžinys Nr.35, foto Nr.562-569, radinių foto Nr.79-80, 145-147, 168, piešinys 12, 19-20*).

Perkasa Nr.34 (4x28,5 m dydžio) užmatuota teritorijos R dalyje. Jos reljefas nelygus, perkasa nužemėja R kryptimi per 2,29 m (Habs 157,63-155,34). Fiksuotos perkasos P, R ir V sienelės. Sienelių pjūviuose išskirti du pagrindiniai stratigrafiniai sluoksniai: 0,06-0,10 m storio velėna ir 0,15-0,50 m storio pilkos žemės kultūrinis sluoksnis. Įžemis – priemolis pasiektas 0,24 – 0,60 m gylyje. Įžemyje fiksuotos 3 duobės – Nr.97-99.

Duobė Nr.97 (kv.A/3-6) pusapskritimė, jos dalis išpreparuota perkasoje Nr.33, kurios P sienelėje fiksuotas jos pjūvis. Duobė šioje perkasoje 0,80x1,70 dydžio, 0,30 m gylio, užpildyta pilka žeme. Radinių šioje jos dalyje nebuvo.

Duobė Nr.98 (kv.A/17-18) keturkampio užapvalintais kampais formos, 0,35x1,20 m dydžio. Ji tęsėsi iš perkastos Nr.33, kurios P sienelėje fiksuotas jos pjūvis. Duobėje archeologinių radinių nebuvo.

Duobė Nr.99 (kv.C-D/22) ovalo formos, 0,70x1,10 m dydžio. Iškastame pjūvyje a-a1 ji apvalėjančiu dugnu, 0,42 m gylio, užpildyta tamsiai pilku gruntu su pavieniais angliukais. Duobėje rasti 3 individualūs radiniai – pasaga (inv.Nr.1122), XVII-XVIII a. keramikinės, pagamintos iš rudos molio masės, ornamentuotos tinkleliu bei įkartomis pypkės galvutė (inv.Nr.1123), taip pat 1842 m. kaldinimo moneta „¼ kapeikos“ (inv.Nr.1124, Rusijos imperija, Nikolajus I (1825-1855)). Taip pat aptikti 8 buitinės keramikos fragmentai (inv.Nr.1110-1117), 2 ketaus puodo nuolaužos (inv.Nr.1118-1119), stiklinio butelio dugnas (inv.Nr.1120) bei fajansinės lėkštės šukė (inv.Nr.1121).

Kultūriniame sluoksnyje už duobės Nr.99 ribų buvo aptikta tik buitinės keramikos šukių sąrašas papildytas 31 fragmentu (inv.Nr.1079-1109), 5 iš kurių datuoti XVII a., likę – XIX a. Dar 115 buitinės keramikos ir 1 fajansinio indų šukės neinventorintos. Pagal radinius perkastos Nr.34 kultūrinis sluoksnius datuotas XVII-XX a.

Iš viso perkasoje ištirtas bendras 114 m² dydžio plotas.

Perkasa Nr.35 (*brėžiniai Nr. 36-38, foto Nr.570-599, radinių foto Nr.81-83, 145, 162, 173, 196, 198, piešinys l.20, 22*).

Tyrinėjimų perkasoje Nr.25 metu buvo atidengta pastato Nr.3 dalis. Siekiant rasti ir atidengti likusią jo dalį, perkasa išplėsta dar 4 m ŠV kryptimi. Naujas 4x20 m dydžio tyrimų plotas buvo pavadintas perkasa Nr.35. Nuėmus velėną ir povelėninį sluoksnį perkastos PV buvo atidengta akmenų konstrukcija, tęsinys kurios liko ŠV sienelėje. Paaiškėjus, kad atidengtas naujas pastatas, perkasa dar kartą buvo išplėsta ŠV kryptimi ir pasidarė jau 8x20 m dydžio. Galiausiai, aptikus trečiąjį pastatą Š perkastos dalyje, siekta jį pilnai atidengti. Todėl 10 m ilgio atkarpa ties pastatu (kv.A-B/11-20) buvo išplėsta 1,50 m. Tokiu būdu perkasa užėmė 175 m² plotą. Jos ŠV sienelė buvo sunumeruota skaičiais nuo 1 iki 20 (PV-ŠR kryptimi), PV sienelė – raidėmis nuo C iki J (ŠV-PR) kryptimi, raidėmis A ir B įvardinti kvadratai paskutinėje išplėstoje dalyje.

Perkastos reljefas tolygiai žemėjo ŠV kryptimi, link užakusio ežero, ties PV sienele šis perkritimas siekė 0,38 m (nuo Habs 154,43 iki Habs 154,05). Šioje ir ŠR sienelėse fiksuoti 3 pagrindiniai stratigrafiniai sluoksniai: 0,10 m storio velėna su 0,30 m storio tamsiai pilkos žemės povelėniniu sluoksniu, kuriame aptikti XIX-XX a. radiniai. Po juo – 0,30-0,40 m storio pilko grunto su pavieniais angliukais ir XIX a. radiniais viršutinis kultūrinio sluoksnio horizontas. Dar giliau – 0,30-0,40 m juodo grunto su degėsiais apatinis kultūrinio sluoksnio horizontas, datuotas XVII a.

Smėlio įžemis fiksuotas 1,00-1,20 m gylyje, pastatų viduje, duobėse ir šulinyje jis pasiektas giliau. Perkasoje Nr.35 fiksuoti 3 pastatai (Nr.3-5), 1 šulinys (Nr.3) ir 3 duobės, išryškėjusios įžemyje (Nr.100-102).

Pastatas Nr.3. Kv.I-J/11-15 aptikti 5 nedideli (vidutiniškai 0,20x0,25x0,25) m dydžio lauko rieduliai, galėję priklausyti pastatui. Tačiau jie nesudarė aiškios konstrukcijos (sienos tęsinio), todėl nustatyti pastato matmenų nepavyko, išskyrus ilgį (ar plotį?) – 4,50 m – fiksuotą perkasoje Nr.25. Spėjama, kad pastato ŠV dalis suardyta pastatų Nr.4 ir Nr.5 statybos metu.

Pastatas Nr.4 atidengtas 0,10-0,20 m gylyje kv.C-I/1-7. Jis beveik stačiakampio formos, 5,00x6,50 m dydžio. Jo kontūrą apibrėžė 3 eilės akmenų, sudėtų stačiu kampu viena kitai. Akmenys palyginus smulkūs, vidutiniškai 0,15-0,25 m skersmens, nesutvirtinti jokia rišamąja medžiaga. Tik V kampe buvo atidengti 3 stambūs, vidutiniškai 0,50x0,60x0,70 m dydžio rieduliai, sudarantys statų kampą, taip pat kiek didesni (vidutiniškai 0,20x0,25x0,30 m dydžio) buvo R kampe. Čia jie kiek daugiau pasklidę. P pastato siena buvo kv.E-I/1-2, V – kv.C-E/1-6, Š – kv.C-H/7-9. R sienos vietoje akmenų eilės nebuvo, tačiau aptiktas apatinio sienos rąsto 0,20 m pločio, 2,20 m ilgio fragmentas. Kad tai apatinis rąstas parodė pjūvis a-a1 – po suirusia mediena atidengtas pilkas gruntas. Pastato viduje, kv.F-I/2-4 fiksuota smulkių, tankiai sudėtų akmenėlių, kurių vidutinis dydis nuo 0,04 iki 0,07 m, ąsla labai nelygiu paviršiumi (nelygumai siekė 0,10 m). Siekiant išsiaiškinti šios dangos klojimo technologiją, padarytas pjūvis b-b1. Ji formuota į 0,10-0,20 m storio molio, nežymiai maišyto su kalkiniu skiediniu, sluoksnį įspaudžiant minėtus smulkius akmenukus.

Kv. E-H/6-7 atidengta smulkių (iki 0,20 skersmens) akmenų eilė, lygiagrečiai P pastato sienai, pradžioje palaikyta jo Š kontūru, todėl manyta, kad pastatas buvo kvadrato formos, 4,90x5,00 m dydžio⁸. Šią prielaidą padaryti paskatino tai, kad akmenų konstrukcija kv.C-H-8-9 nebuvo visiškai lygiagrečiai P sienai. Tačiau, rašant šią ataskaitą, laikytasi nuomonės, kad akmenų eilė kv. E-H/6-7 žymėjo atskirą patalpą 5,00x6,50 m dydžio pastate. Spėjama, kad šis netvirtos konstrukcijos statinys atliko gamybinio sandėlio funkciją.

Pastato Nr.4 viduje rasti XIX a. datuojami radiniai – žalvarinė saga, įrašyta į individualiųjų sąrašą (inv.Nr.1853) bei buitinės keramikos 10 indų fragmentai (inv.Nr.1532-1541).

Pastatas Nr.5 atidengtas 0,10-0,20 m gylyje nuo buvusio paviršiaus kv.C-F/11-19. Kadangi dalis pastato liko perkasos ŠV sienelėje, nuo kv.11 iki 20 10 m atkarpa buvo pratęsta dar 1,50 m ŠV kryptimi, įvardinant atidengtą plotą kvadratais A-B/11-20.

⁸ Šie matmenys pateikti parengtame ATL 2009 m. straipsnyje.

Statinys buvo 4,80 m pločio, 8,10 m ilgio. Jo pamatai sudėti iš vienos eilės akmenų, be rišamosios medžiagos. Akmenys nuo 0,15x0,20x0,25 iki 0,30x0,40x0,50 m dydžio, kampuose - dar didesni, iki 0,40x0,50x0,70 m dydžio. Pamatai beveik nepažeisti, atidengtas visas pastato kontūras. Prieš sudedant riedulius, būsimo statinio reljefas formuotas išlyginamuoju 0,10-0,20 m storio molio ir priemolio sluoksniu – tai užfiksuota kasant pjūvį c-c1. Šis molio sluoksnis klotas ant juodo grunto kultūrinio sluoksnio (apatinio horizonto). Pastato viduje, kv.B-D/13-15 rasta akmenų sanauka, užimanti apie 5 m² plotą, galėjusi būti krosnies padu. Ties spėjama krosnimi pamatai sudėti iš didesnių riedulių, tarsi sutvirtinant sieną. Spėjama, kad pastate buvo vykdoma gamyba, kuriai būtinas vanduo ir ugnis, pavyzdžiui, bravoras.

Pastato Nr.5 viduje, paviršiniame sluoksnyje, aptikti 2 radiniai, įrašyti į individualiųjų sąrašą - tai geležinis durų vyris (inv.Nr.1552) bei keramikinio indo, dėl aukštos temperatūros pasidengusio rausva ir žalsva glazūra, dugnas (inv.Nr.1553). Taip pat inventorinti 2 stiklinių indų fragmentai (inv.Nr.1152-1153), vienas iš kurių smarkiai apsilydęs. Tiek viršutiniame, tiek apatiniame kultūrinio sluoksnio horizontuose aptikta 10 indų fragmentų (inv.Nr.1542-1551), datuotų XVII-XIX a.

Aplink pastatus rasti ir registruoti kaip individualūs: geležinis kuolas, skirtas tvirtinti prie grandinės (inv.Nr.1157), bato kulno pasagėlė (inv.Nr.1158) bei perdegęs ir užrūdijęs lankstomas peiliukas (inv.Nr.1159). Taip pat surasta IPK laikotarpiu datuota 1 kulka (inv.Nr.1559) ir 5 gilzės (inv.Nr.1957-1958, 1960-1962), viena iš jų – pastato Nr.5 viduje. Keramikos radinių sąrašą papildė 27 indų fragmentai (inv.Nr.1125-1151). Dauguma jų datuota XIX a., tačiau kelios šukės priskirtos ir XVII a. indams. Taip surinkta, bet neregistruota 211 buitinės keramikos šukių.

Tiek pastatų Nr.4 ir Nr.5 viduje, tiek jį aplinkoje rasta įrodymų, kad abu statiniai sudegę - fiksuotas juodos žemės su degėsiais sluoksnis, rasta apsilydžiusių dirbinių fragmentų, kv.I/13 aptiktas metalinis dubuo, užpildytas anglimis. Panašu, kad tai galėjo įvykti I PK metu, kadangi vėlesnių radinių statiniuose ir jų aplinkoje nebuvo. Pagal radinius ir vizualius architektūros tyrimus (priedas Nr.7) abu pastatai vienalaikiai, pastatyti XVIII a.pab. – XIX a. pr., stovėjo iki I PK. Juos statant buvo apardytas pastatas Nr.3, datuotas XVII a.

Užfiksavus visus tris pastatus, jų pamatų akmenys buvo nurinkti ir gilintasi toliau. Perkasoje įžemis pasiektas 1,00-1,20 m gylyje. Tarp pastatų Nr.3 ir Nr.4 fiksuotos 3 duobės – Nr.100-102.

Duobė Nr.100 (kv.G/10) ovalo formos, 0,40x0,60 m dydžio. Jos pjūvis b-b1 pusapvaliu dugnu, 0,16 m gylio, užpildytas pilka žeme, be radinių.

Duobė Nr.101 (kv.H-I/8-9) netaisyklingos trapecijos formos, 1,10x1,20 m dydžio. Jos pjūvis a-a1 pusapvaliu dugnu, 0,28 m gylio, užpildytas pilka žeme. Jokių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.102 (kv.I/10) netaisyklingo apskritimo formos, 0,50 m skersmens. Duobės pjūvis c-c1 stačiakampio formos, 0,10 m gylio užpildytas pilka žeme, be radinių.

Šulinys Nr.3. 0,20-0,30 m žemiau pastato Nr.4 pamatų apačios kv.E-F/7-8 surastas rentinės konstrukcijos šulinys, įvardintas šuliniu Nr.3. Jis kiek netaisyklingo kvadrato formos, 1,10x1,20 m dydžio. Sukonstruotas iš 3 eilių apie 0,30 m pločio rąstų, skeltų pusiau. Rąstų lygioji dalis buvo šulinio vidinėje pusėje. Tikėtina, kad statant pastatą Nr.4, viršutinė šulinio dalis galėjo būti nuardyta. Išliko 3 rąstų rentinys, bendrai 0,70 m gylio (aukščio). Preparuojant šulinio vidų, rasti skaptuoto medinio puodelio ar samčio fragmentai (inv.Nr.1882), 13 buitinės keramikos indų, datuotų XVI-XIX a., šukių (inv.Nr.1856-1868). Ankstyviausiems priskirti fragmentai su įrėžtu bangelių ornamentu. Pagal radinius šulinys Nr.3 datuotas XVI-XVII a., turėjo būti naudojamas iki pastato Nr.4 statybos XVIII a.pab. ar XIX a.pr.

Iš viso perkasoje ištirtas bendras 173 m² dydžio plotas (išminusavus ½ šurfo Nr.53 užimamo ploto).

Perkasa Nr.36 (*brėžiniai Nr.39-40, foto Nr.600-679,682-685, radinių foto Nr.83-96, 114, 148-162, 164-165, 180, 196, 198, piešiniai 6, 11-12, 21-22*).

Perkasa Nr.36 užmatuota centrinėje teritorijos dalyje, apimant visą centrinį pastatą (pastatas Nr. 6). Perkasa netaisyklingos formos, kadangi ribojosi su jau iškastomis perkasomis R dalyje (perkasos Nr.30-34). Š perkasos sienelės ilgis 18 m, V – 21 m, P – 21,5 m, bendras jos plotas – 325,50 m². Sienelės atskirai nefiksuotos, kadangi kiekviena iš jų priklausė jau aprašytoms perkasoms.

Pastato Nr.6 pamatai (kv.A-T/3-17) pateko į perkamos centrinę dalį. Jų kontūras fiksuotas jau 2006 m. tyrimų ir 2009 m. žvalgymų metu, kadangi viršutiniai akmenys buvo neuždengti gruntu. Pastato vietoje augo 3 liepos ir 1 uosis, pasak miškininkų, medžių amžius buvo apie 100 m (žr.foto Nr.2). Tai leido padaryti išvadą, kad pastatas apleistas XX a. pradžioje.

Pašalinus velėną ir povelėninį sluoksnį, apie 0,20-0,30 m gylyje išryškėjo visas pastato konstruktyvas. Jį sudarė 3 pagrindinės patalpos ir 2 įėjimai su prieangiais. Atidengtas pastatas buvo nuskenuotas 3D skeneriu, atlikti jo vizualūs architektūriniai tyrimai (priedas Nr.7). Tyrimų eigoje patalpos buvo sunumeruotos Nr.1, Nr.2 ir Nr.3.

Patalpa Nr.1 pavadinta ŠR pastato dalyje buvusi. Ji stačiakampio formos, 5,50x6,10 m dydžio. Šios patalpos viduryje fiksuota 1 pertvara, dalinanti patalpą į 2 mažesnes – 3,70x5,50 ir 2,20x5,50 m dydžio. Pirmos patalpos ŠV pusėje, kv.E-H/10-13 rastos krosnies pado liekanos, o ŠR dalyje atidengtas 2,50x2,80 m dydžio prieangis su pertvara per vidurį, skiriančia jį į 2 beveik vienodo

dydžio patalpas. Nuo R krosnies pado kampo link ŠR patalpos sienos atidengta 4 lauko riedulių, (vidutiniškai 0,30x0,40x0,50 m dydžio), eilė, žyminti buvusios pertvaros kontūrą. Pertvara atskyrė nuo spėjamos virtuvės ta pačia krosnimi šildomą kambarėlį, galbūt, kuriame gyveno virtuvės darbininkė. Kambarėlio būta 2,20x5,50 m dydžio. Jame turėjo būti suklotos medinės grindys, kadangi fiksuotos 2 akmenų eilės ties pertvara ir PR siena, atlikusios atramos funkciją. Likusioje patalpos Nr.1 dalyje buvo molinė asla, kas yra būdinga virtuvės patalpoms. Tokiu būdu prieangis su pertvara galėjo būti ir malkine.

Patalpa Nr.2 įvardinta centrinė, buvusi į PV nuo pirmosios. Ji stačiakampė, 4,80x6,10 m dydžio. Į centrinę patalpą Nr.2 buvo patenkama per ŠV jos dalyje įrengtą 1,60 m pločio, 2,40 m ilgio prieangį. Prie PV pertvaros atidengta apie 4 m² dydžio plotą užimanti akmenų su pavieniais plytgaliais ir plytomis krūsnis – buvęs dar vienos krosnies padas. Spėjama, kad skirtingai nuo patalpoje Nr.1 buvusios krosnies, dengtos plokščiniais kokliais, patalpa Nr.2 paskutiniu dvarvietės gyvavimo periodu galėjo būti šildoma metaline krosnele. Ši prielaida padaryta todėl, kad skyrėsi abiejų krosnių padų konstrukcijos – patalpoje Nr.1 ji mūryta iš plytų ir akmenų, patalpoje Nr.2 – sukrauta iš lauko akmenų (nuo 0,20x0,20x0,20 iki 0,30x0,40x0,50 m dydžio) be rišamosios medžiagos. Šią prielaidą patvirtina surastos geležinės krosnelės liekanos ir jos durelės (inv.Nr.1274).

Patalpa Nr.3 fiksuota į PV nuo antrosios. Ji stačiakampė, 4,70x6,10 m dydžio. Tiek patalpoje Nr.2, tiek šioje rasta po 2 eiles vienodais tarpais išdėstytų akmenų tai – buvo gulekšnių atramos grindų lentų klojimui. Paskutiniu dvarvietės gyvavimo periodu atskirai ši patalpa šildoma nebuvo, tačiau pertvaroje tarp patalpų Nr.2 ir Nr.3 rastas plytų mūro fragmentas leido padaryti prielaidą, kad ankstyvesniu periodu (tik pastačius pastatą) šioje vietoje galėjo būti įrengta krosnis abiejų patalpų apšildymui.

Sprendžiant iš aukščiau aprašyto vaizdo patalpa Nr.1 įvardinta kaip ūkinės paskirties, patalpos Nr.2 ir Nr.3 – gyvenamosios.

Pastato Nr.6 pamatai konstruoti iš lauko riedulių be rišamosios medžiagos, todėl, neabejotinai, ant šių pamatų stovėjo medinis pastatas. Kalkių skiedinio fragmentai rasti tik nedidelėje dalyje iš patalpų vidaus - patalpos Nr.3 PV sienoje bei pertvaroje, skiriančioje patalpas Nr.1 ir Nr.2. 0,45 m pločio, 0,45-0,55 m aukščio pamatai dėti iš skaldytų akmenų, nuskelta lygiąja puse į išorę. Pastovus plotis išlaikomas vietomis naudojant vieną didelį akmenį (vidutiniškai 0,40x0,50x0,60 m dydžio) arba du mažesnius (vidutiniškai 0,20x0,20x0,20 m dydžio).

Pasiekus 0,40-0,50 m gylį, pastate Nr.6 atidengti nauji konstruktyvai. Patalpos Nr.1 Š kampe aptiktas dar vienos, 1,40x 2,10 m dydžio patalpos kontūras, apibrėžtas sudėtais lauko akmenimis.

Spėta, kad tai ankstyvesniu periodu buvusi malkinė, kuri vėliau perkelta į jau aprašytą prieangį. Patalpoje Nr.2 atkastas dar vienas, 1,30x1,80 m dydžio krosnies padas, sukrautas iš 0,25x0,25x0,30 m dydžio akmenų. Spėta, kad ši krosnis buvo ankstyviausia apšildanti patalpą Nr.2.

Po pastato pamatų akmenimis fiksuotas, 0,05-0,20 m storio molio sluoksnis, atlikęs išlyginamojo pagrindo funkciją. Po juo atidengtas 0,10-0,20 m storio pilkos žemės sluoksnis – apatinis kultūrinio sluoksnio horizontas. Jame dviejose vietose aptikti ankstyviausiojo, XVI-XVII a. pastato rąstų pėdsakai – patalpoje Nr.1 kv.Nr.E/15-16 atidengtas 1,20 m ilgio, 0,20 m pločio suirusio rąsto fragmentas, besiremiantis į 0,30x0,50x0,57 m dydžio akmenį, galbūt, buvusio statinio kampą. Kitas rąstas gulėjo šalia R pastato kampo, išorėje, lygiagrečiai PR pastato sienai. Jis įvardintas kaip duobė Nr.111 (žr. žemiau). Trečiasis rastas fiksuotas prie ŠV, išorinės sienos, tačiau jis priskirtas patalpos Nr.2 prieangiui.

Apatinis kultūrinio sluoksnio horizontas aptiktas ir pastato išorėje, įžemyje fiksuotose duobėse Nr.103-113. Paskutinė duobė Nr.14 tirta patalpos Nr.2 PV kampe.

Duobė Nr.103 (kv.T/3-7) netaisyklingo ovalo formos, 0,70x1,20 m dydžio. Pjūvyje b-b1 ji pusapskritimio formos, 0,35 m gylio, užpildyta tamsiai pilku gruntu, be radinių.

Duobė Nr.104 (kv.R/12) apskrita, 0,30 m skersmens. Iškastame pjūvyje m-m1 ji apvaliu dugnu, 0,20 m gylio, užpildyta pilka žeme, be radinių.

Duobė Nr.105 (kv.P/13-14) linzės formos, 0,35x0,58 m dydžio. Duobės pjūvis k – k1 nupjauto ovalo formos, 0,38 m gylio, užpildyta pilka, maišyta su moliu žeme. Archeologinių radinių duobėje nebuvo.

Duobė Nr.106 (kv.O-P/11-12) pailga, 0,50x1,20 m dydžio. Duobės pjūvyje j-j1 išryškėjo 2 atskiri pagilėjimai, 0,25 ir 0,58 m gylio, užpildyti tamsiai pilka žeme, be radinių.

Duobė Nr.107 (kv.O/13) stačiakampio formos, 0,61x0,85 m dydžio. Duobės pjūvis i-i1 pusapskritimio formos, 0,12 m gylio, užpildytas juoda žeme. Čia surastos 3 buitinės keramikos šukės, datuotos XVI-XVII a. (inv.Nr.1323-1325).

Duobė Nr.108 (kv.J-K/15-16) ištęsto ovalo formos, 0,70x1,40 m dydžio. Jos pjūvis f-f1 nupjauto ovalo formos, 0,39 m gylio, užpildytas pilka žeme su degėsiais. Duobėje rasta 13 XVI-XVII a. buitinės keramikos šukių (inv.Nr.1554-1566).

Duobė Nr.109 (kv.K/15) apskritimo formos, 0,39 m skersmens. Pjūvyje d-d1 duobė pusapskritimio formos, 0,23 m gylio, užpildyta juoda žeme. Užpilde aptiktos 2 XVI-XVII a. buitinės keramikos šukės (inv.Nr.1567-1568).

Duobė Nr.110 (kv.J/15) netaisyklinga, pailga, 0,40x1,10 m dydžio. Jos pjūvis e-e1 pusapskritimio formos, 0,12 m gylio, užpildytas pilka žeme. Duobėje rastos 3 XVI-XVII a. buitinės keramikos šukės (inv.Nr.1569-1571).

Duobė Nr.111 (kv.C-F/16-18) sutrūnijusio rasto vieta, 4,00 m ilgio, 0,12 m skersmens. Pjūvis g-g1 0,07 m gylio, užpildytas pilka žeme, be radinių.

Duobė Nr.112 (kv.A-D/14-17) stačiakampio formos, 2,00x3,00 m dydžio. Duobė pjūvyje c-c1 stačiakampio formos, 0,65 m gylio, užpildyta pilka žeme, maišyta su moliu ir pavieniais angliukais. Užpilde rasta 15 buitinės keramikos, datuotos XVI-XVII a., šukių (inv.Nr.1572-1586).

Duobė Nr.113 (kv.F-G/5-6) netaisyklinga, pailga, 0,90x1,90 m dydžio. Jos pjūvis a-a1 pusapskritimio formos, 0,35 m gylio, užpildytas juoda žeme su plytgaliais.

Duobė Nr.114 (patalpos Nr. 2 PV kampe) netaisyklingos formos, 1,10x1,30 m dydžio, 0,75 m gylio, užpildyta juoda žeme su degėsiais. Duobės paviršiuje surinktos ir inventorintos 6 buitinės XIX a. keramikos šukės (inv.Nr.1795-1801), užpilde surinkti 4 indų, datuotų XVI-XVII a., fragmentai (inv.Nr.1790-1794).

Kaip ir tikėtasi, pastate Nr.6 ir jo prieigose rasta daugiausiai radinių. Didžiausią jų grupę sudarė buitinė keramika. Pastato išorėje iki kontrolinės juostos (A-V/1-2) aptikta ir registruota 173 indų fragmentai (inv.Nr.1160-1408, 1554-1586), sąrašas papildytas dar 33 indų dalimis, tiriant kontrolinę juostą (inv.Nr.1808-1827, 1869-1881). Didžiąją dalį keramikos sudarė XIX a. glazūruota bei įvairiai ornamentuota, taip pat kaimiška, tačiau aptikta ir gan daug XVI-XVII a. keramikos, puoštos bangėlėmis, įkartėlėmis, rėželiais. Dauguma ankstyvesnių šukių rasta apatiniame kultūrinio sluoksnio horizonte, taip pat keliose iš fiksuotų duobių.

Pastato viduje rasta ir inventorinta 108 indų fragmentai (inv.Nr.1587-1626, 1638-1646, 1652-1655, 1660-1671, 1673-1684, 1697-1699, 1743-1746, 1753, 1769-1801). Jie rasti visose 3 patalpose, abiejuose kultūrinio sluoksnio horizontuose. Kaip taisyklė, viršutiniame didžiąją dalį sudarė XIX a. keramika su atsitiktinai patekusiomis ankstyvesnėmis, apatiniame – vien XVI-XVII a. datuota keramika. Taip pat visoje perkasoje surinkta, bet neregistruota 731 šukė.

Iš registruotų 157 plokštinių koklių fragmentų, 145 rasti pastate ir jo aplinkoje (inv.Nr.1193-1222, 1409-1427, 1627-1630, 1656, 1662-1672, 1685-1696, 1700-1751, 1754-1768, 1802-1805, 1828). Vienas koklis padengtas būdinga XVIII a. ruda glazūra (inv.Nr.1222), likę – neglazūruoti. Neregistruoti dar 183 fragmentai.

Fajansinių, porcelianinių radinių sąrašą papildė 14 inventorintų šukių (inv.Nr.1230-1235, 1428-1432, 1647, 1806, 1829), 4 iš jų rastos pastato viduje, likusios – išorėje. Neinventorintos 183 fajansinių, porcelianinių indų šukės.

Į stiklinių dirbinių sąrašą pateko 7 indų fragmentai (inv.Nr.1223-1229), į masinės gamybos metalo dirbinių įrašyta 1 kaltinė (inv.Nr.1657), kitos – išmestos. Į šaudmenų lentelę įtrauktos 4 gilzės (inv.Nr.1963-1966), 3 iš kurių čia pateko I PK metu.

Perkasoje Nr.36 buvo aptikta daugiausia, 111 radinių, įtraukų į individualiųjų sąrašą (inv.Nr. 1236-1301, 1433-1447, 1449-1450, 1631-1637, 1648-1651, 1658-1659, 1752, 1807, 1830-1831, 1854-1855, 1969-1977). Nei vienas iš jų aiškiai nepriskirtas XVI-XVII a., dauguma datuota nuo XVIII iki XX a. pradžios, keli (sagtys, galastuvėliai, žvejybiniai moliniai svareliai ir kt.) pažymėti, kaip galėję būti ir XVII a. Didžiąją dalį individualių radinių sudaro namų ūkio reikmenys, pastao priklausiniai, darbo įrankiai, aprangos detalės, stalo įrankiai, arklio inventoriūs, su karyba susiję dirbiniai.

Prie arklio inventoriaus priskirta 12 pasagų (inv.Nr.1236-1238, 1256-1263, 1650), 2 jungtys (inv.Nr.1242, 1293), 7 grandys ir sagtys (inv.Nr.1240, 1264-1266, 1437, 1648, 1830), 1 dvinariai žaslai (inv.Nr.1267), 1 skirstikliai (inv.Nr.1631-1632). Darbo įrankiams priklausė miškininkystės įrankis (inv.Nr.1243), 4 galastuvai (inv.Nr.1270-1271, 1658, 1807), 1 kirvis (inv.Nr.1273), 1 pjautuvas (inv.Nr.1298), 1 gražto rankenėlė (inv.Nr.1299), 1 lietlempės dalis (inv.Nr.1301), 1 įmovinė peikena (inv.Nr.1439), 4 moliniai žvejybiniai svareliai (inv.Nr.1443, 1445-1447), 1 plokštė-priekalas (inv.Nr.1449), 1 priekalas dalgiui plakti (inv.Nr.1633), 1 replės (inv.Nr.1659).

Pastato priklausinius sudarė 1 laikiklis (inv.Nr.1244), 1 durų apkalas (inv.Nr.1245), 2 masyvios vinys (pabėgių?, inv.Nr.1268-1269), 1 krosnies durelės (inv.Nr.1274), 2 durų tvirtinimo detalės (inv.Nr.1294, 1300), 1 durų rankena (inv.Nr.1296), 2 tvirtinimo detalės (inv.Nr.1297, 1649), 1 umbo formos krosnies žiedų dangtis (inv.Nr.1434), 1 durų kabliukas (inv.Nr.1436), 1 keramikinės grindų (?) plytelės fragmentas (inv.Nr.1637) bei 1 raktas (inv.Nr.1855).

Stalo įrankiams ir indams priskirti 1 stiklo rašalinė ar kvėpalų buteliukas (1246), 1 stiklo dubenėlis (1247), 1 žalvarinė deformuota lėkštė (inv.Nr.1284), 1 keramikinė indo kojelė (inv.Nr.1831), 2 šakutės (inv.Nr.1279, 1450), 1 žirkelės (inv.Nr.1280), 1 stalo įrankio rankena (inv.Nr.1283), 3 šaukštai, 2 iš jų variniai su auksavimo žymėmis (inv.Nr.1975, 1977), 1 – sidabrinis (inv.Nr.1976).

Žymi dalis radinių susiję su I PK laikotarpiu čia stovėjusiam vokiečių kariniam daliniui. Perkasoje Nr.36 rasta „Mauser“ (1871 m. modelio) durklo makšties viršutinė geležinė dalis

(inv.Nr.1272), „pikelhaubès“ smaigo pagrindas (inv.Nr.1275), smaigas (inv.Nr.1438) bei sagtelès (inv.Nr.1290, 1635), saga ar karinės amunicijos detalė (inv.Nr.1276), signalinio pistoleto gilzès dugnas (inv.nr.1289), „Mosin-Nagant“ 1891 m modelio šautuvo („triochlineikos“) spyna (inv.Nr.1295). Greičiausiai šiai radinių grupei reikėtų priskirti ir batų kulnų pasagėles, kurių surinkta 11 (inv.Nr.1239, 1248-1255, 1435, 1635) bei skardinį kamštelį su karūnos atvaizdu (inv.Nr.1282). Ir, be abejonės, 4 šio laikotarpio monetas - „3 kapeikų“ nominalo 3 (inv.Nr.1444, 1970-1971) bei „1 kapeikos“ nominalo 1 (inv.Nr.1969) „ostus“.

Likusių radinių grupę sudaro 3 skambaliukai, primenantys šiuolaikinius, naudojamus mėgėjiškoje žvejyboje (inv.Nr.1285-1287), saga (inv.Nr.1277), sagtelès (inv.Nr.1291-1292), žalvarinis diržo apkalas (inv.Nr.1974), porcelianinės statulėlės nuolauža - rankytė (inv.Nr.1651), sidabrinis varpelis (inv.Nr.1752), sidabrinio plaukų papuošalo dalis (inv.Nr.1854) bei 1855 m. kaldinimo „1 kapeika“. Likę 8 radiniai įvardinti kaip neaiškūs (inv.Nr.1278, 1281, 1288, 1433, 1440-1442, 1634, 1973).

Įvertinus perkaso Nr.36 individualius radinius, išskirtiniais laikytini XVIII-XIX a. datuoti masyvus raktas (inv.Nr.1855), sidabrinė papuošalo detalė (inv.Nr.1854) bei balto metalo (sidabro?) varpelis (inv.Nr.1752).

Priemolio įžemis pasiektas 0,60-8,00 m, duobėse - iki 1,20 m gylyje nuo buvusio žemės paviršiaus. Tyrimų perkasoje Nr.36 metu neužfiksuotas kiek žymesnis degėsių sluoksnis bei nerasta kiek daugiau medienos fragmentų, todėl daroma išvada, kad jis nesudegė, o buvo išardytas. Spėjama, kad tai galėjo įvykti I PK pabaigoje, kuomet vokiečiai ardydavo medinius pastatus ir medieną naudojo gynybinių įtvirtinimų statybai.

Iš viso perkasoje, užimančioje 325,50 m² dydžio plotą, ištirta 317,50 m², kadangi į ją pateko 8 m² dydžio 2006 m. tyrimų perkasa Nr.1.

Kontrolinės juostos (foto Nr.680-690, radinių foto Nr.97-101, radinių foto Nr.148, 150-152, 154-155, 168,199 piešiniai 12).

Lygiagrečiai su tyrimais perkasoje Nr.36, kastos kontrolinės juostos iki centrinio pastato. Jose buvę radiniai priskirti konkrečios perkastos atkarpai. Kasant perkaso Nr.10 kontrolinę juostą, aptiktas artilerijos sviedinys (inv.Nr.1968, radinių foto Nr.197). Buvo iškviesta policija ir išminuotojai, kurie sprogmenį išvežė nukenksminti. Detaliau apžiūrėti ir nustatyti šaudmens kalibrą bei kilmės šalį pareigūnai neleido. Pasak jų, tai buvo I PK laikotarpio vokiškas 170 mm artilerijos sviedinys.

APIBENDRINIMAI

Šiame ataskaitos skyriuje pabandyta apibendrinti visą tyrimų medžiagą dar kartą grįžtant prie pagrindinių objektų (žr. brėžinius Nr.41, 42) ir radinių, suskirstant juos į kelias chronologines grupes:

- I. XVI-XVII a. – sodybvietės atsiradimas Stabatiškės dvarvietės teritorijoje.
- II. XVIII a.pab.-XX a.pražia – dvarvietės (palivarko) gyvavimo laikotarpis.
- III. I pasaulinis karas – vokiečių dalinio buveinė;
- IV. Žmonių veiklos pėdsakai nuo I PK iki IAE.

I. XVI-XVII a. – sodybvietės atsiradimas Stabatiškės dvarvietės teritorijoje.

Tyrimų metu buvusio ežero pakrantėje aptiktas pastato fragmentas (pastatas Nr.3), šalia jo šulinys – Nr.3, fiksuotas XVI-XVII a. datuotas apatinis kultūrinio sluoksnio horizontas. Centrinėje dalyje šis kultūrinis sluoksnis intensyvesnis, tačiau fragmentiškas, kadangi apardytas pastato Nr.6 statybos metu. Pavienių radinių aptikta visoje teritorijoje. XVI-XVII a. kultūriniame sluoksnyje rasta buitinės keramikos, ornamentuotos bangelėmis, rėželiais, grioveliais, tinkleliu, lygiu paviršiumi. Iš viso inventorinti 1157 indų fragmentai, suklijuoti iš 1986 šukių, dar 4736 šukės neregistruotos. Iš registruotų XVI-XVII a. priskirta kiek daugiau nei 300 fragmentų, t.y., apie 27 %. Tačiau iš tikrųjų ankstyvesnė keramika nuo bendro šukių skaičiaus sudarė apie 5-6 %, kadangi:

1. Daugiausiai jos rasta perkasoje Nr.36, todėl, dėl sutarties terminų, ne visas šukes spėta suklijuoti (tuo pačiu mažinant indų fragmentų skaičių);
2. Absoliuti dauguma neregistruotos keramikos datuota XIX-XX a., tuo metu, kai į radinių sąrašą įrašytos beveik visos, įskaitant ir labai smulkias, XVI-XVII a. šukes.

Kitų radinių iš ankstyvojo periodo labai mažai. Jam priskirtini šulinyje Nr.3 rastas skobtinis samtis ar puodelis (inv.Nr.1882), 4 žvejybiniai moliniai svareliai (inv.Nr.1443, 1445-1447), molinis verpstukas (inv.Nr.1845), kai kurie iš 9 rastų galastuvėlių, čerpės ar grindų plytelės, dengtos žalia glazūra, fragmentas (inv.Nr.1528). Rasti 3 pjautuvai, 5 kirviai, neaiškaus įrankio įmova, 2 įtveriamieji peiliai, 2 šakės, peilio kriaunos, peikena, kai kurie iš jų galėtų būti priskirti ankstyviausiam periodui, nors dauguma, neabejotinai, pateko iš dvarvietės gyvavimo laikotarpio. Iš 321 inventorinto individualaus radinio šiam periodui priskirtini nuo 6 iki 10 daiktų, t.y., 2-3 %.

Sodybvietės pagrindinis statinys turėjo stovėti būsimą pastato Nr.6 vietoje, kur aptikta didžioji dalis šio laikotarpio radinių. Visoje teritorijoje fiksuota akmenų sancaupų, galėjusių priklausyti ir kitiems šio bei dvarvietės laikotarpio statiniams, tačiau jų identifikuoti nepavyko,

kadangi kultūrinis sluoksnis visame tirtame plote permaišytas. Dėl tos pačios priežasties nebuvo galimybės nustatyti, kurios iš fiksuotų duobių atsirado anksčiausiai.

II. XVIII a. pab.-XX a. pradžia – dvarvietės (palivarko) gyvavimo laikotarpis.

Šiuo metu čia iškilo centrinis pastatas Nr.6, o prie ežero – gamybinės paskirties statiniai – pastatai Nr.4 ir Nr.5, iškasti 2 šuliniai – Nr.1 ir Nr.2. Visoje dvarvietės teritorijoje susidarė XVIII a.pab.-XX a. pr. kultūrinis sluoksnis su radiniais. Didžiausia jų grupė – keramika. Pagal indų rūšis išskirti puodai, ašočiai, lėkštės, dubenys, bokalai, vazonai. Glazūruoti žalia, ruda, geltona, mėlyna ir t.t. glazūromis, įvairiai ornamentuota - gijomis, bangelėmis, augaliniu ornamentu ir pan. Pavyko iš keliolikos ar keliasdešimt šukių suklijuoti keletą tokių indų (inv.Nr.95, 96, 111-113, 160, 319-320, 355, 358, 389, 789, 802-803, 837, 1053). Prie retesnių ir įdomesnių galima priskirti grietinėlės surinkimo indą (inv.Nr.158) bei masyvų gėlių vazoną (inv.Nr.1478). Kitą grupę sudarė neglazūruota, prastesnės molio masės, neornamentuota, vadinamoji kaimiška keramika. Iš visos tyrimų metu aptiktos keramikos 94-95 % priskirta šiam laikotarpiui.

Visi ar beveik visi fajanso ir porceliano indai datuoti dvarvietės gyvavimo laikotarpiu. Iš viso inventorinti 106 fragmentai, kai kurie iš jų su įrašais. Dauguma indų gaminta Rusijos imperijos teritorijoje, Vinogradovo bei Kuznecovo fabrikuose (Rygoje, Volchove, S.Peterburge, Lvove). Vienas XIX a. vid. fragmentas su vokišku įrašu (inv.Nr.426), kai kurie – su neatpažintais ženklais.

Dvarvietės gyvavimo laikotarpiu datuoti ir visi stikliniai indai, nors dalis jų, neabejotinai, pateko I PK metu. Iš viso inventorinta 70 stiklo indų fragmentų, dar 24, iš kurių 8 su įrašais, registruoti individualiųjų radinių sąrašė. Taip pat registruoti 157 plokštinių koklių fragmentai, 145 iš jų rasti pastato Nr.6 aplinkoje. Vienas koklis padengtas būdinga XVIII a. ruda glazūra (inv.Nr.1222), likę neglazūruoti. Kiti 12 fragmentų aptikti toliau nuo centrinio pastato, ant kelių iš jų išlikę žalios glazūros pėdsakų. Įdomiausiu laikytina liūtą vaizduojanti plokštinio koklio karūnelė (inv.Nr.418).

Iš inventorintų individualių radinių (321 vnt.) apie 45 % datuoti XVIII a.pab.-XX a.pr. Juos galima suskirstyti į kelias grupes:

1. Darbo įrankiai ir priemonės. Tyrimų metu rastos 2 rankinės girnapusės (inv.Nr.761-762), 2 priekalai (dalgiams plakti, inv.Nr.1449, 1633), jau minėti kirviai (inv.Nr.1273, 1835, 1839-1840, 1851), pjautuvai (inv.Nr.1298, 1836, 1846), šakės (inv.Nr.591, 677), noragas (inv.Nr.676), peikena (inv.Nr.1439). Taip pat jiems priskirtini medienos apdirbimo peilis (inv.Nr.755), kaltelis-yla (inv.Nr.754), 3 plaktukai (inv.Nr.621, 642, 734), 3 replės (inv.Nr.756, 1503, 1659), gražto rankenėlė (inv.nr.1299), geležinis svarmuo (inv.Nr.943), dildė (inv.Nr.1156), miškininkystės įrankiai (inv.Nr.737, 1243), geležinis kaltas (inv.nr.942) ir kt.

2. Pastatų priklausiniai. Pirmiausiai tai statybinės medžiagos – vinys (įrašyti į masinės gamybos geležinių dirbinių lentelę), masyvi kniedė (inv.Nr.1649), pabėgių vinys (1268-1269), durų vyriai (inv.Nr.1552), durų rankena (inv.Nr.1296), kabliukas (1436), įvairios tvirtinimo detalės (inv.Nr.1244-1245, 1294, 1297). Šiai grupei taip pat galima priskirti krosnies dureles (inv.Nr.1274), umbo formos krosnies žiedų dangtį (inv.Nr.1434) ir kt.

3. Namų apyvokos reikmenys. Tai jau minėti keramikiniai, fajansiniai, stikliniai indai. Iš individualiųjų jiems priskirti ketaus indai (inv.Nr.614, 1078, 1844), šakė puodams iš krosnies ištraukti (inv.Nr.736), stalo įrankiai – šaukštai (inv.Nr.570, 593, 604, 1976-1977), šakutės (inv.Nr.1279, 1450), įrankių rankenos (inv.Nr.605, 1483). Taip pat rasti įtveriamieji peiliai (inv.Nr.573, 620), kriaunos (inv.Nr.578), žirklys (inv.Nr.1280), 2 pakabinamos spynos (inv.Nr.608, 941), raktai (inv.Nr.574, 742, 1530-1531, 1852?, 1855).

4. Kiti radiniai. Iš jų galima išskirti keramikinės pypkės galvutę (inv.Nr.1123), sidabrinį varpelį (inv.Nr.1752), 3 skambaliukus (inv.Nr.1285-1287), kišeninio laikrodžio fragmentą (inv.Nr.1843), sidabrinį galvos papuošalą (inv.Nr.1854), neaiškia ornamentuotą skardinę plunksnos ar pieštuko puošybo detalę (inv.Nr.1513) bei 3 Rusijos imperijoje kaldintas monetas - 1768 m. „Denga“, XIX a. „1/4 kapeikos“ ir „1 kapeika“.

Įvertinus visą dvarvietės laikotarpio medžiagą tenka konstatuoti, kad tyrinėtas mažas dvarelis ar palivarkas, be prabangesnių detalių ir radinių. Jo gyvavimo laikotarpiu nustatyti 3 funkcionavę pastatai (Nr.4-6), pirtis (pastatas Nr.2) gyvavo labai trumpą laikotarpį, o nagrinėjamo laikotarpio pabaigoje pradėtas statyti, bet dėl prasidėjusio I PK nepabaigtas, pastatas Nr.2. Tarp šių statinių turėjo būti ir daugiau, bet jų liekanos sunaikintos XX a. II-oje pusėje.

Spėjama, kad dvarvietės gyvavimo laikotarpiu netoli centrinio pastato buvo palaidoti 3 vaikai. Jų mirties priežastis ir laidojimo vietos pasirinkimas lieka neaiškus.

Įvertinus fiksuotų duobių turinį galima teigti, kad tyrimų metu neaptikta pagrindinė (ar pagrindinės) ūkinė duobė, į kurią būtų sumestos daugiau nei šimtmetį susikaupusios šiukšlės. Tai iš dalie patvirtino santykinai mažas gyvulių kaulų kiekis – visoje teritorijoje, neskaitant arklių palaidojimo vietų, surinkti tik 887 kaulai, svėrę 23,40 kg. Spėjama, kad pagrindinė duobė galėtų būti už dvarvietės teritorijos ribų.

III. I pasaulinis karas – vokiečių dalinio buveinė.

Apie vokiečių dalinio buveinę Stabatiškės dvarvietės teritorijoje byloja tiek keli pagrindiniai objektai, tiek radiniai. Apsistoję čia 1915 m., išbuvo iki karo pabaigos. Pagrindinis jų štabas, matyt, buvo centriniam dvaro pastate, kur rasta daugiausiai jų pėdsakų. Šalia pastato Nr.6 buvo įrengta

ūkinė duobė (Nr.96), į kurią buvo metamos šiukšlės. Karo pabaigoje bendra vokiečių kariuomenės būklė tik blogėjo, ligos persekiojo ne tik žmones, bet ir pagrindinę traukiamąją jėgą – arklius. Trūkstant pašarų, šie stipo nuo ligų, taip pat buvo naudojami maistui. Į V nuo centrinio pastato aptiktos 5 laidojimo vietos, kuriose buvo užkasti pastipę arkliai, vienoje iš jų suskaičiuota net 12 gyvulių. Kartu su kaulais buvo aptiktas balnas (inv.Nr.668), pasagos ir pakinktų dalys – sagtys bei grandys. Iš viso dvarvietės teritorijoje rastos ir inventorintos 42 pasagos, 33 grandys ir sagtys, 6 sagtelės, 4 žaslai, įvairios jungtys, skirstikliai, vežimo žiedai. Spėjama, kad absoliuti dauguma šių radinių priklausė vokiečių kariuomenės arkliams.

Visoje dvarvietės teritorijoje aptikta ir daugiau šio okupacinio laikotarpio pėdsakų. Visų pirma, tai pasakytina apie šaudmenis. Iš 98 gilzių, kulku ir šovinių (inventorinti 84 radiniai, kai kurie šoviniai buvo po 2-4 apkaboje, todėl jiems suteiktas vienas inv.Nr.) daugiau nei 50 % priklausė „Mauser“ tipo 7,92 kalibro šoviniams, pagamintiems iki 1916 m, vokiečių kariuomenės naudotiems I PK metu. Taip pat rastos 6 „Mosin“ 7,62 mm kalibro šovinių gilzės, galėjusios būti pagamintos ir naudotos I PK metu (dauguma šio tipo gilzių yra be jokių ženklų, leidžiančių nustatyti pagaminimo datą ar laiką). Šiam laikotarpiui priklausė artilerijos sviedinys (inv.Nr.1968), sviedinio graižtvas (inv.Nr.1967) bei signalinio pistoleto gilzės dugnas (inv.Nr.1289). Be šaudmenų rastas ir pats „Mauser“ šautuvas (inv.Nr.589) bei 2 jo valymo priemonių dėžutės (inv.Nr.583, 593). Šiam laikotarpiui priskirtina „Mosin“ („triochlineika“) šautuvo, galbūt trofėjinio, spyna (inv.Nr.1295), Rusijos armijos pėstininko diržo sagtis (inv.Nr.1850), durklas (inv.Nr.1448) bei 2 durklo makštų fragmentai (inv.Nr.653, 1272), 4 specialiai vokiečių okupuotiems Rytų Europos kraštams kaldintos monetos – 1 kapeikos (inv.Nr.1969) bei 3 kapeikų (inv.Nr.1444, 1970-1971) nominalo „ostai“. Labiausiai tikėtina, kad dauguma bato kulno pasagėlių (inventorinti 23 vienetai) bei kaustyto bato pado fragmentas (inv.Nr.617) taip pat priklausė vokiečių kareiviškiems batams. Be šių radinių I PK karo metu atsiradusiems daiktams priskirti konservų dėžučių raktai (inv.Nr.592, 626, 1832), grafitinė baterijos šerdis (inv.Nr.665), metaliniai indų (gertuvių?) kamščiai, įvairūs neatpažinti, tačiau XX a.pr. pagaminti daiktai.

Sunku buvo identifikuoti radinius, kurie, kaip paaiškėjo vėliau, priklausė smaiginiams šalmams. Šie sukurti 1842 m., valdant Prūsijos karaliui Frydrichui Vilhelmui (1840-1861), galbūt, nukopijuoti nuo to meto rusiškų šalmų. Būdingi XIX a.vid.-XX a. pradžios Vokietijos kariuomenei, policijai ir gaisrininkams, asocijuosi su to meto Prūsijos kultūra. Iki 1914 m. smaiginiai šalmai buvo daromi iš virintos odos, po to nudažomi bei apkaustomi įvairiais metaliniais apkaustais, uždedamas snapelis. Šalmo viršugalvyje buvo pritvirtinamas metalinis smaigas. Pirmojo pasauliniu karo metu

mažėjo Vokietijos odos atsargos, todėl šalmus imta gaminti iš kitų medžiagų – presuoto veltinio, popieriaus ir pan. 1915 m. atsirado šalmai iš plonų plieno lakštų. 1915 m. pradėtas gaminti supaprastintas „pikelhaubės“ variantas su nuimamu smaigu (tokie rasti Stabatiškėse). Tačiau jau nuo karo pradžios paaiškėjo, kad odiniai šalmai neatitiko naujų karo reikalavimų – nesaugojo nuo naujo tipo sprogmenų skeveldrų, styrantys smaigai išduodavo kareivių slėptuves apkasuose. Todėl nuo 1916 m. smaiginius šalmus išstūmė nauji plieniniai šalmai („Stahlhelm“)⁹. Smaigai buvo daromi iš žalvarinės (karininkams sidabrinės ar pasidabruotos) skardos. Virš snapelio buvo dirželis – odinis ar sudarytas iš smulkių metalinių žvynelių (tokie aptikti ir Stabatiškėse, inv.Nr.675). Dirželis prie šalmo jungtas įvairiomis jungtimis ir sagtelėmis (Stabatiškėse aptikti keli variantai – inv.Nr.588, 624, 641, 746, 748, 750, 1635, 1830?). Šalmo priekyje buvo pritvirtinamas skardinis ženklas – kokarda. Dažniausiai ženklas buvo su dideliu ereliu išskėstais sparnais – Prūsijos karalystės emblema. Tyrimų metu aptiktos dvi tokios kokardos (inv.Nr.763, 1849). Šalmų smaigai, rasti dvarvietėje, sudaryti iš 3 dalių – apvalios skardelės, tvirtinamos prie šalmo kniedėmis (pradžioje manyta, kad tai žirgo kamanų papuošalas), skardinio cilindriuko, sumaunamo su apvalios skardelės pagrindu (pradžioje įvardinto, kaip žibalinės lempos dalies), bei piltuvėlio formos smaigu (iš pradžių įvardinto piltuvėliu), sujungiamu su cilindriuku (inv.Nr.572, 606, 607, 650, 740, 1275, 1288, 1438).

Dalis namų apyvokos reikmenų, įrankių ir indų, priskirtų dvarvietės gyvavimo laikotarpiui, taip pat neabejotinai pateko I PK metu. Tai pasakytina ir apie stiklinius indus su vokiškais įrašais, ir apie masinės gamybos geležinius dirbinius (vinis ir ketaus puodus). Iš visų individualiųjų radinių (321 vnt.) apie 170 priskirta I PK laikotarpiui, tai sudaro apie 53 %.

Išpreparavus pastatų Nr.2 ir Nr.6 pamatus, nebuvo užfiksuota žymesnio degėsių sluoksnio, tačiau nerasta ir medienos fragmentų. Todėl spėta, kad karo pabaigoje vokiečiai galėjo statinius išardyti ir medieną panaudoti gynybinių įtvirtinimų statybai – tai buvo būdinga I PK metu. Pastatai Nr.4 ir Nr.5 sudegė, ir tai galėjo įvykti šiuo nagrinėjamu periodu.

IV. Žmonių veiklos pėdsakai nuo I PK iki IAE.

Po I PK Stabatiškės dvarvietės teritorija iš naujo apgyvendinta nebuvo - pastatas Nr.1 taip ir liko užkonservuotas, sudegę pastatai Nr.4 ir Nr.5 bei išardyti pastatai Nr.2 ir Nr.6 nebuvo atstatyti. Panašu, kad dvarvietės teritorijoje nebuvo vykdoma jokia veikla.

Prasidėjus II PK ir pokaryje dvarvietės teritorijoje galėjo vykti koviniai veiksmai, kadangi surasta to laikotarpio šovinių ir gilzių. Sovietmečiui įsitvirtinus, didžioji tyrinėtos teritorijos dalis buvo apdirbta giluminiais plūgais, ariamais iki 0,50 m gylio. Šio arimo pėdsakai fiksuoti įžemyje

⁹ <http://www.worldwar1.com/sfghph.htm>. The German Pickelhaube, 1914-1916.

daugumoje perkasų, jo metu buvo sunaikintas bei permaišytas kultūrinis sluoksnis bei dauguma konstrukcijų. Į paruoštą dirvą buvo tankiai susodintos eglaitės, o likusi teritorijos dalis paversta ganyklomis. Tai patvirtino tiek betoniniai stulpeliai, tiek prie jų tvirtinama spygliuota viela, kurios fragmentai buvo renkami visoje dvarvietėje. Pastačius IAE, pievos nebenaudotos, dirvonavo, kol jas dar kartą prieš kelis metus išarė miškininkai ir apsodino eglaitėmis.

IŠVADOS

1. 2009-2010 m. buvo pilnai archeologiškai ištirta numatyta Stabatiškės dvarvietės teritorija. Tyrinėjimų metu iškasti 56 šurfai, 2 pjūviai, 35 perkastos, ištirtas bendras 6855,50 m² dydžio plotas, išžvalgyta 9000 kv.m. teritorija.
2. Centrinėje tyrinėtose teritorijos dalyje bei į ŠV nuo jos, perkasose Nr.25 ir Nr.35, užfiksuotas ankstyviausias, XVI-XVII a. datuotas kultūrinis sluoksnis. Beveik visuose tirtuose plotuose aptiktas XVII-XX a. pr. datuojamas kultūrinis sluoksnis, jame aptikti ir inventorinti 1975 radiniai, iš jų 1157 buitinės keramikos, 157 plokštinių koklių, 106 fajanso, porceliano, 70 stiklo indų, 79 masinės gamybos metalo dirbinių fragmentų, 86 šaudmenys ar jų dalys bei 321 individualus radinys.
3. Netoli centrinio pastato Nr.6 aptikti 3 apardyti vaikų kapai, jų mirties priežastis ir laikotarpis nenustatyti.
4. Atkasti ir ištirti 5 pastatų, datuotų XVIII-XIX a. pamatai, bei 1 pastato pamatai, priskirti XIX a.pab.-XX a.pr. Užfiksuoti kitų šioje teritorijoje stovėjusių pastatų pėdsakai.
5. Visoje teritorijoje ištirta 114 įvairaus dydžio ir su įvairiu užpildu buvusių duobių, 3 šuliniai, datuoti XVII-XIX a.
6. 5 vietose aptikti I Pasaulinio karo metu mirusių arklių palaidojimai.
7. Stabatiškės dvarvietė yra pirmoji ir kol kas vienintelė pilnai ištirta dvarvietė Lietuvoje.
8. Paminkloauginiai apribojimai ištirtoje Stabatiškės dvarvietės teritorijoje netaikytini.
9. Stabatiškės dvarvietę siūloma išbraukti iš saugomų objektų sąrašo, kadangi ji pilnai ištirta.
10. Tyrimų grafiniai, skenavimo ir fotofiksaciniai duomenys saugomi VŠĮ „Kultūros paveldo išsaugojimo pajėgos“ archyve.

Tyrinėjimų vadovas, archeologas

Olegas Fediajevas